

hippocampus

Bondsnieuws

Verliesprocedure
300e uitgave van Hippocampus

Reportage

Geschiedenis van het duiken
Bühlmann en de gradients

SCUBAPRO

**MODERNE TECHNOLOGIE.
VOOR JOU GEMAAKT.**

EEN SCUBAPRO COMPUTER VOOR ELKE DUIKUITDAGING.

Geavanceerde, innovatieve duikcomputers die ongelooflijk intuïtief en gebruiksvriendelijk zijn ontworpen. De meeste modellen maken gebruik van een persoonlijk decompressieplan met biometrische gegevens om jouw unieke duikprofiel te creëren.

GALILEO H.U.D.

GALILEO 2 (G2)

LUNA 2.0

GALILEO 3 (G3)

A2 & A1

ALADIN SPORT
MATRIX

Het duikmagazine **Hippocampus** (kortweg Hippo genoemd) draagt de wetenschappelijke naam van het zeepaardje en is het bondsblad van NELOS vzw, de Vlaamse duiksportfederatie. We informeren over zaken die van belang kunnen zijn voor onze jeugdduikers, sportduikers, instructeurs, technische duikers, duikers met een handicap, vrijduikers, vinzwemmers en onderwaterhockeyers. Ook artikels over het onderwaterleven, onderwaterfotografie en -videografie, duikbestemmingen en allerlei technische en wetenschappelijke info met betrekking tot de duiksport komen aan bod.

Na de federalisering van België in 1978 ontstonden onder de koepel van de Belgische Federatie voor Onderwateronderzoek en -Sport (BEFOS/FEBRAS), die stichtend lid is van de wereldfederatie CMAS (World Confederation of Underwater Activities), de **Nederlandstalige Liga voor Onderwateronderzoek en -Sport (NELOS)** en de Ligue Francophone Belge de Recherches et d'Activités Subaquatiques (LIFRAS). Sindsdien zijn 'Hippocampus' en 'Hippocampe' de officiële bondsbladen van respectievelijk NELOS en LIFRAS. Beide bladen staan al meer dan 50 jaar op de bres voor nuttige informatie aan de Belgische duiker. In Vlaanderen wordt NELOS vertegenwoordigd door 154 duikscholen en -clubs. Met meer dan 10.000 leden is NELOS zonder meer de grootste duikfederatie in Vlaanderen.

NELOS-structuur

Raadpleeg de NELOS-structuur-brochure voor meer info over wie wat doet binnen NELOS. Je kan deze brochure downloaden via onze website: www.nelos.be/documentencentrum.

AIG-ASSISTANCE

Via je duikschool kan je het persoonlijk verzekeringskaartje bekomen, met daarop volgende info:

**Policy number: ARENA
2.009.718/010.**

In geval van repatriëring/hospitalisatie ten gevolge van een duikongeval in het buitenland 'Call Center': **+32 3 253 69 16.**

Coverfoto: Hippocampus kelloggi. Camera: Nikon D7000, ISO 200, 1/320 sec. bij f/22. Lens: 60 mm macro. Foto: Jef Driesen.

Woordje van de redactie

Nummer 300, eventjes uitgerekend betekent dit 60 jaar vrijwilligerswerk van redactieteams die hier ettelijke uren aan besteden. Een waar huzarenwerk om de teksten te verzamelen, te schrijven, te corrigeren, van juist fotomateriaal te voorzien en alles in lay-out te plaatsen. Deadlines halen, sponsors zoeken en het redactieteam telkens opnieuw motiveren om een nog beter en een nog mooier exemplaar uit te geven.

Onze Hippocampus mag er als duiktijdschrift echt wezen, de officiële informatie wordt op een aangename manier aangebracht, de verschillende sportdisciplines krijgen ruime aandacht en een uitgebreid gamma aan interessante artikelen met betrekking tot de zee en het duiken zorgt ervoor dat onze 10.000 lezers van interessante lectuur voorzien worden.

Onze Hippocampus kan wedijveren met de allerbeste 'duiktijdschriften' in Europa en de wereld. Ik mocht hierover internationaal vele felicitaties ontvangen! De CMAS-voorzitster Anna Arzhanova liet zich tijdens een Algemene Vergadering van CMAS ontvallen dat dit tijdschrift model mag staan voor de 'klasse' die CMAS hoopt tentoon te spreiden.

In dit voorwoord tref je normaal de korte 'highlights' van wat je in het magazine mag verwachten. Ik wil uitzonderlijk van dit gebruik afwijken en van het voorwoord gebruikmaken om iedere medewerker die ooit zijn of haar bijdrage geleverd heeft om ons magazine vorm te geven in de bloemetjes te zetten! Jullie werk is ongelooflijk belangrijk, omdat dit alles 'pro-deo' gebeurt, een zeldzaamheid in huidige tijden.

Geniet van deze uitzonderlijke uitgave, met een vernieuwde lay-out!

En weet dat dit tijdschrift steeds prachtig oogt in wachtzalen van artsen, tandartsen, schoonheidssalons.... Gooi het dus nooit in de vuilnisbak, het verdient een edelere eindbestemming!

**RONNY MARGODT,
VOORZITTER NELOS VZW,
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER**

Bondsnieuws

Voor een gedetailleerd overzicht van het bondsnieuws in deze uitgave, zie blz.:..... 4

Regionieuws

OVOS-Noordzeeduik 46-47

Reportages

Duikgeschiedenis deel 1 6-9
Antarctica – To go or not to go?..... 18-24
Interview: DuikKompanie.be 30
Safety Dive Day 34-35
Duiken op Lanzarote 38-40
Duiken in Boedapest (Molnár János) 42-45
Nieuwe procedure duiken op zee
(MRCC en Berichten aan Zeevarende) 48-49

Vaste rubrieken

Duikspinsels: Zeemeermona 5
In de kijker: 60 jaar COWOL 10-13
Jeugdduikhoekje: Kleurplaten zeepaardjes 14
Jeugdduikhoekje: Skubba & Fred 16
In de kijker: Door de bril van de piloot 25-27
Jeugdduikhoekje – onderwaterbiologie:
Kwetsbaar zonder schelp 28
In de kijker: 20 jaar Stingrays
jeugdwerking 32-33
Wist je dat? Vissen aan land (slijkspringers) 36
Hippoëzie (Gust Vanhove) 37
In de kijker: 50 jaar Jaws 41
Close-up (Ivo Maddier)..... 50-51
Retro-Hippo 52-53
NELOS-boetiek/webshop 94-95
CMAS-Belgium (BEFOS-FEBRAS) / Lifras 95
NELOS-katern/Hippo-colofon 97
Lopende agenda 98

Regionale info

Antwerpse Verstandhouding voor Onderwateronderzoek en - Sport
www.avos.be

Brabantse Vereniging voor Onderwateronderzoek en -Sport
www.bravos-vzw.be

Vereniging der Limburgse en Kempische Duikscholen
www.limos-vzw.be

Oost-Vlaamse Vereniging voor Onderwateronderzoek en -Sport
www.ovos.be

West-Vlaamse Vereniging voor Onderwatersport
www.wevos.be

Correcties, tips en/of opmerkingen i.v.m. de cursusboeken, dossiers of documenten van NELOS stuur je naar: cursus@nelos.be. De andere e-mailadressen waarin PPT, documenten of instructormanual staat, zijn niet meer in gebruik.

54

Felicitaties voor de 300e editie

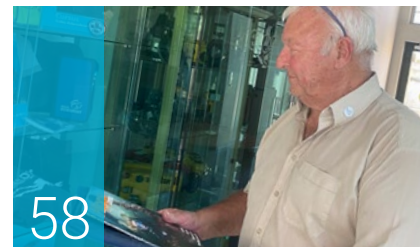
De 300e editie van Hippocampus gaat niet ongemerkt voorbij! Felicitaties van onze zusterliga's.

56

Kandidaten Zeestages anno 2024

Wie zijn de kandidaten 2*1 en 3*1 die mogen deelnemen aan de Zeestage 2024 en wat moesten ze ervoor doen?

58

300 edities. Hoe het begon ...

59 jaren onbezoldigd vrijwilligerswerk door de verschillende redactieteams en vier hoofdredacteurs.

62

"Tot mijn laatste adem!"

Hippo sprak met Jozef Van den Bergh, stichtend voorzitter en erevoorzitter van NELOS.

66

Technische Stage Advanced trimix

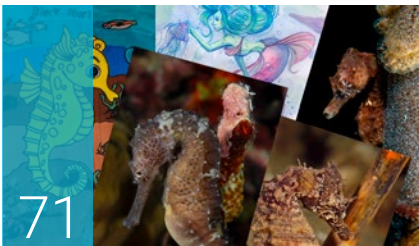
Verslag van de NELOS Technische Stage in Santo Stefano al Mare in Italië.

70

De glimlach van het kind

Franklin Forrez al 20 jaar actief binnen het jeugdduiken. Hoe begon die passie en wat kunnen we nog verwachten?

71

Winnaar coverfoto Hippo 300

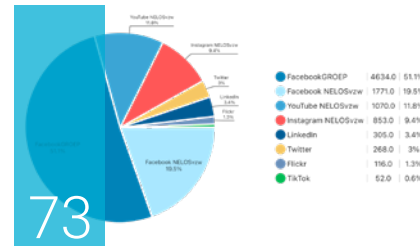
Uit alle ingezonden beelden selecteerde het redactieteam een foto van Jef Driesen als coverfoto.

72

Team CMAS Belgium voor WK

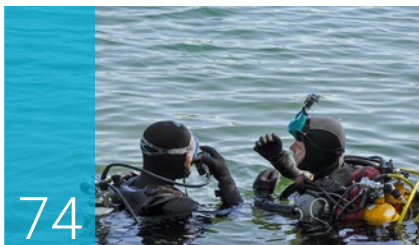
De deelnemers van NELOS en Lifras voor het CMAS WK onderwaterfotografie en -videografie in Albanië.

73

Statistieken sociale media

Nieuws over de sociale media waarop NELOS actief is en bekendmaking van de winnaar van een cadeaubon.

74

Tips van het Veiligheidscomité

Sensibilisering over de verliesprocedure en over hoe je het kwijtgeraken van je buddy kan voorkomen.

78

Tiny gaat duiken

Interview met Tiny Heremans, een krasse dame, o.a. actief betrokken bij de opleiding over onderwaterbiologie.

83

Duik der 3*1's CMAS Belgium

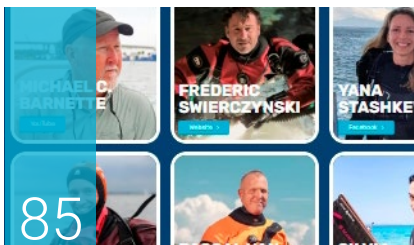
De CMAS Belgium verbroederingsduik voor de 3*1 instructeurs van NELOS en Lifras.

84

Succesvolle Scubapro Testdagen

Kort verslag over de tweedaagse Scubapro Testdagen bij het Zilvermeer Mol.

85

Dive-Expo 2024

Aankondiging van de duikbeurs voor zowel recreatieve als technische duikers. Win één van de tien vrijkaarten.

86

Evolutie binnen de redactie

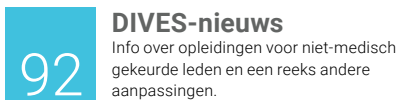
We staan even kort stil bij hoe het één en ander evolueerde bij de redactie van Hippocampus.

91

Vrijduikevents SportEasy

Voor de organisatie van vrijduikevents maken we vanaf nu gebruik van SportEasy.

92

DIVES-nieuws

Info over opleidingen voor niet-medisch gekeurde leden en een reeks andere aanpassingen.

96

Start 2 UWH

Schrijf je in voor de 3-delige lessenreeks onderwaterhockey voor slechts 10,00 euro.

96

Themaduik: Platwormen

Voordracht in Stavenisse over platwormen, met aansluitend de mogelijkheid om te duiken.

Ze wist helemaal van niets. Ze kwam net als anders het verkeer lezen, maar had er geen idee van dat dit deze keer vanuit een duiktank zou gebeuren.

HZe waren bij Radio 2 niet aan hun proefstuk toe. Vorig jaar won Mona (Junkers – verkeersanker) de 'Radio 2 Gouden Micro 2023' (de prijs voor beste radiomoment van 2023) voor haar commentaar toen ze werd uitgedaagd en ze samen met radio-dj David Van Ooteghem op een metershoge schommel kroop.

Haar hoogtevrees speelde haar toen parten en Mona schommelde uiteindelijk niet mee.

Als het in de lucht niet lukt, dan misschien wel in het water?

Naast de radiostudio van Radio 2 aan Zee aan de pier van Blankenberge kwam vorige week de duiktank van Rescue & Diving Team Brugge te staan. Live op de radio hoorde Mona dat die daar speciaal voor haar was neergezet en opnieuw werd ze uitgedaagd, dit keer om kopje onder te gaan.

Ze werd in een pak gehesen en al snel bleek de trap naar de duiktank de grootste hindernis te zijn. Hoewel de lichte trilling in haar anders zo vaste stem tijdens de laatste verkeersinfo net voor ze onder ging toch enige vorm van zenuwachtigheid verraadde, was ze snel vertrokken.

Bijna twee uur lang zou ze in de tank doorbrengen, vooraleer ze er tevreden en helemaal verkleumd de brui aan gaf. Af en toe kwam ze boven, om instructies te krijgen, om op adem te komen en om het verkeer te lezen. Ze was echter vooral onder water te vinden, enthousiast zwaaiend naar de vele fans die nieuwsgierig door de ramen kwamen turen. En haar enthousiasme werkte aanstekelijk. Onder de luisteraars op het plein werd nog een duikinitiatie verloot, die Michael in goede banen leidde.

Ondertussen werd het podium ingepalmd door Gert en James en ook zij zagen dat het goed was. ■

NATALIE DECROCK

Advertentie

START TO DIVE

Meer informatie: www.nelos.be/initiatie

Deze gratis duikinitiatie is speciaal voor:

Naam en voornaam

Zoek via de clubzoeker een duikschool die initiaties aanbiedt en informeer bij hen wanneer je er recht kan voor een initiatie.

Duikgeschiedenis deel 1

Dit is zeker niet de eerste reeks, zelfs niet uit mijn pen, over de geschiedenis van het duiken. Ieder zichzelf respecterende auteur van een boek over duiken start met een korte geschiedenis van onze sport. Waarom dan deze reeks? Het begon met de volgende simpele vraag tijdens een redactievergadering: "Waarom geen artikel over het ontstaan van ons duikmateriaal, zoals bijvoorbeeld de tuba"? Na een beetje opzoekwerk kwam ik tot de conclusie dat je moeilijk over de tuba kan schrijven zonder bijvoorbeeld de duikbril aan te halen. De duikbril is op zich verbonden met de eerste duikers. Ons duikmateriaal is immers niet geïsoleerd ontwikkeld, maar door een combinatie van verschillende behoeften en uitvindingen. Alleen een compleet verhaal doet deze evolutie eer aan. Een artikel over de ontwikkeling van de tuba evolueerde zo tot deze nieuwe reeks over de geschiedenis van het duiken.

Geschiedenis is een verhaal. Hoewel de inhoud op historische feiten gebaseerd moet zijn, is het verhaal zelf afhankelijk van de verteller. Mijn insteek is die van ons duikmateriaal zelf. Daarbij focus ik me op de 'eerstes', de ontelbare, kleine eerste stapjes in de ontwikkeling van ons huidig duikmateriaal en minder op de verbetering ervan. Dit wil niet zeggen dat ik tegen continue verbetering ben, maar als onderwerp is het net iets minder interessant om erover te schrijven. Tijdens mijn zoektocht ben ik op enkele anekdotes en weetjes gestoten die ik je niet zal onthouden. Voor we eraan beginnen, wil ik nog mededelen dat als je – ondanks mijn vele uren onderzoek – een foutje ontdekt, je me steeds mag contacteren. De geschiedenis van het duiken is niet in steen gehouwen.

Aan het begin van deze reeks, raad ik je aan om al je kennis over het duiken te vergeten. Om de geschiedenis beter te vatten, start je best met een blanco blad. Je zal immers een aantal ideeën tegenkomen waarbij je door je huidige kennis zal denken: "Wat een dom idee is dat!". Een interessante denkoefening voor een duikexamen, maar als je bedenkt dat alles nog uitgevonden en ontdekt moet worden, dan begrijp je de historische con-

text beter. Dus, even rustig alles vergeten en je kennis al lezend heropbouwen.

eerste duiker

Hoe het begon weet niemand. Ik start mijn verhaal bij een schaars geklede en behaarde voorouder die mosselen van een rotswand aan het schrapen is. Hij laat per ongeluk zijn voorhistorisch mes in het water vallen. Het kostbaar voorwerp zinkt dwarrelend naar de bodem. Als hij in het water zou springen, dan vermeed hij uren slijpwerk om een nieuwe steen in de juiste vorm te krijgen. En dus dook hij in het sop. Op dat moment trad hij, en de volledige mensheid met hem, een nieuwe wereld en een nieuw tijdperk binnen, die van de homo aquaticus. Of het nu voor het opvissen van waardevolle voorwerpen, voor de jacht, het verzamelen van voedsel of voor het herstellen van schepen was, vanaf dat moment blijkt het verlangen om te dui-

ken niet meer te onderdrukken. De mens wilde steeds dieper en langer onder water gaan. Dit natte streven leidde tot de lange duikgeschiedenis die we kennen.

Mesopotamië, het tweestromenland met de rivieren de Eufraat en de Tigris en in oost-westrichting begrensd door de

Egeïsche Zee en de Perzische Golf, wordt beschouwd als de bakermat van de beschaving. Het land bevond zich 5.000 jaar

parelduikers van het Caribisch gebied en de Yahgan-indianen van Vuurland, aan. Al deze duikers lijken echter geen oogbescherming gebruikt te hebben. Hoewel succesvol, betaalden deze duikers een prijs in de vorm van bloedrode ogen en een verminderd gezichtsvermogen boven water.

Homerus schrijft over Griekse sponsvisserij en hun techniek, de Skandalopetra. Hierbij daalt de duiker tot bijna 30 meter naar de zeebodem terwijl hij met een lang touw aan een zware steen, of skandalopetra, vastzit. De duiker gebruikt de skandalopetra om de afdaling te leiden. Ze wisten natuurlijk niets over de anatomie van het equilibreren. Om

de toenemende druk op de oren enigszins te compenseren, goot een duiker olie in zijn gehoorgang en nam hij een mondvol olie in voor de afdaling. Eenmaal op de bodem spuugde hij de olie uit en sneed zoveel sponzen van de bodem los als zijn beperkte ademhalingscapaciteit toeliet. De duiker gaf een ruk aan het touw om aan de oppervlakte te laten weten dat hij klaar was om naar boven te worden getrokken. Een slopende en pijnlijke manier om de kost te verdienen.

eerste adembuis

De vroegste tekenen van mensen die onder water ademhaalden zijn te vinden in deze

omgeving, namelijk bij sponskwekers op het Grieks eiland Kreta. Deze boer-duikers gebruikten een holle rietstengel als snorkel bij het verzorgen en oogsten van hun sponzen.

eerste blaasbalg

De blaasbalg mogen we dan kennen van de oven bij de smid, dit voorwerp is als voorloper van de compressor belangrijk in de ontwikkeling van het duiken. Rond 1800 v.Chr. gebruikten Babylonische en Hettitische metaalbewerkers een pottenblaas om koper te smelten. In ruïnes in de Levant hebben archeologen primitieve potbalgen gevonden, bestaande uit een keramische pot waaraan aan de bovenkant een losse, leren huid was bevestigd. De luchtstroom werd verzekerd door deze soepele bovenkant op en neer te bewegen.

Rond 400 v.Chr. gebruikten Chinezen blaasbalgen van ossenhuid. In de vroege Han-dynastie, ongeveer 200 v.Chr., gebruikten ze de efficiëntere, dubbelwerkende zuigerbalgen, waarbij een zuiger in een rechthoekige doos opgesloten zit met een handvat dat uit één kant komt. Deze blaasbalgen blazen lucht bij elke beweging en zijn efficiënter dan de potbalgen en enkelvoudige blaasbalgen die alleen bij de neerwaartse beweging blazen. Rond 1100 n.Chr. gebruikten smeden in middeleeuws Europa blaasbalgen, gemaakt van de volledige huid van een schaap, zorgvuldig in één stuk verwijderd zonder het te scheuren, zodat het lucht vasthield als een ballon.

eerste militaire duikers

De twee heldendichten Ilias en Odyssee, die aan Homerus worden toegeschreven en waarvan wordt aangenomen dat ze rond de 7e eeuw v.Chr. zijn opgetekend, beschrijven onder andere de Trojaanse oorlog

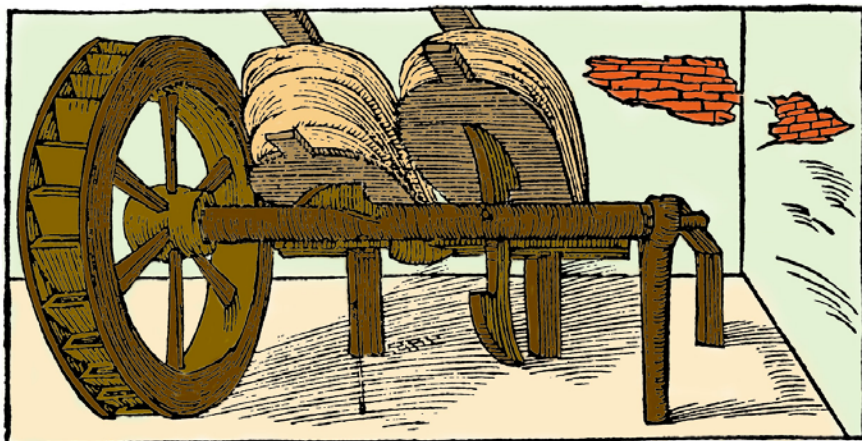
Sponskwekers op het Grieks eiland Kreta gebruikten een holle rietstengel als snorkel bij het verzorgen en oogsten van hun sponzen.

Afbeelding: Midjourney - Photoshop - Ivo Madfien

geleden in een gebied dat deel uitmaakt van het huidige Irak. In deze bakermat begint ook de geschiedenis van het duiken. Hiervandaan komt het verhaal van Oannes, de visgod. Oannes is een amfibe, half mens en half vis. Bij zonsopgang steeg Oannes op uit de Perzische Golf om mensen wijsheid, wetenschap en kunst bij te brengen, hen te leren schrijven, tellen, steden te bouwen, wetten te maken en nog veel meer. Bij zonsopgang keerde Oannes terug naar de zee om de volgende dag weer aan land te gaan.

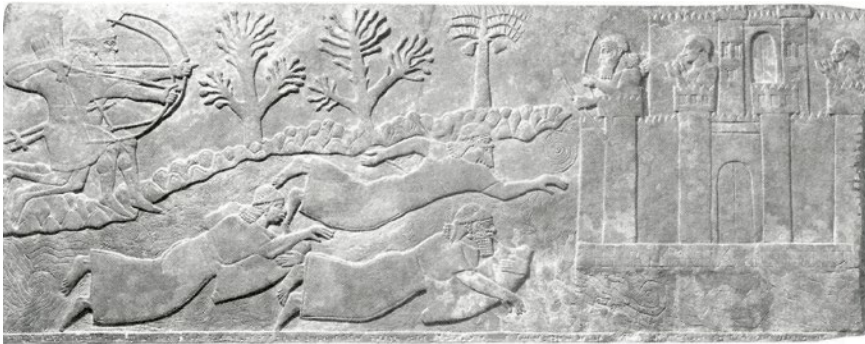
Als een volk een god een bepaalde functie toekent, speelt deze functie een belangrijke rol in het bestaan van dat volk. Zo hebben archeologische vondsten uit wat ooit Mesopotamië was, aangetoond dat apneuduikers badsponzen verzamelden. Daarnaast werden ook algen als voedsel en parels, parelmoer en koralen als betaalmiddelen opgevisst. De duikuitrusting was heel eenvoudig en bestond waarschijnlijk uit een zware steen, soms aan een touw gebonden voor hergebruik, om snel en moeiteloos te dalen en een mand om de oogst te verzamelen.

Historische gegevens tonen het beoefenen van vrijduiken in diverse vroege culturen, zoals de sponsduikers van Griekenland, de

Blaasbalgen, zoals deze bediend door een nokkenas aangedreven door een waterrad (1540), waren voorlopers van de compressors.

Tekening: archief Hippocampus.

Assyrische gipsplaat met soldaten die onder water zwemmen met een met lucht gevulde dierenhuid.

(1194 -1184 v.Chr.). Volgens het epos werden vrijduikers gebruikt om oorlogsschepen van tegenstanders te saboteren. Of de Trojaanse oorlog een mythologische oorlog was of echt gebeurde, is nog onbeslist, maar het feit dat Homerus over deze duikers schreef, bewijst dat ze tijdens conflicten ingezet werden. We mogen dus aannemen dat het inzetten van militaire duikers tegen schepen een gebruikelijke tactiek was.

oudste afbeelding van gevechtswimmers

Om hun ongunstige gelegen land te beschermen, bouwden de Assyriërs een groot leger uit, uitgerust met moderne en superieure ijzeren wapens. Onder Koning Sargon II (722-705 v.Chr.) veroverde dit leger buurlanden waarbij het gevechtswimmers gebruikte om versterkte steden aan te vallen. Op een Assyrische houtsnede vinden we deze soldaten op een met lucht gevulde dierenhuid. Was die zak een luchtvoorraad of een middel om te drijven? Indien gebruikt als luchtvoorraad werd er waarschijnlijk uitgeademd in het water. De lucht terug in de dierenhuid blazen, zou tot kopzorgen leiden die de vroege duikers snel ondervonden zouden hebben. Jammer, want anders waren we de eerste toepassing van een 'Close Circuit Rebreather' (CCR) op het spoor gekomen.

In de veronderstelling dat de zak een luchtvoorraad was, zou het drijfvermogen van de duiker dalen naarmate hij langer onder water bleef. We mogen dus aannemen dat deze luchtzak als drijfvermogen ter compensatie van het gewicht van de wapenuitrusting diende.

eerste beroemde duiker en duikster

Herodotus (circa 484-425 v.Chr.) schreef over de bekendste duiker uit de Oudheid: de Griek Scyllias van Scione. Hij was echter niet alleen, want ook zijn dochter Hydna (afwisselend Hydne of Cyana genoemd) dook.

De Perzische koning Xerxes gaf hen rond 460 voor onze jaartelling de opdracht om schatten te bergen tijdens één van de vele oorlogen tussen de Perzen en de Grieken. Xerxes wilde dit gewaardeerde duikduo niet verliezen en weigerde hen na afloop van hun opdracht naar huis te laten terugkeren. Niet akkoord met deze beslissing glipten ze in het donker het water in en ontsnapten ze, gebruikmakend van riet als ademhalingsbuis om niet ontdekt te worden. Jaren later vernietigden ze één van Xerxes' vloeten door in een stormachtige zee te duiken en de trossen van de voor anker liggende schepen door te snijden. Voor hun dapperheid werden standbeelden van Scyllias en Cyana opgericht in de Griekse stad Delphi. Een schrijver uit die tijd schreef dat Cyanas duikervaring bewees dat 'jonge vrouwen in zee kunnen duiken zonder bang te hoeven zijn dat ze hun maagdelijkheid verliezen'. Tot dan toe geloofde men dat de waterdruk die zo gemakkelijk trommelvliezen kon breken, op dezelfde manier de deugzaamheid

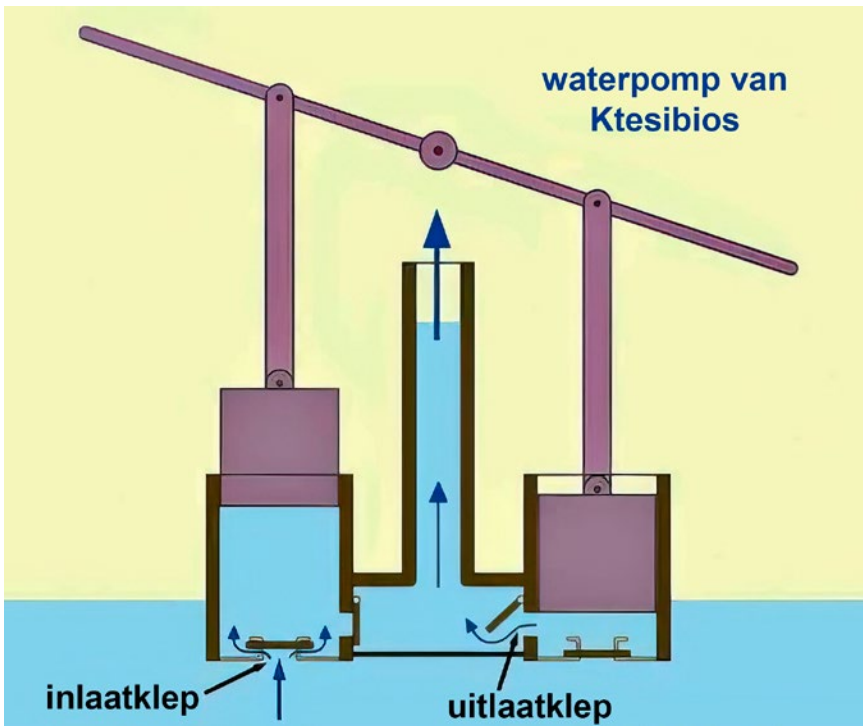
Een schilderij van Scyllias en zijn dochter Hydna in actie.

van jonge maagden in gevaar kon brengen.

Hoewel heldenverhalen een loopje nemen met de werkelijkheid zijn er bewijzen dat Grieken hol riet gebruikten om incognito onder water te blijven en niet opgemerkt te worden door hun Perzische vijanden. Een Griekse soldaat was zelfs in staat om tussen de Perzische vloot door te zwemmen en hun trossen los te snijden om een aanval te voorkomen. Deze antieke snorkelaar zwom daarna meer dan 14 km onder water om zich weer bij het Griekse leger nabij Artemisium te voegen.

vader van de pneumatica

Ktesibios, of Ctesibius in het Latijn, (285-222 v.Chr.) was een Griekse wetenschapper, technicus, uitvinder en wiskundige in Alexandrië, Egypte. Hij schreef de eerste verhandelingen over de wetenschap van de samengeperste lucht, pneumatica, en wordt beschouwd als de ontdekker van de elasticiteit van lucht. Hij is de uitvinder van verschillende apparaten die perslucht gebruiken, waaronder krachtpompen en een katapult op lucht. Zijn beroemdste uitvinding was echter een verbetering van de clepsydra of waterklok, waarbij water dat met een constante snelheid druppelde een vlotter ophief die een wijzer vasthield om het verstrijken van de uren aan te geven. Een ander belangrijk idee van hem was de zuigerpomp, waarmee water kon worden opgepompt. Zijn uitvinding werd ook op grote schaal in de praktijk gebruikt, onder andere de vroege Grieken en Romeinen ge-

Het werkingsprincipe van de ctesibiuspomp, ook gekend als de waterpomp van Ktesibios of de pomp van Heron.

bruikten een apparaat genaamd de ctesibiuspomp om een waterstroom te creëren. De beschrijving ervan is terug te vinden in de verslagen van Vitruvius en Heron en de pomp is daardoor ook gekend als de pomp van Heron. Hoe ingenieus de uitvinding was, blijkt uit het feit dat deze niet alleen in de Oudheid en de Middeleeuwen gebruikt werd maar tot in de 19e eeuw werkten brandbluspompen volgens hetzelfde principe. Bovendien worden zuigerpompen en compressoren nog steeds gebruikt. Het idee ging ironisch genoeg verloren bij de brandstichting van Alexandrië. Niets van zijn geschreven werk is hierdoor bewaard gebleven.

Pas in de achttiende eeuw werd het principe achter de ctesibiuspomp herontdekt en begonnen handbrandweerwagens hun intrede te doen. Tot dan waren stedelingen afhankelijk van de emmerbrigade; twee rijen mensen die de waterbron en het vuur met elkaar verbonden, waarbij de één volle emmers doorgaf en de ander de lege teruggaf. Natte dekens beschermden bedreigde bouwwerken.

eerste structurele inzet van gevechtswimmers

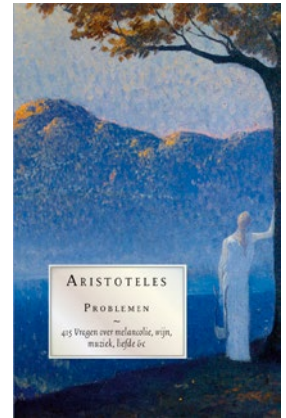
De Griekse generaal Thucydides (circa 450-400 v.Chr.) wordt beschouwd als de vader van de 'wetenschappelijke geschiedenis' doordat hij als eerste strikte normen hanteert voor onpartijdigheid, het verzamelen van bewijs en het analyseren van oorzaak

en gevolg, zonder verwijzing naar tussenkomst van de goden. Zijn 'Geschiedenis van de Peloponnesische Oorlog' vertelt over het conflict tussen Sparta en Athene in de 5e eeuw v.Chr. Tot dan werden duikers individueel ingezet om schepen te saboteren, maar tijdens dit conflict werden die op een meer systematische wijze en in groep ingezet. Thucydides schrijft over Griekse duikers die, tijdens het beleg van Syracuse, onder water zwemmen om obstakels onder water uit de haven te verwijderen en zo de veiligheid van de schepen te garanderen.

eerste studie over een snorkel en een duikklok

De Griekse filosoof Aristoteles (384-322 v.Chr.) was de eerste om de snorkel, hoewel het woord toen nog niet gekend was,

te bestuderen. Hierbij observeerde hij hoe een olifant onder water zwemt en daarbij zijn slurf gebruikt om adem te halen. Dit verhaal kan niet worden bevestigd, maar is één van de eerste geschreven verslagen in de geschiedenis die het concept van snorkelen onderzoekt. In zijn 'Problemata physica' (Aristoteles Problemen – 415 vragen over melancholie, wijn, muziek, liefde, ...), vermeldt Aristoteles het gebruik van een soort duikklok met luchttoevoer:

"...om deze sponzenvissers te voorzien van een ademhalingsmogelijkheid, wordt een ketel neergelaten, niet gevuld met water, maar met lucht, nabij de ondergedompelde man; de ketel wordt tijdens de afdaling met opzet rechtop gehouden om te voorkomen dat de lucht ontsnapt en het water binnenstroomt ...". Duikers in de Egeïsche Zee gebruikten deze duikklokken om dieper te komen waar de sponzen van betere kwaliteit zijn en om langer onder water te blijven.

Sommigen beweren dat Aristoteles zelf probeerde te duiken met zowel rietbuizen als duikbellen. Later moet hij Alexander de Grote hebben geleerd om een duikklok te gebruiken. Iets wat deze laatste onder andere heeft gebruikt tijdens het beleg van Tyros. In die stad start het tweede deel van deze reeks. ■

PATRICK VAN HOESERLANDE

Over de duikgeschiedenis wordt er i.s.m. 'the polygon seahorse' gelijklopend een podcastreeks uitgebracht.

Duikgeschiedenis deel 1 kan je bekijken via:
www.thepolygonseahorse.be/duikgeschiedenis-deel-1

the polygon seahorse
 PODCAST

www.thepolygonseahorse.be

60 jaar COWOL (1964 – 2024)

Of we geen artikel in de Hippo zouden kunnen krijgen ter gelegenheid van 60 jaar COWOL? Even checken bij Ivo. En ja hoor, dadelijk antwoord: "Met veel plezier!". En met wat geluk in die speciale 300e uitgave van ons onvolprezen bondsblad.

Nu heeft het misschien wel een beetje geholpen dat de vraag gesteld werd door onze voorzitter, Yvette Jans, al 10 jaar lang ons boegbeeld. Je kon enkele Hippo's geleden nog een interview met haar lezen (Hippocampus nr. 295 – The female touch). Die vrouwelijke hand krijgt de zaken schijnbaar toch sneller voor elkaar.

jubileumartikel

Maar hoe begin je dan aan zo'n artikel? Liefst geen gortdroge opsomming van personen en data en clubreizen en -feesten. Het historische een beetje kaderen, met vooral de nadruk op het sociale, het clubleven en ja, natuurlijk met enkele quotes. En foto's!

in die tijd ...

1964, Frans Decamp, een Antwerpse beroepsduiker die in Limburg verzeilde, Guy Meul, badmeester, en François Maillard, een duiker uit het Luikse, stichtten de eerste officiële duikschool van Limburg: het Belgisch Centrum voor Onderwatersport en Opzoekingen, in 1967 omgedoopt tot Centrum voor Onderwatersport en Opzoekingen Limburg, kortweg COWOL.

Het vandaag ietwat vreemd klinkende en verouderde woord 'opzoekingen' in de naam stamt nog uit de tijd dat de brandweer onze duikers erbij riep wanneer auto's of dren-

kelingen uit het Albertkanaal of uit één of andere plas moesten gehaald worden. Met de vergoedingen die onze club daarvoor ontving, kon er af en toe een duikfles of een Mistralontspanner gekocht worden.

Quote (weliswaar een beetje morbide): **"Die oude gele flessen van de COWOL, dat zijn een paar lijken ..."**

Walter Geebelen werd na Frans Decamp de tweede instructeur van COWOL en verliet de club in 1968 om duikschool Koraalduikers Genk mee op te richten. En dat zou nog wel meer gebeuren, zoals bij alle duikclubs en -scholen waarschijnlijk, dat er afsplitsingen ontstonden en mensen hun eigen weg gingen. LDL bijvoorbeeld, onder leiding van Hugo Aerts, vond onderdak in het zwembad van Lummen. COWOL lag dan in 1972 ook mee aan de basis van LIMOS, de vereniging van Limburgse en Kempense duikscholen.

avontuur en materiaal ...

Die mannen en enkele vrouwen van het eerste uur trokken al snel naar het toenmalige Joegoslavië en haalden in 1965 de pers toen een dertigtal van hen werd opgepakt met archeologische vondsten in de duikzakken. Twee jaar later was het opnieuw prijs toen ze een 16e eeuwse Venetiaans galjoen gingen 'onderzoeken'. Een maand gedwongen ver-

Onder: het logo van BEFOS, geïnspireerd op het eerste logo van COWOL (midden). Bovenaan: het nieuwe COWOL-logo sinds 2024.

Groepsfoto COWOL-leden in 1967.

blijf ter plaatse en inbeslagname van alle spullen was het gevolg. Belgische duikers werden sinds die tijd meer dan argwanend in het oog gehouden door de autoriteiten in het toenmalige Oostblok.

Frans Decamp:

"Als je met de wagen aan de douane komt met amforen in je koffer, doe

dat op het heetst van de dag en zorg dat je kinderen veel kabaal en lawaai maken, daar kunnen die beambten niet goed tegen en dan mag je sneller doorrijden".

Dan maar naar Griekenland (waar de controle nog strenger was), Italië, Bretagne, de Noordzee of met de Zodiacs naar Engeland. En natuurlijk naar Marseille! Tientallen keren reisden Cowollers af naar Callelongue, dat piepkleine dorpje aan de voet van de Calanques en de thuis van Antwerpenaar Victor die in het baaitje van Marseilleveyre een bar-buvette uitbaatte. Van hieruit werden de mythische duikplaatsen verkend waar Cousteau zijn eerste expedities ondernam. Je moet bij gelegenheid eens aan Harry Engelen vragen om over zijn vakantie op l'île de Riou te vertellen, maar reken wel op een paar uurtjes!

Begin de jaren '70 werd Zierikzee de uitvalsbasis voor talloze Zeelandduiken en duiken had toen nog iets van een expeditie. Vandaag boek je met enkele kliks reizen naar Socorro, Raja Ampat, de Rode Zee, tot Antarctica toe zelfs. Toen moest alles mee met de wagen of de camionette, ook de luchtcompressor. Geen muntautomaten toen of apps waarmee je lucht of nitrox kon vullen,

zelf je plan trekken en zuinig omspringen met je lucht.

De leden uit de beginjaren van de club legden geld samen om een oude Amerikaanse vliegtuigcompressor aan te kopen en van de stad Hasselt kregen ze dan weer de toestemming om in de kelder van het oude zwembad een compressor met elektromotor te installeren, met bufferflessen uit de jaren '30! Een pure luxe in die tijd, want de clubleden konden zo hun eigen flessen laten vullen!

Mon Holtappels, jarenlang materiaalmeester van COWOL:

"Die bufferflessen zijn van voor den oorlog, dat is nog goei merchandise, ik pomp die op 230 en die kunnen daar tegen".

Auto's bergen of drenkelingen bovenhalen, archeologische vondsten opduiken, duikflessen overvullen, ... Dit waren uiteraard anekdotes van lang geleden, activiteiten die sinds decennia niet langer geduld worden. COWOL is immers uitgegroeid tot een duikschool met een visie waar dergelijke praktijken niet langer geduld worden.

Vandaag kunnen we het vullen van duikflessen opnieuw als service aanbieden, maar nu aan alle Hasseltse duikers. Het samenwerkingsverband HDC – Hasseltse DuikClubs met (J)Aqua Diving, COWOL, Discovery Diving en Nautilus – heeft met de stad Hasselt een overeenkomst gesloten om een buitenvulinstallatie tot 300 bar te plaatsen aan het zwembad Kapermolen.

HDC is trouwens een prachtig initiatief. Eens per maand organiseert één van de vier clubs een duikuitstap voor alle leden, met een hapje en een drankje, de ideale gelegenheid om elkaar nog beter te leren kennen en om nieuwe duikstekken te ontdekken.

Sinds dit jaar biedt HDC ook gezamenlijke theorielessen aan op niveau 2e en 3e Duiker, met een examen achteraf.

intussen ...

En zo dook onze school de jaren 2000 en het digitale tijdperk in. Nieuwe leden en bestuursleden kwamen en gingen, instructeurs vertrokken of vonden een nieuwe hobby. Zoals bij elke vrijetijdsbesteding en sport werd de omkadering van en binnen de verenigingen op vraag van verschillende overheden geprofessionaliseerd en NELOS moest daar terecht in meegaan. We kunnen dan ook stellen dat we bij onze Vlaamse duikfamilie alles vinden om te beantwoorden aan de modernste standaards. En dat mag ook gezegd worden!

En jullie doen dat belangeloos? Jawel, mevrouw en meneer, wij doen het nog altijd zo goed als gratis!

Advertentie

Al meer dan 30 jaar de meest comfortabele, gezellige en veilige manier om te duiken in Zeeland.

E-mail: info@duikschip.nl
Tel: 0031 (0) 6 53 54 61 70

Anouar, duikgids op de Rode Zee die onze werking probeert te begrijpen:
"That's the way it should be!".

Vandaag mogen we terecht fier zijn dat COWOL loopt als een geoliede machine. Wie wil, kan aan meer dan 50 duikactiviteiten per jaar deelnemen. We geven bijna het jaar rond theorielessen of themalessen, onze leden zijn zeer goed vertegenwoordigd op de wekelijkse trainingen en we organiseren duikweekends en een buitenlandse duikreis. Onze financiën zijn gezond, mede dankzij een jaarlijkse eetdag. We kunnen nieuw duikmateriaal aankopen. We hebben een uitstekende samenwerking met de stad Hasselt en de mensen van het zwembad. We trainen al sinds de begindagen gedurende twee uur op dinsdagavond en heel belangrijk, we hebben een open bestuur. Wie lid wil worden van het bestuur, kan dat. Bij COWOL maken de leden de club en kader en bestuur zorgen voor het gepaste frame om iedereen toe te laten om onze duiksport correct en veilig te beoefenen.

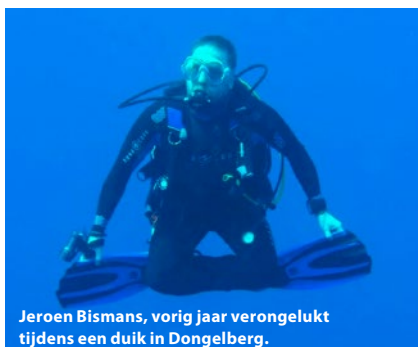
Stef, nieuw bestuurslid:

"Ik heb me nog nooit zo welkom gevoeld bij een vereniging als bij COWOL".

En 'by the way', gendergelijkheid is bij COWOL geen loos begrip, de helft van het bestuur is in vrouwelijke handen.

helaas ...

In het voorjaar van 2023 werd onze duikschool getroffen door een verschrikkelijk duikincident. Onze lieve-beste-beer-maatvriend-buddy Jeroen Bismans maakte een fatale duik in Dongelberg. Wat je nooit wil meemaken, werd plots realiteit. Onze eeuwige dank gaat uit naar de mensen van het NELOS Mental Coaching Team voor hun begeleiding en aanpak. Nooit voelden we ons meer verbonden dan in die moeilijke tijd. Over de dood heen blijft Jeroen ons verenigen.

Jeroen Bismans, vorig jaar verongelukt tijdens een duik in Dongelberg.

Vlag 60 jaar COWOL – clubreis in Egypte.

Foto's (4): archief COWOL.

Vlag 60 jaar COWOL onder water in Egypte.

Bestuur met Habib El Ouakili, schepen van Sport bij de stad Hasselt, op de viering van 60 jaar COWOL.

en zo ...

En zo schrijven we allemaal verder aan het verhaal van onze duikschool, van pioniers over straffe duikers die geen uitdaging uit de weg gingen, tot nieuwe enthousiastelingen en stille werkers. Van enkele dappere dames in een duikwereld die gedomineerd werd door mannen, tot meer dan één derde vrouwelijke leden vandaag. Zoveel vrijwilligers, zoals zovelen in Vlaanderen, die je in elke club tegenkomt en die er samen voor zorgen dat duiken een ongehooflijk avontuur wordt.

Antwoord op een verloren vraag ergens na een bestuursvergadering:

"Waarom doen we dit eigenlijk allemaal?"

"Omdat anderen vóór ons dat ook voor ons gedaan hebben... en omdat het zinvol en leuk is! Bestellen we er nog één?"

**JOS HENDERIX,
DUIKSCHOOLVERANTWOORDELIJKE
COWOL**

Sfeer en gezelligheid tijdens het 60-jarig jubileumfeest.

Yvette Jans brácht een prachtig stukje geschiedenis tijdens de receptie van 60 jaar COWOL.

Steven Vandeput, burgemeester van Hasselt, sprak vol lof over de duiksport.

Advertentie

bigblue[®]
THE BRIGHTER IDEA

FOTOGRAFIE
KENT GEEN GRENZEN*
we brengen de fluorescentie
van de zeebodem
naar voren

*foto gemaakt met VL20000PBRC's

contact: tarcy@cds-pro.com
www.customdivingsystems.com

Kleurplaten 'Zeepaardjes'

Zeepaardjes zijn een specifieke vissoort en ze lijken misschien wel op een paard, maar ze hebben er niets mee gemeen! Hun wetenschappelijke naam is Hippocampus. Ze zijn verwant aan de zeenaalden en net zoals alle andere vissen heeft een zeepaardje vinnen en ademt het door middel van kieuwen.

Kleurplaten

Vind je zeepaardjes leuk? Download dan één van de tien zeepaardjeskleurplaten op: www.leukvoorkids.nl/kleurplaten/zeepaardjes. Je kan je print vooraf nog personaliseren door er een titel aan toe te voegen. Bijvoorbeeld 'Duikdiploma', 'Veel beterschap', 'Liefste oma' of 'Superheld'. Je kan er eventueel ook aan toevoegen voor wie de tekening bestemd is en wanneer je de tekening gemaakt hebt.

Ook op www.staedtler.com/be/nl/ontdekken/kleurplaat-zeepaardjes-voor-kinderen kan je een kleurplaat downloaden.

Zeepaardjes zijn leuke diertjes met een opmerkelijke vorm. Ze hebben knobbelige richeltjes, dus geen schubben zoals de meeste vissen. Geen enkele vis heeft een staart zoals het zeepaard. Er zijn meer dan 35 soorten zeepaardjes van piepklein tot zo'n 15 centimeter groot. Ze leven in de zee tussen zeegrassen, wieren of gorgonen, waar ze zich met hun staart aan vasthouden.

Zeepaardjes kunnen niet goed zwemmen. Als ze zwemmen, bewegen ze hun rugvin heel snel heen en weer en komen ze maar langzaam vooruit. Ze zwemmen rechtop. Om verder te zwemmen, lift het zeepaardje gewoon mee met de stromingen. Om niet te ver weg te drijven, het zich met zijn staart

aan verschillende dingen vast, zoals zeewier, koraal, ...

De ogen van een zeepaardje kunnen apart bewegen. Dat is handig om in alle richtingen te kijken of er geen gevaar dreigt. Het is ook makkelijk bij het vangen van prooien. Zeepaardjes eten kleine diertjes. Ze wachten gewoon tot er een klein visje of garnaltje voorbij zwemt en dan zuigen ze dat op met hun lange snuit.

Bij de zeepaardjes wordt in plaats van het vrouwtje het mannetje zwanger. Als het mannetje een vrouwtje tegenkomt en ze verliefd op elkaar worden, dan doen ze een paringsdans waarbij de bevruchting plaatsvindt. Vanaf dat moment draagt het

mannetje de eitjes bij zich op de buik in een buidel. Als de eitjes zijn uitgekomen, kan het mannetje meteen weer zwanger worden.

Veel vissen vinden zeepaardjes lekker, dus de zee zit vol gevaren voor hen. Ze moeten heel erg oppassen dat ze niet opgegeten worden, vooral als ze nog heel jong zijn. Volwassen zeepaardjes zijn daarom goed gecamoufleerd, waardoor ze onzichtbaar zijn voor hun vijanden. Bovendien zijn ze eigenlijk veel te hard om op te eten, dus is er minder gevaar voor hen. Ze lopen alleen gevaar als ze oud of ziek zijn en hun lichaam en botten verzwakt zijn.

De meeste soorten zeepaardjes leven in de zeeën rond Australië en de Aziatische wateren. Enkele soorten – zoals het kortsnuit- en het langsnuitzeepaardje – bevinden zich voor de Atlantische kusten van Europa, in de Oosterschelde, de Noordzee en in de Middellandse Zee. Ook rond Afrika, Noord-Amerika en in de Stille oceaan komen er bepaalde soorten voor. ■

IVO MADDER

DE DUIKWINKEL VAN NEDERLAND EN BELGIË

Sub Lub

Seac PX100 automatenset

- Goede instapautomaat
- Met flexslangen naar de 2e trappen
- Console naar keuze
- Gemonteerd en duikklaar geleverd

va € 359

Suunto Ocean duikcomputer

- Complete duikcomputer
- Smartwatch met veel andere sportfunctionaliteiten
- Optionele luchtintegratie met Pod

€ 799

Oceama Snake duiklamp

- Lamp gecombineerd met laser-functie om dingen aan te wijzen
- 2.000 lumen
- 120 minuten brandtijd

€ 219

Scubapro Zoom duikbril op sterkte

- Glazen min van -1,5 tot -8
- Glazen geheel plus van +1,5 tot +43
- Gemonteerd en duikklaar geleverd

€ 149

SubLub Rotterdam

Admiraal de Ruyterweg 40a
3031 AD Rotterdam
T +31 (0)10-2440111 | rotterdam@sublub.nl
Open di-vr 12-18 u & za 10-17 u

SubLub Zuidlaren

Verlengde stationsweg 12
9471 PL Zuidlaren
T +31 (0)50-8200479 | zuidlaren@sublub.nl
Open di-vr 11-18 u & za 10-17 u za 10-17 u

Sub Lub

SubLub Nieuwegein

Merweplein 1
3432 GN Nieuwegein
T +31 (0)30-2074062 | nieuwegein@sublub.nl
Open wo 16-21 u do & vr 12-18 u, za & zo 10-17 u

SubLub Amstelveen

Uilenstede 314
1183 DB Amstelveen
T +31 (0)20-6407806 | amstelveen@sublub.nl
Open di-vr 13-19 u & za 10-17 u

SubLub Limburg

Valkenburgerweg 12
6367 GV Voerendaal
T +31 (0)45-2033013 | voerendaal@sublub.nl
Open ma, di, do & vr 14-19 u & za 10-16 u

WWW.SUBLUB.NL

 thuiswinkel
waarborg

Skubba & Fred

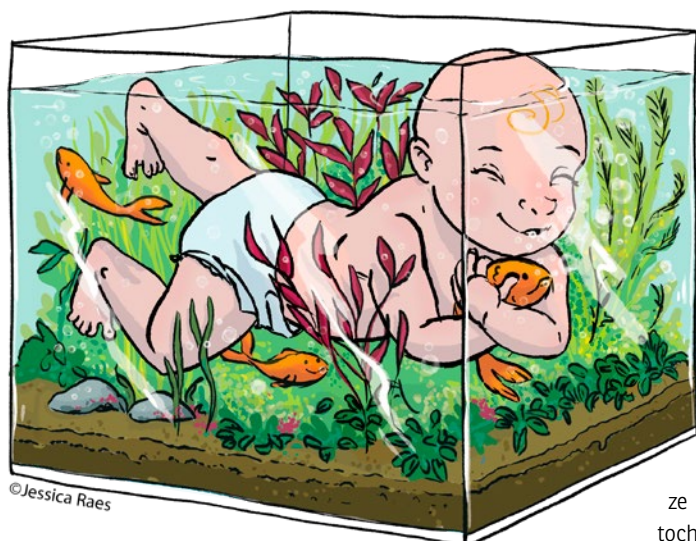
In nov./dec. 2008 brachten we het eerste van vijftig verhaaltjes over Skubba & Fred. Een gebundelde versie van die verhaaltjes kan je downloaden op www.nelos.be/hippo-archief. Vermits we nu bijna 16 jaar later een hele nieuwe generatie jeugdduikers hebben, beslisten we om de verhaaltjes over Skubba & Fred opnieuw uit te brengen. We gaan ze wel een beetje opfrissen. Hier lees je alvast het eerste verhaaltje ...

Zie hem daar staan. Een magere krullenbol van 10 jaar. Met een ongewone naam: Skubba. Zit er iemand met deze naam in je klas? Ik ben zeker van niet. Ik denk zelfs dat je niemand met die naam kent. Het is een zeldzame naam. En toch, Skubba heet Skubba.

de geboorte van Skubba

Waarom zijn papa en mama hem deze naam gegeven hebben? Hij weet het ook niet. Toen hij het hen vroeg, antwoordden ze: "Skubba komt van een woord uit een vreemde taal, Engels genoemd. Het is ingewikkeld, maar het heeft iets met water te maken". Skubba kent een beetje Engels, maar dat woord kende hij niet. Hij heeft het even op het internet opgezocht, maar ook daar vond hij geen antwoord. Vreemd. Maar als het iets met water te maken had, dan was het niet verwonderlijk dat zijn ouders hem deze naam gegeven hebben: al van bij zijn geboorte zoekt hij water op.

Zijn mama koos de naam, omdat hij onder het sterrenbeeld Waterman geboren is. Ze kon hem niet uitleggen waar het beeld zich bevindt.

©Jessica Raes

"Hoe kan ik onder een beeld geboren zijn als je niet weet waar het staat?", vroeg Skubba. Zijn mama wees daarop omhoog naar de sterren. Daar ergens moet de Waterman zijn. Hoe hard hij ook keek, hij zag geen Waterman. Alleen fonkelende lichtjes. Zijn moeder moest goede ogen hebben om tussen al die lichtjes een man te zien. Hij vond het een beetje raar dat hij juist onder die man geboren was.

Bij zijn eerste badje viel hij uit de handen van de verpleegster, pardoes het water in. Haar kreten en de gil van papa waren niet van vreugde. Hij begreep nog steeds niet waarom ze hem zo snel uit het water haalden. Kon hij niet onder bijvoorbeeld vissen geboren zijn?

Vroeger hadden ze thuis een aquarium in de woonkamer. Papa heeft die met vis en al verkocht. Hij moest. Mama had Skubba op een zaterdagmiddag tussen de vissen en plantjes ontdekt. Hij begreep niet waarom ze zo gilde toen ze hem vond. Hij vroeg zich af waarom grote mensen bang zijn van water? Water is toch leuk.

Water is voor hem als een vriendje. Terwijl klasgenootjes in een plas water springen, duikt hij erin. Plat op zijn buik. Als het regent, trekt Skubba geen vies gezicht, maar loopt hij fluitend naar school. Hoe natter, hoe liever.

Zijn mama probeerde jarenlang om hem een regenjas aan te doen. Uiteindelijk gaf ze het op. Hij droeg de jas toch niet.

©Jessica Raes

De eerste keer dat het gezin met Skubba naar een zwembad ging, kreeg zijn papa de kans niet om hem een zwembroek aan te doen. Helemaal naakt spurtte hij naar het zwembad en dook het diepe in. Hij begreep niet waarom papa en een andere man hem achterna sprongen en uit het water haalden. Hij weende niet omdat hij in het water gevallen was, maar omdat ze hem eruit gehaald hadden.

Zwemmen heeft hij nooit geleerd. Nog voor de zwemjuf Skubba uitgelegd had hoe je plooiën-open-dicht moest doen, had hij de overkant van het zwembad al bereikt. Onder water! Zijn mama kreeg onmiddellijk haar geld terug. Zwemlessen waren niet aan hem besteed.

Zie hem daar staan ... met zijn rare naam.

PATRICK VAN HOESERLANDE

TUSA®

FIND YOUR OCEAN

ZenseePRO

FIND YOUR ZEN

TUSA Zensee, de nieuwe standaard voor frameless maskers. De Zensee is compact van formaat, licht in gewicht, bijzonder comfortabel en biedt een spectaculair panoramisch zicht. Jouw onderwaterervaring zal nooit meer hetzelfde zijn.

Zensee

FRAMELESS DESIGN

Comfortabel / Compact
Enekele lens / Panoramisch zicht

3D SYNC TECHNOLOGY

Vormt zich naar alle hoofd-
en gezichtsvormen en is
voorzien van Freedom Dry
Technology

Ook leverbaar als **PRO VERSIE** M1010S;

CrystalView Optisch glas met UV 420 bescherming tegen schadelijke UV stralen en een Anti-Reflectie coating die (door de zon veroorzaakte) schittering op het wateroppervlak vermindert. De bijgeleverde Anti-Fog Freedom Film voorkomt beslaan van het masker.

Visit [TUSA.com](https://www.tusa.com) to learn more

Follow @TUSAdiving on Instagram

Antarctica

To go or not to go?

Foto: Corinne Lecuivre.

Duiken langs ijsbergen, duiken met pinguïns en zeehonden, duiken met bultruggen en orka's, en een bezoek aan het meest geïsoleerde deel van de wereld: Antarctica. Vier dromen. Vandaag werkelijkheid. Niet zonder een paar legitieme vragen.

We lanceerden het project in 2021 om een reis in 2023 te kunnen doen. We verzamelden een paar zotte gepassioneerde winterduikers die in de voetsporen van Adrien de Gerlache wilden treden. Volledig volgens deze traditie werd het een mix van Brusselse, Waalse en Vlaamse instructeurs. Tot wanhoop van de wetenschappers/biologen aan boord wisten als naam voor onze groep er niets beter op te vinden dan 'South Polar Bears'. Verschillende expedities werden uitgesteld vanwege COVID. Uiteindelijk werd onze reis bevestigd voor maart 2024, het einde van de poolzomer, wat ons dagelijks een dozijn uren licht zou bieden.

de voorbereiding

We lieten niets aan het toeval over, vooral wat betreft onze uitrusting, want eenmaal daar zijn er geen huizen, geen winkels en is er zeker geen duikwinkel. We deelden onze ervaringen met winterduiken en hoe we omgaan met dat extreem koude water (tussen -1 en 1°C). Daarom besloten we reserve-uitrusting en reparatiekits mee te nemen. Een essentieel onderdeel van onze voorbereiding was dat we onze Nederlandse expeditie maatschappij Oceanwide zover kregen om een paar bakken edele Belgische hopproducten voor ons mee aan boord te nemen. Zonder dat hadden onze debriefings niet hetzelfde plezier gehad, hoewel sommigen onder ons zich ook prima konden verzoenen met de Argentijnse rode wijn of de overheerlijke cocktails.

de reis naar Antarctica

Het is een hele expeditie, letterlijk, om er te geraken: het vliegtuig vanuit Brussel naar Madrid, dan naar Buenos Aires en tot slot Ushuaia, het zuidelijke puntje van Argentinië, waar onze Nederlandse boot, de Ortelius, op ons wachtte. Vervolgens staken we de beroemde Drake Passage over om in ongeveer zestig uur het Antarctisch Schiereiland te bereiken.

Je weet niet wat je ziet, het landschap is oogverblindend mooi. Het is een droom: een zonsopgang tegen de bergen met orka's, bultruggen en pinguïns die ons verwelkomen in een spiegelgladde zee.

het Antarctisch Schiereiland

Daarna bereikten we de poolcirkel, 66,33° zuiderbreedte, waar er minstens één dag per jaar is waarop de zon niet opkomt (poolwinter) en minstens één dag per jaar waarop de zon niet ondergaat (poolzomer). We verplaatsten ons elke dag afhankelijk van het weer, dat op Antarctica erg snel varieert, mede door de vele katabatische winden die de koude, zware luchtmassa's vanuit de bergen naar de zee blazen.

Onze opeenvolgende bestemmingen waren: Pleneau Eiland, Port Charcot, Detaille Eiland, The Gullet, Pourquoi Pas Island,

Vlnr: Steven Defeyter, Daniel Debacker, Wim Rubben, Lutgart Stals, Elfrie van Poppelen, Erik Vits, André Vanhecke, Corinne Lecuivre, Thomas Coremans.

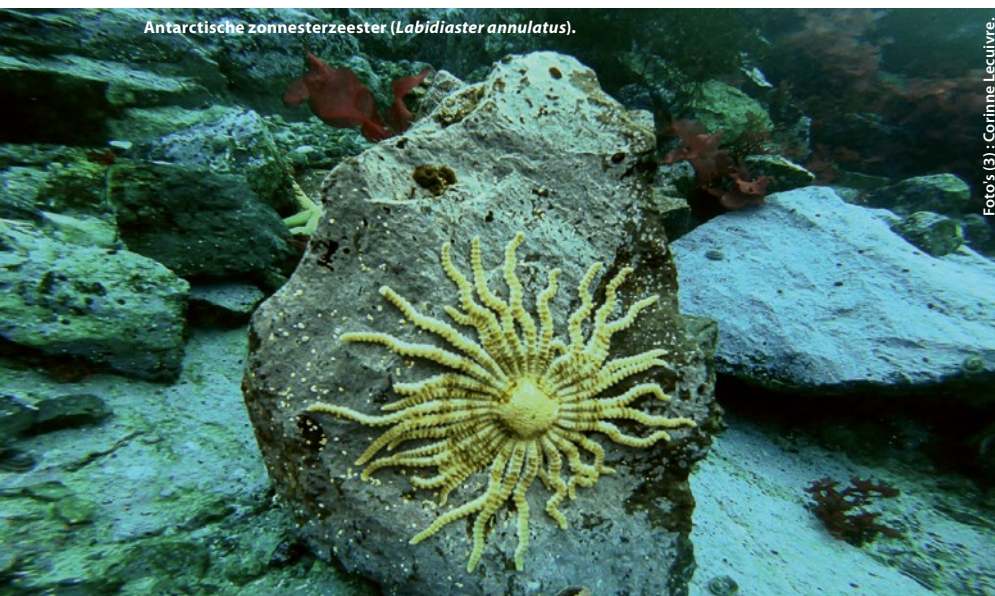
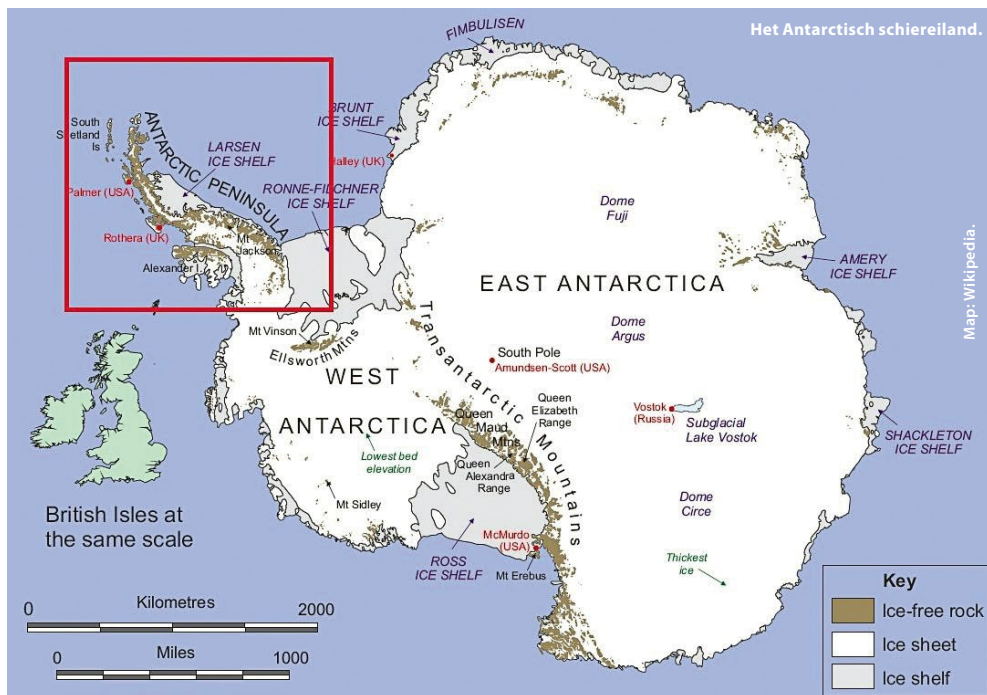
Foto: Elfrie van Poppelen.

Horseshoe Island, Stonington Island, Fish Island, Duchaylard Island, Neko Harbour, Cuverville Island, Foyen Harbour, Palaver Point en Deception Island. Uiteindelijk hebben we 2.255 nautische mijlen afgelegd en dus een zeer klein deel van het continent bezocht dat een oppervlakte heeft van ongeveer 14 miljoen km². Antarctica is dus veel groter dan Europa!

Ons dagprogramma zag er als volgt uit: één of twee duiken, zodiactochten tussen de ijsbergen waarop zeezoogdieren en vogels rusten, wandelingen op het vasteland met bezoek aan verschillende hutjes waarin onderzoekers tot de jaren '60 woonden en lezingen door verschillende geëngageerde wetenschappers aan boord van de Ortelius. We weten nu alles over de geschiedenis van de ontdekking van Antarctica, over de intrigerende eerste expedities naar de Zuidpool, over hoe ijs wordt gevormd en over de biologie van de verschillende dieren die in de regio voorkomen.

Onze duiken werden gedaan vanuit de Zodiacs die zijn voorzien voor zes duikers. Een korte briefing door de schipper, 3, 2, 1 en daar gingen we dan met een achterwaartse val. En weg waren wij voor 30 tot 40 minuten. Drop-offs, een wrak en ijsbergen stonden allemaal op het programma. De maximumdiepte was 20 meter, een toepasselijke diepte als je lichtjaren verwijderd bent van de eerste caisson, ...

Op de rotsen hebben we het genoeg om veel ongewone soorten te observeren: zeenaaktslakken, zee-egels en veelkleurige zeesterren, anemonen en twee keer tijdens

Prachtige zonsopkomsten.

Foto: Corinne Lecuire.

onze veiligheidsstops werden we verrast door nieuwsgierige pinguïns en zeeleeuwen. Een magische ervaring. Vreemd genoeg werden onze vingers toen helemaal niet koud. De adrenaline lijkt wonderen te verrichten.

De sensatie om langs de ijsbergen te duiken, is adembenemend en onvergetelijk. 90% van de witte massa ligt onder het wateroppervlak en onder water weerspiegelt het alle mogelijke kleuren grijs, blauw, groen en wit. En het leeft. Ijsbergen kunnen zomaar ondersteboven keren.

We bidden maar dat onze bubbels niets in beweging zetten door de ijzige spleten van de ijsberg. Vandaar dat de ijsberg eerst werd bekeken door de expeditieguiden voordat we er langs mochten duiken.

sensibilisering – en nu wat serieuzer

Eén van de doelen van Oceanwide als organisatie is duidelijk sensibilisering voor de bescherming van het continent. Ze hebben zich aangesloten bij de organisatie IAATA : **International Association Antarctica Tour Operators**, die in 1991 is opgericht. IAATA promoot toerisme niet, maar stipuleert wat de best passende manier is om Antarctica duurzaam te bezoeken.

Voor je als toerist vertrekt, krijg je allerlei folders in je mailbox zoals procedures voor

Foto: Effie van Poppelen.

Adeliepinguïns (*Pygoscelis adeliae*).

'whalewatching', vogels en zehonden bekijken, 'reducing waste guidelines' voor op het schip.

De belangrijkste zorg van IAATO is preventie van introductie of verspreiding van niet-inheems leven in de biotoop met grote zorg voor introductie van ziektes, niet inheemse planten, zaden en dieren. Dit leidde de eerste dag aan boord tot hilarische situaties, waarbij we met een paperclip alles moesten schoonmaken. Geen zaadjes, haren of

Duiken naast een ijsberg.

wat dan ook in het klittenband van onze kleding, schoenen of rugzakken. Nadat we klaar waren met het schoonmaken, werd de hele boot verplicht het resultaat van onze noeste arbeid aan de expeditieleiding te tonen. Dageelijks, voordat we het schip verlieten, liepen we ook nog door een soort wasstation, waarbij we de zolen van onze laarzen konden schrobben, en vervolgens door een bad met desinfecterend middel.

vogelpest

Vogelpest (HPAI) is één van de serieuze bedreigingen voor het ecologisch evenwicht in Antarctica. Vogelpest heeft zich razendsnel verspreid in de wereld. In april 2020 werd Europa geteisterd, waarbij tot 20% van de

Bevestigde vogelgriepuitbraken wereldwijd van 1 oktober 2022 tot 30 september 2023

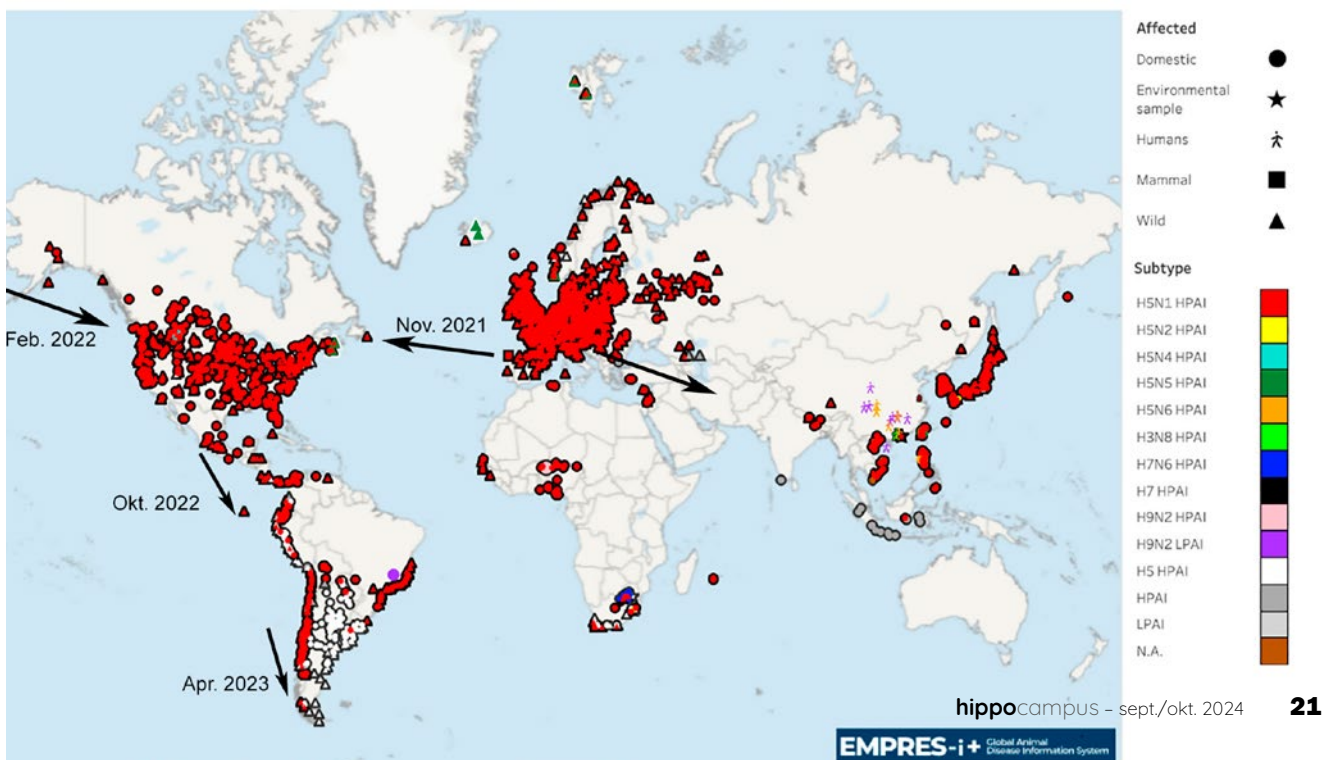

Foto: Elfrie van Poppelen.

Klaar om te duiken.

vogels gestorven zijn en in april 2023 was het al in Vuurland. Uiteindelijk heeft het via de zeevogels ook Antarctica bereikt.

En het spijtige is dat het niet alleen voor de vogels een probleem is, maar ook voor de dieren die de vogels eten. Specifiek in Antarctica betekent dit dat alle soorten zeehonden, pinguïns en zelfs walvissen kunnen sterven aan de vogelpest.

De kans dat wij zelf vogelpest krijgen, is wel heel klein. Daarom heeft IAATO richtlijnen opgesteld om verspreiding door onze tussenkomst te vermijden. Als we terug aan boord kwamen, moesten we opnieuw met onze laarzen door het wasstation om te voorkomen dat we vogelpest mee aan boord zouden nemen en het terrein van de volgende landing zouden contamineren. Ook tijdens de landingen waren er voorschriften, zoals niet op de grond gaan zitten of knielen om een foto te nemen, niets op de grond zetten en minstens vijf meter afstand van de dieren houden.

ambassadeur van Antarctica

Oceanwide en waarschijnlijk ook de andere expeditie-schepen proberen ons ambassadeurs te maken, zodat wij op onze beurt onze omgeving kunnen sensibiliseren. De vele gepassioneerde wetenschappelijke presentaties die door de experts worden gegeven, dragen daar zeker toe bij. Meerdere presentaties door de Poolse glacioloog

Jakub Malecki gingen over de vraag of men wel of niet in klimaatverandering gelooft. Mijn persoonlijke mening is dat de feiten duidelijk zijn. De aarde warmt op, dat zijn gewoon statistieken. We zitten nu op een plus van 0,5°C sinds eind jaren '70. En als we niets aan onze CO₂-uitstoot doen, dan zal de temperatuur in 2100 wereldwijd gemiddeld met 5°C gestegen zijn. Dat is niet erg ver meer ...

Tien procent van onze aarde is bedekt met gletsjers en ijsplaten. Dat is zeventig procent van het zoetwater op de aarde. Opwarming

van de aarde betekent opwarming van het water. Ijsbergen en gletsjers worden van onderaf aangespoeld door warmer water, wat de ijsbergen van onderuit doet smelten. Grote gletsjers van 3.000 m² smelten (en dat zijn feiten) aan een recordtempo (bijv. in drie maanden tijd). Dat is zoveel als een bol water van 11 km² doorsnede, dat is een kleine stad zoals Warsaw. De meest positieve voorspelling is dat het zeewater met minstens een halve meter gaat stijgen tegen eind deze eeuw en een doemscenario is tot 8 meter in 2300.

Het ijs op Groenland smelt dan voor een vijfde weg, we kunnen niet meer skiën in de Alpen en elk gebied onder de Noordpool- en boven de Zuidpoolcirkel zal geen ijs meer hebben. In zijn presentatie sprak de glacioloog over zijn PHD-onderwerp 'Glenn Glacier in Spitsbergen' en hij liet aan de hand van een foto zien dat de gletsjer sinds 2007 al gigantisch is teruggetrokken.

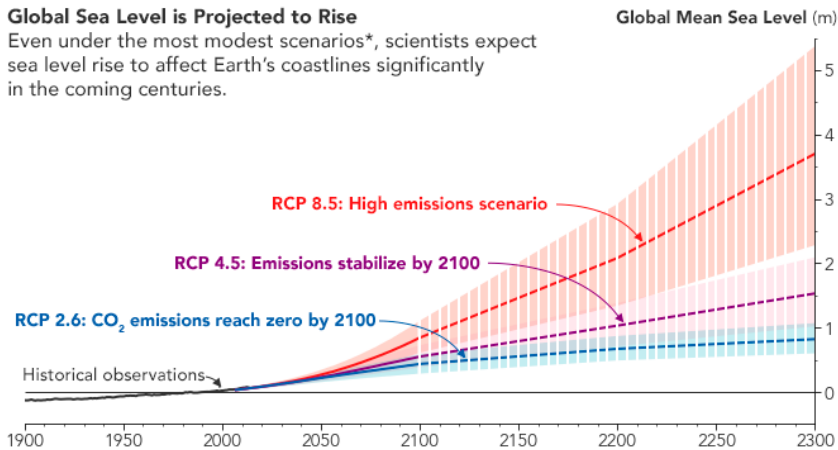
We kunnen dit niet meer stopzetten, maar we kunnen het wel drastisch vertragen en de fragiele biotoop in ere houden; ook dat zijn feiten. Om het nog cynischer te maken, promoot de wetenschapper kerncentrales om CO₂-emissies te verminderen.

Wat kunnen wij dan wel zelf doen?

Om de opwarming te vertragen door verminderde CO₂-uitstoot kunnen we zelf bij

Global Sea Level is Projected to Rise

Even under the most modest scenarios*, scientists expect sea level rise to affect Earth's coastlines significantly in the coming centuries.

*Scientists use **Representative Concentration Pathways (RCPs)** to calculate future projections based on near-term emissions strategies and their expected outcomes in the future. The RCP values refer to the amount of radiative forcing (in W/m^2) in the year 2100.

dragen door de afvalberg te verminderen en deze principes thuis en op reis toe te passen: Refuse, Reuse, Reduce, Recycle (weigeren, hergebruiken, verminderen, recycleren). Aan boord van de 'Oceanwide expeditoins' schepen passen ze dit principe toe:

- ✓ Ze beperken de afvalproductie aan boord door zo vaak mogelijk te recyclen en door plastic voor eenmalig gebruik

op hun schepen te verbieden. Er worden geen rietjes, plastic bekertjes of individueel verpakte boter, yoghurt en jam gebruikt.

- ✓ Al hun schepen hebben een waterbehandelingssysteem en een ontziltingssysteem dat gebruikmaakt van omgekeerde osmose, waardoor ze het gebruik van plastic waterflessen aan

boord kunnen elimineren. In plaats daarvan ontvangen hun gasten een herbruikbare waterfles die ze op het schip kunnen bijvullen. Badkamers zijn uitgerust met biologisch afbreekbare shampoo en zeep in gerecyclede verpakkingen, waardoor het gebruik van plastic verder wordt beperkt.

- ✓ Naast het verminderen van de hoeveelheid afval die door hun schepen wordt gegenereerd, verwijderen ze ook het afval dat zich al heeft opgehoopt in hun werkgebieden.

Wat kunnen we nog doen?

- ✓ Als je vis koopt of eet, kijk of het MSC-label op de verpakking staat. Bedrijven die dit label gebruiken, doen aan duurzame visvangst en nemen maatregelen zoals het vermijden van bijvangst en 'ropeless fishing', waardoor walvissen en zehonden niet verstrikt kunnen raken in touwen. Een andere techniek om bijvangst te vermijden is het aanbrennen van betaalbare akoestische afschrikmiddelen, waardoor de dieren wegblijven van de netten. Een behulpzame app om de bedrijven die deze techniek toepassen te herkennen, vind je op <https://explore.panda.org/food>.

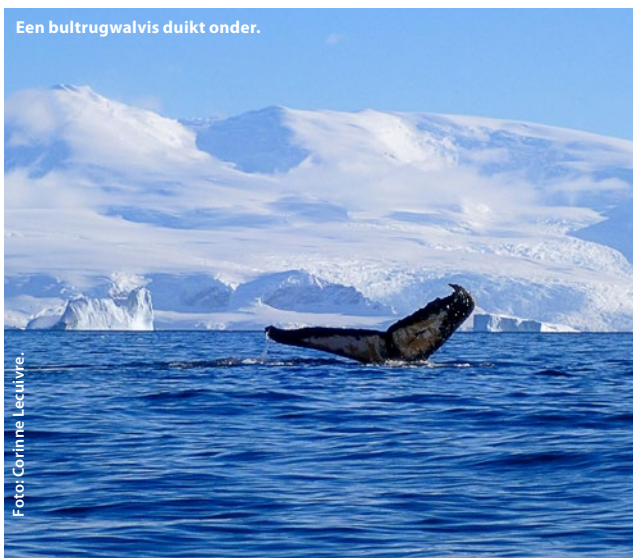

- ✓ Eet geen krill. Dit zit overal in verwerkt – zoals in surimi krabsticks – en is belangrijk voor het ecosysteem van de walvissen, maar evengoed voor ons.

Een speelse kerguelenzeebeer (*Arctocephalus gazella*).

Foto: André Vanhecke.

Een bultrugwalvis duikt onder.

Foto: Corinne Lecuivre.

Zeelupaard (*Hydrurga leptonyx*).

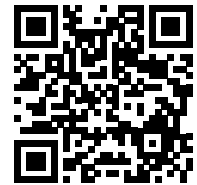
Foto: Eifrie van Poppelen.

De Ortelius.

Dus 'to go or not go'?

Natuurlijk maken wij door deze reis een serieuze ecologische voetafdruk, daar mag je kritisch op zijn. Je las hier het reisverhaal van drie enthousiastelingen die verwonderd en gepassioneerd zijn door het bijzondere ecosysteem van Antarctica. De beelden van het landschap en de wildlife die je in het echt ziet, zijn onbeschrijflijk en gaan je fantasie ver te boven. We delen tot slot nog graag een filmpje (via de QR-code hiernaast) dat één van onze expeditiegidsen als samenvatting van de reis voor ons heeft gemaakt. Oordeel zelf. ■

CORINNE LECUIVRE – 1*1 LIFRAS – ASTERIE
 THOMAS COREMANS – 2*1 LIFRAS/NELOS – ASTERIE/WDS
 ELFRIE VAN POPPELEN – 2*1 NELOS – WDS

Advertentie

Merapi Tour & Travel

Dé Indonesië duik- en reisspecialist, van Pulau Weh tot Triton Bay

Merapi Tour & Travel organiseert **individuele rondreizen én duikreizen** over de gehele archipel. Van de makkelijk bereikbare bestemmingen als Bali, Komodo en Bunaken, tot de pareltjes als Wakatobi, Raja Ampat, de Molukken en Alor.

NOB-groepsreis naar Sumbawa-Indonesië

15-daagse reis met walvishaaien, manta's en nog veel meer!

Vertrek: Schiphol 4 november
 Prijs: vanaf € 2.895 excl. vluchten

Kijk op onze Duiken pagina op www.merapi.nl voor het volledige aanbod. Staat jouw droombestemming er niet bij, dan gaan we daar direct naar op zoek!

Op duikreis met jouw vereniging? Vraag ons naar de mogelijkheden!

Merapi Tour & Travel Prinses Irenestraat 58, 6611 BK Overasselt
www.merapi.nl, Tel.: +31-888 111 999, info@merapi.nl

Foto: archief Laurent Philips.

Door de bril van de piloot

Duikschool Blue Sea Mol heeft, in samenwerking met NELOS, Laurent Philips, piloot bij Brussels Airlines, uitgenodigd op de Scubapro-testdagen 2024 aan het Zilvermeer. Hij kwam er spreken over de combinatie van duiken en vliegen. Hij vertelde hoe het er achter de schermen van de luchtvaart aan toe gaat, had het over de "do's en don'ts" en ontkrachtte fabels en mythes.

Duiken en vliegen, het zijn twee aparte maar toch gelijkaardige werelden. De duiker en de piloot bewegen zich vrij door een medium: voor de ene is dat water, voor de andere lucht. Beide avontuurlijke bezigheden vereisen dat veiligheid altijd voorop staat en dat de nodige procedures worden gevolgd om elk avontuur tot een goed einde te brengen. Soms gaat er echter iets mis door onverwachte omstandigheden of technische mankementen en dan moet je rustig kunnen handelen en vertrouwen op verworven kennis en ervaring. Veel duikers reizen naar prachtige duiklocaties zoals Hurghada of Marsa Alam in Egypte of verder richting tropische eilanden in de Indische Oceaan. Dit brengt enkele belangrijke vragen met zich mee:

- Wat mag een duiker meenemen op het vliegtuig?
- Hoe belangrijk is de regel van 24 uur niet vliegen na het duiken?
- Wat zijn de gevolgen van decompressieziekte aan boord van een lijnvliegtuig?

atmosfeer en druk

De atmosfeer waarin wij vliegen bestaat voor uit ongeveer 78% stikstof, 21% zuurstof en 1% andere gassen. In de troposfeer, de onderste luchtlaag waarin de meeste lijntoestellen vliegen, blijft deze compositie nagenoeg constant. De kruishoogte van een lijnvliegtuig is gemiddeld 36.000 voet (ongeveer 11 km). De luchtdruk op een hoogte van 36.000 voet is te laag voor men-

sen om normaal te kunnen functioneren zonder hulp, zo'n 200 hPa ten opzichte van 1013 hPa op zeeniveau. Om dit probleem op te lossen, wordt de cabine onder druk gezet om een omgeving te creëren waarin mensen comfortabel kunnen ademen. De druk in de cabine wordt meestal ingesteld op een niveau dat overeenkomt met de luchtdruk op een hoogte van 8.000 voet (ongeveer 2.500 meter). Dit is een compromis tussen de structurele beperkingen van het vliegtuig en de fysiologische behoeften van de passagiers.

De cabine wordt onder druk gehouden door 'bleed air', afgetapte lucht van de motoren die onder andere ook gebruikt wordt voor airconditioning, anti-icesystemen, hydraulische druk, het starten van de motoren, enz. Deze lucht wordt de cabine ingepompt en de exacte cabinedruk wordt geregeld door de 'outflow valve'. Dit is een klep achteraan het vliegtuig, meestal net onder de rechter achterdeur van de cabine. Op de grond kan je die zien, omdat ze dan volledig openstaat. Dit proces verloopt volledig automatisch, maar kan – indien nodig – handmatig worden aangepast.

vliegen met duikuitrusting

Het meeste duikmateriaal kan mee op het vliegtuig, maar het is belangrijk om de regels van de luchtvaartmaatschappij te controleren aangezien die lichtjes van elkaar kunnen verschillen. Duiklampen moeten

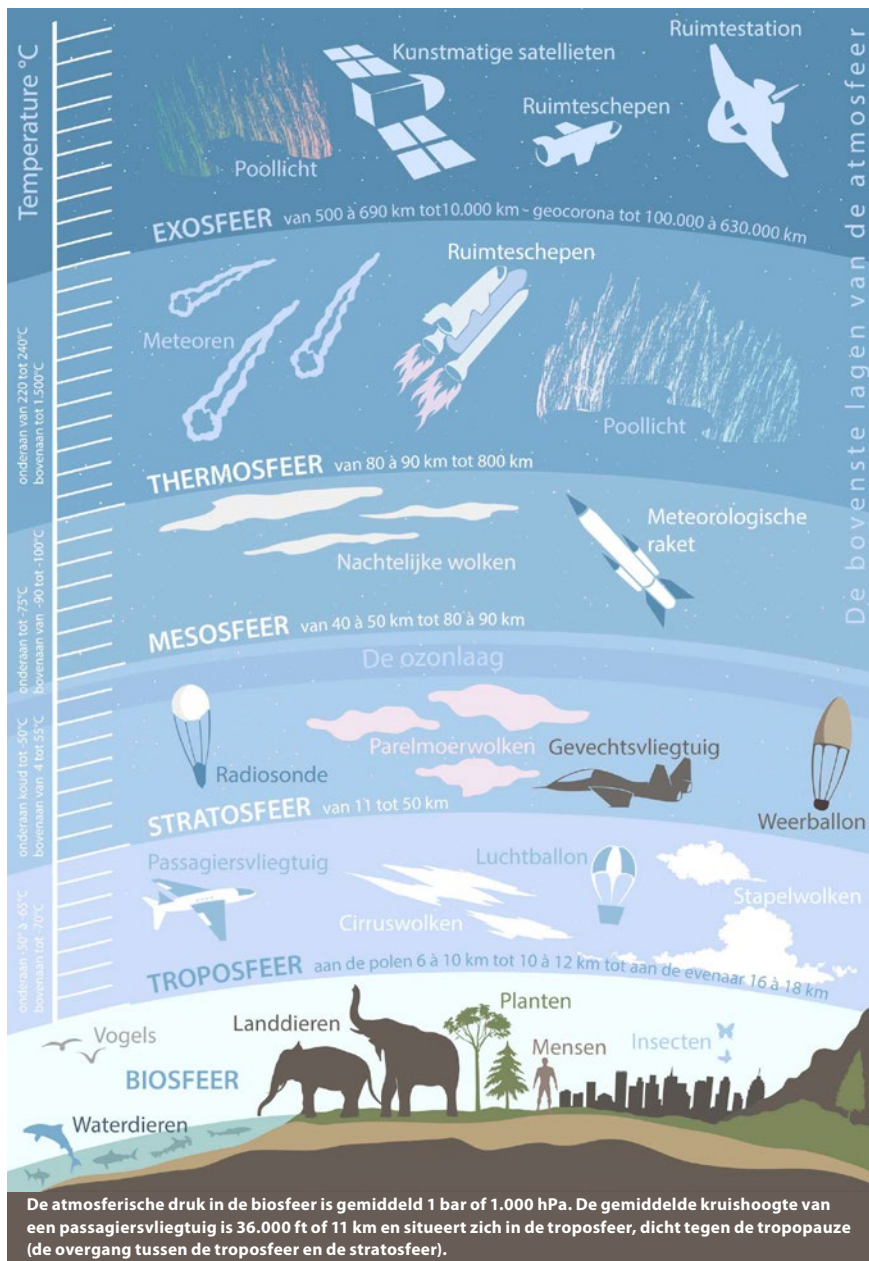
Blue Sea Mol

Blue Sea is een duikclub met een 20-tal actieve leden waar veiligheid, gezelligheid en relaxed duiken centraal staan. Buiten de zomermaanden trainen we elke zondag in het zwembad Den Uyt te Mol, waar we zowel inzetten op het onderhouden van basisconditie en -technieken als op het behalen van brevetten. Tijdens het buitenseizoen organiseren we dan weer meer buitenduiken in de regio of wat verder weg. Bij ons zijn dan ook zowel startende als meer ervaren duikers welkom!

Website: bluseamol.be

bijvoorbeeld met gescheiden batterijen als handbagage worden meegenomen, terwijl duikflessen wel in het bagageruim mogen en leeg moeten zijn met de kranen open. De duiklampen kunnen namelijk een gevaar vormen in het bagageruim als ze per ongeluk geactiveerd worden en veel hitte creëren. Dan kan er brand ontstaan. Cabinepersoneel is getraind om brand in de cabine snel te herkennen en efficiënt te blussen, dit met meer mogelijkheden dan in het ruim, waar doorgaans maar één of

twee brandblussystemen aanwezig zijn. Duikcomputers worden behandeld als persoonlijke items zoals je smartphone, tablet of laptop en kunnen dus gewoon mee als handbagage. Controleer ook altijd het maximale toegestane gewicht voor je duikuitrusting.

decompressieziekte en vliegen

Duikers mogen tot 24 uur na hun laatste duik niet vliegen vanwege het risico op decompressieziekte. Voor piloten en cabinepersoneel is deze regel zelfs strenger. Zij mogen tot 48 uur na recreatieve duikactiviteiten dieper dan 10 meter niet vliegen. Dit onderstreept het belang van de 24-uursregel.

De eerste symptomen van decompressieziekte treden in 85% van de gevallen al binnen zes uur op. Mocht je in deze tijdsinterval symptomen ervaren, zoek dan direct medische hulp en neem zeker niet het vliegtuig.

De overige 15% ondervindt pas symptomen tot 24 uur na de duikactiviteit. Symptomen kunnen plotseling optreden tijdens een vlucht door de lagere luchtdruk, wat je gezondheid ernstig in gevaar kan brengen. Bekende symptomen zijn de 'bends', 'creeps' en 'chokes' door stikstofbelletjes in respectievelijk de gewrichten, onder de huid en in de longen.

Cabinepersoneel is getraind om passagiers met decompressieziekte te herkennen en te behandelen. Zij dienen zuurstof toe via een masker onder druk en brengen de piloten op de hoogte. De piloten kunnen dan besluiten om zo snel mogelijk te dalen en uit te wijken naar een andere luchthaven om de passagier snel naar een ziekenhuis te brengen.

Terwijl jij als passagier geniet van de service of het kijken van een film aan boord, zijn de

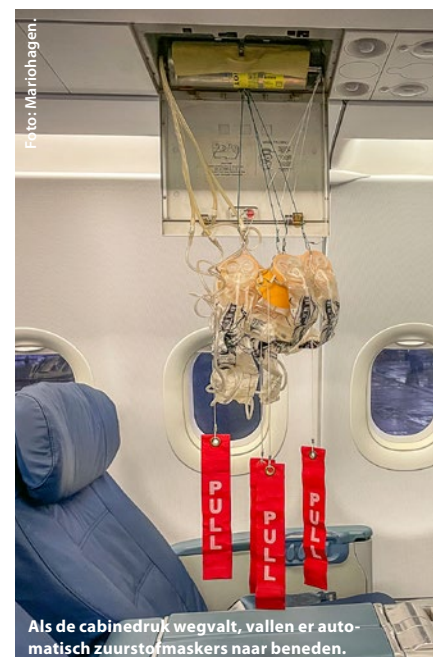
piloten naast het opvolgen van de vlucht bezig met het maken van een plan 'in geval van nood'. Ze vragen het weer op van de nabijgelegen luchthavens om te kijken naar waar ze zouden kunnen uitwijken indien nodig. Zo hebben ze steeds een plan klaar in geval van technische problemen of in geval van een medisch ongeval aan boord. Per 1 miljoen passagiers zijn er zo'n 25-130 medische ongevallen.

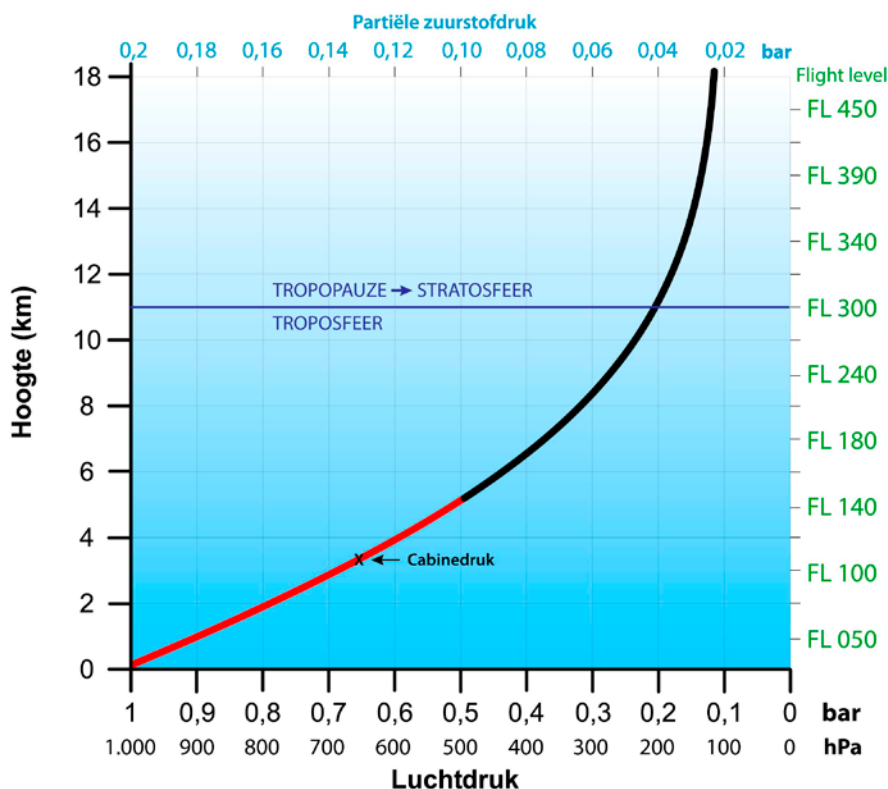
In het Europese luchtruim kunnen ze er meestal voor zorgen om binnen de 15-25 minuten ergens aan de grond te staan. Dit is natuurlijk wel een zeer kostelijke operatie voor de maatschappij, aangezien het vliegtuig dan opnieuw getankt moet worden of soms zelfs van een volledig nieuwe bemanning moet voorzien worden als de huidige crew al te veel uren heeft gevlogen die dag en dus verplichte rust nodig heeft. Ook moet er voor de andere meer dan 150 passagiers vaak ook een overnachting geregeld worden. De kosten variëren tussen de 15.000 tot 500.000 euro, afhankelijk van het vliegtuigtype en de omstandigheden.

Zo'n uitwijkingen komen gelukkig niet al te veel voor. In het jaar 2023 is 0,25% van de totale vluchten moeten uitwijken naar een luchthaven anders dan hun geplande eindbestemming. De oorzaak van een zo'n 'diversion', zoals dit meestal genoemd wordt, is natuurlijk niet alleen een medisch probleem, maar kan ook een technisch mankement of bijvoorbeeld onweer zijn.

decompressie van het vliegtuig

Niet alleen mensen, maar ook het vliegtuig kan last hebben van decompressie, nl. verlies van de luchtdruk in de cabine. Hiervoor

De luchtdruk vermindert met 0,1 bar per 1.000 m (lineair tot ongeveer 5.000 m) of 1 hPa per 30 ft (10 m). Vanaf 3.500 m (11.500 ft) ervaart 50% symptomen van hoogteziekte ($ppO_2 = 0,13$ bar). Daarom wordt bij een lijnvlucht de druk in de cabine verhoogt tot een druk die overeenkomt met 8.000 ft of 2.500 m ($ppO_2 = 0,15$ bar).

Het afvoeren van een duikslachtoffer met een helikopter geeft geen extra medisch risico. Het decompressieongeval zal er niet erger door worden, omdat een helikopter doorgaans niet hoger dan 300 meter hoog vliegt.

bestaat er een uiterst belangrijke noodprocedure die snel gevolgd moet worden door de piloten, want als de cabinedruk wegvalt op een hoogte van bijvoorbeeld 11 kilometer, verliest de gemiddelde mens binnen enkele tientallen seconden al het bewustzijn. De piloten moeten dan als eerste stap meteen het zuurstofmasker zelf opzetten. Daarnaast zullen er in de cabine automatisch zuurstofmaskers naar beneden vallen. Zet steeds eerst je eigen masker op, want als je andere personen zoals bijvoorbeeld je kinderen wilt helpen, verlies je mogelijk al het bewustzijn vooraleer je hulp kan bieden. Verder zullen de piloten meteen zo snel mogelijk zakken naar een hoogte waar het veilig is om de buitenlucht in te ademen, gemiddeld een 10.000 voet, zo'n 3.000 meter. Hierbij is het natuurlijk wel oppassen voor gebergte, zoals bijvoorbeeld de Alpen, waar de Mont Blanc een hoogte van 4.800 meter heeft. Zo'n decompressie zal ook bijna altijd leiden tot het uitwijken naar een andere luchthaven, omdat het toestel op lagere hoogte te veel brandstof verbruikt om verder te vliegen naar de bestemming. Bovendien kan het vliegtuig schade geleden hebben of kunnen er gewonden zijn.

helikopters

Je kan je ook nog afvragen hoe dat dan bij vliegen in een helikopter zit?

Helikopters worden af en toe ingezet in ernstige gevallen van decompressieziekte of bij andere medische problemen op afgelegen plaatsen boven zee. Hierbij is er gelukkig geen extra medisch gevaar, aangezien helikopters doorgaans op zeer lage hoogte vliegen, meestal tussen 150 en 300 meter hoog. Het drukverschil is hierbij verwaarloosbaar. De cockpit of cabine van een helikopter staat ook niet onder druk. De enige bekende helikopters met een cockpit onder druk zijn bepaalde Russische types die werden ingezet tijdens de kernramp van Tsjernobyl.

conclusie

Het is belangrijk om de regels rond vliegen en duiken serieus te nemen. De gezondheid en veiligheid van zowel passagiers als bemanning staan voorop. Door deze regels te volgen en de juiste voorzorgsmaatregelen te nemen, kunnen duikers en piloten hun avonturen veilig en plezierig houden. ■

LAURENT PHILIPS,
PILOOT BIJ BRUSSELS AIRLINES
& MICHEL KEERSMAEKERS,
SECRETARIS BLUE SEA

Kwetsbaar zonder schelp

De meest kleurrijke bewoners van de Oosterschelde zijn de zeenaaktslakjes. Als je gaat duiken in de Oosterschelde zal je waarschijnlijk wel een zeenaaktslakje ontmoeten. Er leven immers meer dan vijftig verschillende soorten onder water. Vergeet je goed opgeladen duiklamp niet als je op 'jacht' gaat naar deze prachtige diertjes.

Zeenaaktslakjes vind je in alle vormen, kleuren en maten. Van het kleine plumpe knuppelslakje van vijf millimeter tot het blauwtipje van soms wel vijf centimeter groot. Je hebt er zelfs die nog veel groter worden, zoals de grote vlokslak met een lengte van wel 12 centimeter.

Je ziet ze in verschillende kleuren variërend van geel over oranje, naar groen, bruin, met zwarte stippen, met rode aanhangsels of heldere, doorzichtige blauwe uitsteeksels. Je ziet langgerekte exemplaren, korte plumpe, met veel lange uitsteeksels (cerata

genoemd), met wratten op hun lijfje, platte, dikke, met 'vleugels', ... noem maar op.

Je kan ze met geduld en een goed geoefend duikersoog allemaal terugvinden in het Oosterscheldewater of ... als je al nieuwsgierig bent of je goed wil voorbereiden op je volgende duik, op de app Blauwtipje.nl.

Eén ding hebben de zeenaaktslakjes allemaal gemeen, ze hebben geen schelpje om hun weke lijfje. Hoe moeten ze zich dan verdedigen tegen een hongerig dier daar in dat water? Heel wat slakjes hebben uitsteeksels of cerata. Deze uitsteeksels dienen onder

andere voor de ademhaling. Via diffusie nemen ze zuurstof op uit het water. Maar de cerata dienen ook als verdediging. In de cerata kunnen netelcellen zitten en daarin zitten giftige stoffen. Denk maar hoe het voelt als je in zee door een kwal geneteld wordt: niet prettig hé. En de predator, een moeilijk woord voor het dier dat zo'n slakje wil opeten, weet dat door ondervinding en zal het slakje niet op zijn menukaart zetten. Maar hoe komen die netelcellen in die uitsteeksel van het slakje terecht? Wel, de meeste zeenaaktslakjes zijn carnivoor, een moeilijk woord voor vleeseter. Ze eten dus geen zeewier of algjes. Neen, ze eten ander dieren op, zoals kleine hydroïedjes, mosdierjes, zeeanemonen, enzovoort. Ja, ja, dit zijn dieren! Al ziet een anemoon eruit als een plant, het is een dier, men noemt het dan ook een bloemdier. Deze dieren hebben netelcellen met gifstoffen. Het zeenaaktslakje eet de netelcellen op en slaat die op in de uitsteeksels. Zo worden ze dus ook 'giftig' en onsmakelijk. Handig toch?

Ik schreef: 'de meeste zeenaaktslakjes zijn vleesetertjes'. Maar er is een mooie uitzondering. Dat lees je in de volgende Hippocampus. Tot dan! ■

KIKI VLEESCHOUWERS

75
YEARS
#justaddwater

QUAD Ci

EEN DISPLAY ZO
GROOT & HELDER
DAT JE JE KLEIN VOELT

“JUST ADD WATER” IS NIET ALLEEN EEN SLOGAN- HET IS EEN BELOFTE!
WIJ ZORGEN VOOR DE TECHNIEK; JIJ GENIET VAN DE DUIK.

DuikKompanie.be

De duikwereld herontdekken met Joy Keersmaekers en Isabel Geerts

Hippocampus in gesprek met Joy Keersmaekers en Isabel Geerts over hun gezamenlijke ambitie om duikreizen in België nieuw leven in te blazen.

Vandaag zitten we samen met Joy Keersmaekers en Isabel Geerts, twee inspirerende vrouwen die hun krachten hebben gebundeld om de duikreizen in België naar een hoger niveau te tillen.

Hippo: Kunnen jullie ons meer vertellen over hoe dit partnerschap tot stand is gekomen?

Joy: Zeker! Ik heb tien jaar lang met veel plezier Travel and Joy gerund, een reisbureau in Antwerpen dat gespecialiseerd was in duikreizen. Het was een geweldige ervaring en we hebben veel duikers geholpen om hun droomvakantie te realiseren. Na die tien jaar ben ik een andere richting uitgegaan, maar de organisatie van duikreizen liet me nooit los. Nu, zeven jaar later, ben ik enthousiast om samen met Isabel de duikreizen weer op de kaart te zetten.

Isabel: Precies. Zelf run ik al 17 jaar een reisbureau in Heide (Kalmthout), Heide Travel. We zijn al jaren een gevestigde waarde in de reiswereld en staan bekend om onze kwaliteit. We hebben een breed scala aan eigen organisaties, waaronder onze popu-

laire **ReizenNaarAfrika.be**, samengesteld door echte Afrikakenners.

Daarnaast bieden we ook begeleide skireizen en tussendoor een shortski aan onder de naam **SkiKompanie.be** en organiseren we Vespereizen in Italië.

Toen Joy en ik elkaar ontmoetten, merkten we al snel dat we dezelfde passie en visie delen om niet enkel de 'standaard' pakketreizen aan te bieden, maar om met onze jarenlange kennis ook eigen reisproducten samen te stellen. Met Joy in ons team zijn we helemaal klaar om de duikwereld te overerven en via **DuikKompanie.be** kunnen we Joy's passie delen met onze klanten.

Hippo: Wat kunnen duikers verwachten van jullie nieuwe samenwerking onder de naam Duikkompanie.be?

Joy: DuikKompanie.be is onze gezamenlijke inspanning om duikreizen weer op de kaart te zetten in België. We willen duikers de mogelijkheid bieden om onvergetelijke ervaringen op te doen op de mooiste duikbestemmingen wereldwijd, zoals de Filipijnen met een ongerepte onderwaterwereld, Bonaire als dé kantduikplaats ter wereld, en een groot aanbod aan liveboards. Onze focus ligt op kwaliteit en maatwerk. We luisteren naar wat onze klanten willen en creëren reizen die hun verwachtingen overtreffen.

Isabel: www.duikkompanie.be, onze nieuwe website, is momenteel nog in ontwikkeling. De website staat actief en wekelijks komen er nieuwe duikresorts, liveboards en bestemmingen bij. We zijn dus al volledig aan de slag! Duikers kunnen ons bereiken via joy@heidetravel.be om hun plannen te bespreken. Ons doel is om een gepersonaliseerde service te bieden en ervoor te zorgen dat iedere reis een unieke belevenis wordt.

Hippo: Het klinkt als een spannend avontuur! Hoe zien jullie de toekomst van duikreizen in België?

Joy: We zijn ervan overtuigd dat er een groeiende belangstelling is voor duiken en reizen in het algemeen. Mensen zijn con-

stant op zoek naar nieuwe ervaringen en willen dus ook de wereld onder water ontdekken. Met de expertise van Heide Travel en mijn ervaring in duikreizen, bieden we de perfecte mix om aan deze vraag te voldoen.

Isabel: Inderdaad, we willen het vertrouwen van de Belgische duikers winnen en een toonaangevende rol spelen in het aanbieden van duikvakanties. We kijken ernaar uit om samen met de duikgemeenschap te groeien en nieuwe avonturen te beleven.

Belangrijk is ook dat wij werken onder erkenningsnummer 6301, dat werd toegekend door de Vereniging Vlaamse Reisbureaus. Alle reizen die geboekt worden, vallen onder de voorwaarden van de Geschillencommissie Reizen. Wij zijn verzekerd tegen insolventie via de groepsverzekering Vlaamse Solidariteit Reisgelden (VSR) van de Vereniging Vlaamse Reisbureaus in samenwerking met Amlin Insurance SE.

Hippo: Dank jullie wel, Joy en Isabel, voor dit inzicht in jullie plannen en visie. We wensen jullie veel succes met Duikkompanie.be en kijken uit naar al het moois dat jullie gaan brengen! ■

IVO MADDER

Voor meer informatie over duikreizen en om je volgende avontuur te plannen, kun je contact opnemen met Joy:

☎ telefonisch: 03 644 07 44

☎ via e-mail: joy@heidetravel.be

Of raadpleeg de website:

☎ www.duikkompanie.be

DuikKompanie.be

UW SPECIALIST IN DUIKVAKANTIES OVER DE HELE WERELD!

Laat ons jouw volgende duikavontuur organiseren!

Ontdek de mooiste duikbestemmingen met
DuikKompanie, een afdeling van Heide Travel.

Wij bieden een ruim aanbod aan duikresorts en
liveboards in alle delen van de wereld.

Heidestatiestraat 80/1, 2920 Kalmthout

0032 (0)3 644 07 44

joy@heidetravel.be

Neem een kijkje op www.duikkompanie.be

20 jaar Stingrays-jeugdwerking

Groepsfoto Zeelandweekend 2024.

Foto: Charlotte Delfsrie.

Zoals je elders in deze Hippocampus kan lezen is Franklin Forrez nog steeds actief bezig met het jeugdduiken. Hij trekt trouwens al 20 jaar lang de kar van de jeugdwerking bij de 'Koninklijke Duikschool Stingrays'.

Het jaar 2024 is een speciaal jaar voor de 'Koninklijke Duikschool Stingrays'. Onze club bestaat dit jaar 55 jaar. Onder leiding van voorzitter Arlindo Alves en duikschoolverantwoordelijken Dries Cossement (volwassenen) en Franklin Forrez (jeugd) kon onze club de afgelopen jaren blijven groeien. Dankzij het werk van de 28 instructeurs (waaronder een tiental jeugdinstructeurs), vier Assistent-Instructeurs, vier jeugdbegeleiders en acht bestuursleden (en met behulp van de moderne technologie om alles wat meer geautomatiseerd te laten verlopen) kunnen we momenteel 130 leden ondersteunen. En om het extra speciaal te maken, bestaat ook de jeugdduikschool 20 jaar!

20 jaar geleden besloot Franklin om een jeugdafdeling te starten in zijn eigen club, om zo zijn zoon Viktor (nog steeds actief duiker en tevens lid van het huidige bestuur) de

kans te geven om bij de Stingrays te leren duiken. AL 20 jaar lang blijft de jeugdduikschool verder groeien en kunnen er jaarlijks nieuwe duikertjes opstarten.

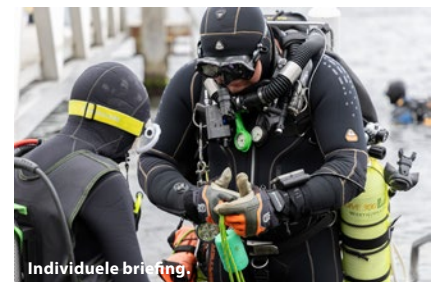
twee groepen jeugdduikers

Bij onze jeugdduikers kunnen we twee groepen onderscheiden. De eerste groep zijn de kinderen van onze volwassen leden. Zij staan al enkele jaren aan de waterkant, horen de enthousiaste verhalen van hun ouders en kunnen vaak niet wachten om zelf hun eerste stapjes in de wondere onderwaterwereld te zetten. Vele van onze jeugdinstructeurs en -begeleiders zijn ook zo bij de jeugdwerking terechtgekomen. Het feit dat ze een passie delen, maar ook nieuwe vrienden kunnen maken dankzij een gemeenschappelijke hobby is een belangrijke drijfveer. Het is dan ook geen verrassing dat vele van onze jeugdduikers een duik met mama of papa (liefst op een tropische locatie) opgeven als hun grote droom.

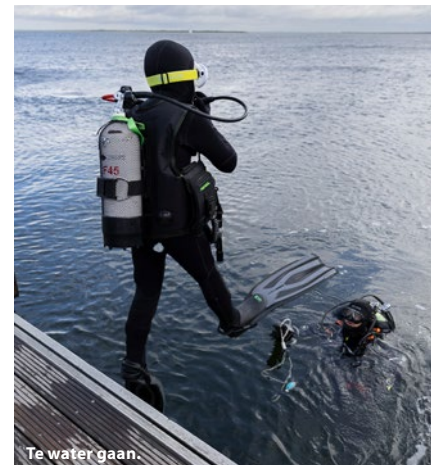

Gereedmaken voor de duik.

Foto: Annelore Vanhaverbeke.

Individuele briefting.

Te water gaan.

Mooi moment tijdens het Zeelandweekend: de leden en ouders van de leden verrasten instructeurs en begeleiders van beide duikscholen (volwassenen en jeugd) en het bestuur met een mooie attentie.

Foto: Jullie Marquette.

De tweede groep zijn de enthousiastelingen die zelfstandig de weg naar de club hebben gevonden. Kinderen die al jaren gefascineerd zijn door de fauna en flora, die genieten van de rust onder water of op zoek zijn naar een sport zonder competitie. Vele van deze kinderen weten door hun enthousiasme ook hun broers of zussen en zelfs ouders aan te zetten om het duiken een kans te geven. In de club zijn er meerdere volwassen duikers die via hun kinderen de eerste stappen binnen NELOS gezet hebben en ook helemaal gebeten zijn door onze mooie sport. Het enthousiasme van de kinderen zorgt voor een boost binnen de duikschool. De

Uitstapje naar Neeltje Jans tijdens het Zeelandweekend.

Foto: Annelore Vanhaverbeke.

De jeugdduikers en enkele begeleiders tijdens het Zeelandweekend.

Foto: archief Stingrays.

Duiken in Todi.

Foto: Ellen Holvoet.

Algemene briefing tijdens een clubduik in Zeeland.

Foto: Steve Maas.

Duiken in de Gavers.

Foto: Ellen Holvoet.

jeugdduikers doen ons vaak terug genieten en vol bewondering kijken naar zaken die wij al als vanzelfsprekend zien en we feliciteren hen via onze interne Facebookgroep dan ook met veel trots als ze een nieuw brevet behalen.

De jeugdduikers trainen tijdens het schooljaar wekelijks op dinsdag van 19.30 tot 20.30 uur in het zwembad te Vichte onder leiding van een vaste equipe begeleiders en instructeurs. Op speelse wijze leren zij zo de verschillende technieken aan. Er worden

spelletjes gespeeld, maar er wordt ook regelmatig getraind met flessen. Eindigen doen ze trouwens altijd met een sprong van de wipplank. In de wintermaanden trekken ze naar de Transfo (o.a. de Sinterklaasduik), Todi en dive4life en in de warmere maanden wordt er gedoken in de Gavers, de Barges, Barrage de l'Eau d'Heure, de Grevelingen, ...

Sinds de Stingrays hun vaste stek vonden in het zwembad te Vichte (sinds 2020) kunnen de jeugdduikers zachtjes doorgroeien richting volwassenduikschool. Voor de 14- tot 18-jarigen richtte onze club de 'juniores' op. Zij trainen ook op dinsdag van 19.30 tot 20.30 uur en mogen bij de duiken in open water zowel bij de jeugd als bij de volwassenen aansluiten. Ze krijgen de kans om zich te homologeren naar 1*Duiker en verdere opleidingen op te starten (En om na de training nog even te biljarten in het clublokaal).

Het hoogtepunt voor alle leden blijft wel het Zeelandweekend. Dit jaar trokken 71 volwassen duikers en 15 jeugdduikers richting Zeeland. De leden van de jeugdduikschool maken zo ook kennis met de kinderen van onze volwassen duikers en amuseren zich rot op het speelplein op de camping. En ook de ouders genieten van de sfeer en gezelligheid binnen de club. De jeugd deed da-

gelijks een duikje en op zaterdag gingen ze naar Neeltje Jans. En ook al werd de BBQ (voor 110 personen) dit jaar uitgeregend, het was toch een prachtige avond waar we nog een gans jaar met veel plezier zullen aan terugdenken.

20 jaar jeugdduikschool en 55 jaar Stingrays zullen we uiteraard niet zomaar aan ons voorbij laten gaan. In het najaar staat er nog een clubfeest op de planning en houden we nog een gezamenlijke duik in de Barges met een BBQ en springkasteel aan de club achteraf.

Wij kijken als club uit naar wat de toekomst ons nog mag brengen. We investeerden dit jaar alvast in een vulstation dat voor alle leden toegankelijk is, ook buiten de openingsuren van de club. We hopen ook in 2024 (net zoals in 2023) de gouden medaille te mogen behalen binnen het project 'Op weg naar goud' van Sport Vlaanderen en blijven natuurlijk verder inzetten in opleidingen, materiaal, integriteit en bovenal sfeer en gezelligheid. ■

ELIEN CARLIER,
COMMUNICATIE EN PR
KONINKLIJKE DUKSCHOOL STINGRAYS

Advertentie

**DUIKTANK
TE HUUR**
+32 475 73 25 74

DUIKSHOP

Diverse duikmerken - Vulstation
Eigen onderhouds- & hersteldienst
Verhuurdienst
www.aqualand.be - info@aqualand.be

De 'Safety Dive Day' (SDD) is een jaarlijkse duikorganisatie voor iedereen die werkzaam is bij een veiligheidsdienst en hetzij beroepshalve, hetzij in de vrije tijd duikt. Denk hierbij vooral aan leden van brandweer, politie en defensie. Het doel van Safety Dive Day is om de banden tussen de verschillende diensten nauwer aan te halen. Tussen de duiken door worden bepaalde werkwijzen besproken en worden

heel wat deelnemers lid zijn van één van deze duikfederaties, is het niet verwonderlijk dat je bekenden tegenkomt tijdens Safety Dive Day.

Safety Dive Day kwam er door drie stichtende leden (Bart Morent, Alain Blommé en Thierry Snauwaert) die ooit tussen pot en pint beslisten om een duikdagje te organiseren. 10 jaar later is SDD geëvolueerd tot een heus evenement dat zeer goed gekend is onder

uur, waarbij alles in gereedheid wordt gebracht om de deelnemers goed te kunnen ontvangen. Zij worden begeleid in het vinden van een geschikte parkeerplaats, want de parking van Vodelée is écht wel te klein voor op dergelijk groot evenement.

Vanaf 9.00 uur dient elke deelnemer zich aan te melden bij Thierry (secretaris) en Alain, waar ze onder andere hun eetbonnen en een

elementen van elkaar overgenomen. Dit leidt tot verbeterde procedures en uiteindelijk tot efficiënter werken.

Omdat CMAS Belgium één van de sponsors was, mocht er een delegatie van zowel NELOS, LIFRAS als Duiken.Vlaanderen deelnemen. Doordat de duikwereld klein is en

de duikende militairen, brandweermannen en politieambtenaren, waardoor er uit alle hoeken van het land deelnemers aanwezig zijn. De veiligheid wordt gewaarborgd door een heus veiligheidsteam bestaande uit vijf enthousiaste deelnemers van het eerste uur, die uitermate goed op elkaar ingespeeld zijn. De dag begint voor de organisatie al om 7.00

geschenk ontvangen. Voor de jubileumeditie werd er een handdoek uitgedeeld, voorzien van het logo van SDD en de logo's van de sponsors. Dit jaar zijn er 265 deelnemers ingeschreven en mogen er 272 couverts klaargelegd worden voor de barbecue. Om 09.45 uur stipt vangt SDD aan met het welkomstwoord. Daarna is er Gaetan Boutry die met

Foto's (6) Ivo Madder.

De briefing.

zijn klaren 'The Last Post' doet weerklinken in de steengroeve, gevolgd door een minuut stilte. Een moment waarbij er stilgestaan wordt bij alle hulpverleners die het leven lieten bij de uitvoering van hun taak.

Na dit intense moment volgt de algemene briefing die door Bart zowel in het Frans als in het Nederlands wordt gegeven. Op het einde van de briefing is er de aanwezigheidsbols, waarbij vijf prijzen aangeboden worden door Duikpunt en Amilco.

Intussen zit het veiligheidsteam al op het water en zo is de veiligheid verzekerd voor alle deelnemers die vanaf 10.30 uur in het water kunnen. Omstreeks 12.00 uur schuiven de eerste deelnemers aan voor de uitgebreide barbecue, gevolgd door een korte siësta.

Vanaf 14.00 uur wordt de toegang tot de carrière terug geopend en kan de tweede duik van de dag plaatsvinden. Zoals elk jaar zijn er héél wat deelnemers die de tweede duik aan zich voorbij laten gaan en zich installeren op het gezellige terras om er te verbroederen tijdens het drinken van een frisse pint.

Helaas was er dit jaar een technisch defect aan de compressorinstallatie van de duiksite, waardoor het langer duurde dan normaal om alle flessen terug te vullen.

Tussendoor kunnen de deelnemers terecht aan de standen van enkele aanwezige sponsors, zoals Amilco, Duikpunt en Dräger, om er informatie te krijgen over het tentoongestelde duikmateriaal. De organisatoren van Safety Dive Day zijn erg blij met de sponsoring, want zonder die sponsoring is het onmogelijk om Safety Dive Day met de huidige formule te organiseren tegen democratische prijzen.

Sinds 2021 wordt op elke SDD-editie het maximaantal van 250 duikers bereikt en zelfs overschreden. De steengroeve van Vodelée barst tijdens SDD als het ware uit haar voegen. Ondanks de vragen om er een tweedaags evenement van te maken of buitenlandse eenheden uit te nodigen, proberen de organisatoren het 'kleinschalig' te houden. Meer deelnemers verwelkomen is niet mogelijk, omdat er sinds 2021 kan gekampeerd worden op de site.

Ondanks het regenachtige weer, met tegen het einde van de dag een zalig zonnetje, is het een gezellige en toffe feesteditie geworden, met een organisatie die vlekkeloos verlopen is.

Foto: André Reumaux.

Zelfs onder water zat de sfeer er goed in.

Door een technisch defect aan de compressorinstallatie duurde het vullen van de duikflessen dit jaar langer dan normaal.

Te water gaan met een voorwaartse sprong vanaf het hoge platform.

Aanschuiven aan de uitgebreide barbecue.

Dubbel check van de kranen!

Voor elke deelnemer waren er vier stukken vlees voorzien.

Ook in 2025 vindt Safety Dive Day plaats. Ben je werkzaam bij de brandweer, defensie of de politie en duik je? Dan kan je bij de organisatie inschrijven voor deelname aan de 10e editie van Safety Dive Day op woensdag 4 juni 2025 in steengroeve Vodelée. Wil je meer informatie of heb je vragen? Dan volstaat het om een mailtje te sturen naar safetydiveday@hotmail.com. ■

IVO MADDER

Vissen aan land

Wist je dat sommige vissen wel eens graag een uitstapje op het land maken?

Of ze nu op de bodem liggen, aan de oppervlakte rondrijven of gewoon rondzwemmen, vissen leven doorgaans altijd in het water. Maar niet allemaal, er zijn soorten die wel eens graag een tripje aan land maken. De familie van de slijkspringers (*Periophthalmus*) – ze hebben hun naam niet gestolen – vormt wel één van de merkwaardigere landverkenners. Ze leven in het brakke slijk van mangrovebossen in Afrika, Australië en Zuidoost-Azië.

Met hun uitpuilende ogen, brede bek en een langgerekt lichaam, steunend op een paar borstvinnen, zien ze er wel wat komiek uit.

Alhoewel het prima zwemmers zijn, brengen ze het grootste gedeelte van hun leven in het slijk door. Ze kunnen sprongen maken van wel een halve meter en op die manier insecten vangen of net vermijden dat ze zelf opgegeten worden door een hongerige vogel. Ze draaien hun borstvin er niet voor om om zelfs in laaghangende boomtakken of struiken te klimmen. Met hun bolle ogen boven op de kop hebben ze een heel breed gezichtsveld, ze houden dus alles heel goed in de gaten.

zien en ademen

Vermits vissen geen oogleden hebben en daarom niet kunnen knipperen, zouden die ogen al snel uitdrogen. De slijkspringers hebben daar echter een trucje voor. Ze trekken gewoon even hun ogen in hun kop om ze terug nat te maken. Ogen van slijkspringers zijn daarenboven ook aangepast om boven water scherp te zien, wat gewone

vissen niet kunnen. In dat opzicht gelijken ze dus een beetje op ons.

Je hebt je nu vast al afgevraagd hoe deze vissen eigenlijk kunnen ademen, kieuwen werken immers enkel in het water. Sommige soorten nemen een slok water in hun ruime kieuwholte mee naar boven om daar de noodzakelijke zuurstof uit te halen, maar de meeste slijkspringers kunnen echter gewoon zuurstof uit de lucht opnemen via hun huid, mondholte en keel.

geëmancipeerd mannetje

De grootte van een slijkspringer varieert van enkele tot maximum 30 centimeter. Hun huid is doorgaans verschillende tinten bruin en groen, maar in het voortplantingsseizoen ontwikkelt het mannetje schitterende rode, blauwe of groene haast fluorescerende vlekken. Er breekt dan een drukke tijd aan voor hem. Hij moet niet enkel in de modder een hol uitgraven, maar ook al springend en kronkelend een vrouwtje zien aan te trekken en ondertussen ook nog jaloerse concurrenten weggagen. Als dat allemaal gelukt is en er een honderdtal eitjes in zijn hol ligt, vertrekt vrouwlief en kan onze slijkspringerman de rest van de tijd zijn kroost bewaken om de nieuwe generatie een kans te geven.

Alhoewel je ze tijdens een duik normaal gezien niet zult tegenkomen, loont het de moeite om er eens op te letten mocht je een snorkel- of boottochtje doorheen een mangrovegebied maken. De kans is groot dat je ze dan tegenkomt. ■

STEF VAN UFFEL

Foto: Gemablog99 - Dreamstime.

De geelgevlekte slijkspringer (*Periophthalmus walailakae*) komt voor in het mangrovegebied.

Foto: Diane Bricomont - Inaturalist.

De geelgevlekte slijkspringer bouwt hollen van 9-13 cm breed en 100-120 cm diep.

Foto: Ivo Madder.

Water

*Ik leef ergens tussen ebbe en vloed
op de tij, mijn vochtig metronoom
meedeinend op de kieuwen van de tijd,
de weeën van de zee*

*Uit oceanen geboren
lig je in de branding
als een eiland
ingewijd in de geheimen van het water*

*De rituele gebaren herhaal je hier steeds weer
want de zee moet je benaderen met schroom
immers golven zijn uitgeweken dromen
bewakers van het drijfhout van de liefde*

Gust Vanhove
(Uit 'De oogschaduw')

Bing Image Creator & Photoshop - Ivo Maider

Advertentie

We zijn verhuisd

Welkom in Colmanstraat 46, 9270 Kalken
The Big Blue @ your service!

DIVING CENTER
The Big Blue

✉ info@thebigblue.be
🌐 www.thebigblue.be
☎ 09 367 01 20

Duiken op Lanzarote

'Onbekend maakt onbemind', het zou een typisch spreekwoord kunnen zijn voor het eiland Lanzarote.

Als je het met andere duikers over een mooie duikbestemming hebt, dan zal Lanzarote meestal niet als eerste genoemd worden of zelfs helemaal niet, omdat heel veel mensen de schoonheid en diversiteit van het mooie onderwaterleven op Lanzarote nog niet ontdekt hebben.

Op slechts 4 uur vliegen van West-Europa ligt echter een eiland dat bijzonder en uniek is, zowel onder als boven water. Het is een geweldige bestemming voor zowel duikende als niet-duikende vrienden of familieleden. Lanzarote is één van de van Canarische Eilanden in de Atlantische Oceaan en ondanks het feit dat het vaak in de schaduw staat van zijn bekendere burens, zoals Tenerife en Gran Canaria, biedt Lanzarote unieke ervaringen onder en boven water.

De watertemperaturen variëren van 18°C in de winter tot 24°C in de zomer. Het is mogelijk om het hele jaar door te duiken en iedere periode in het jaar heeft zo zijn eigen specifieke kenmerken, doordat bepaald on-

derwaterleven vaker te zien is bij lagere watertemperaturen, zoals bijvoorbeeld de engelhaaien. Zeepaardjes daarentegen geven de voorkeur aan wat hogere temperaturen van het water en zo heeft iedere periode van het jaar zijn eigen charme.

de onderwaterwereld van Lanzarote

Lanzarote staat bekend om zijn helder water, spectaculaire onderwaterlandschappen en een grote diversiteit aan marien leven. De vulkanische oorsprong van het eiland heeft geleid tot fascinerende onderwaterformaties, met spectaculaire riffen, grotten, overhangen en onderwatertunnels. Duikers kunnen een verscheidenheid aan onderwaterleven tegenkomen, waaronder engelhaaien, diverse soorten baarzen, meerdere soorten roggen, barracuda's, sepias, octopussen, zeepaardjes, veel soorten naaktslakken en een overvloed aan kleurrijke rifvissen.

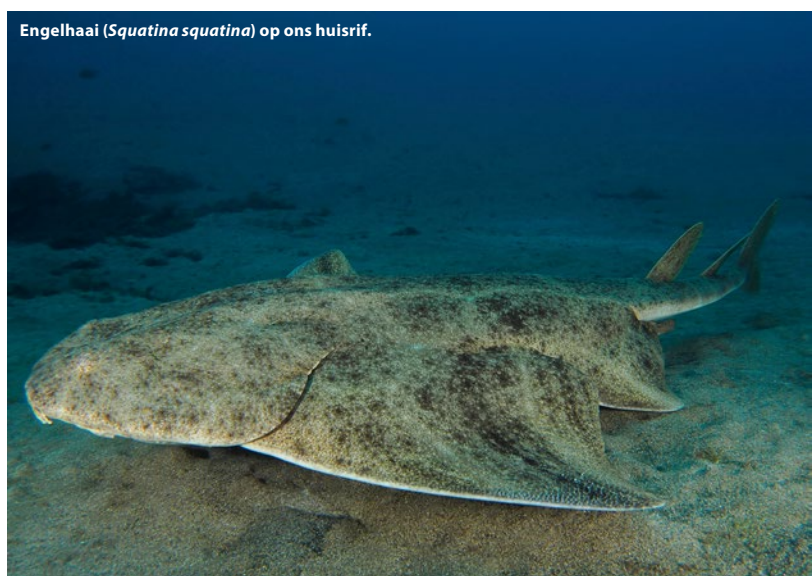
Lanzarote heeft een grote diversiteit aan duiklocaties en iedere duiklocatie heeft zo

haar eigen specifieke kenmerken. Ons huisrif 'Playa Grande' is uniek om zijn makkelijke toegang vanaf het strand en is uitermate geschikt voor verschillende soorten duikopleidingen en initiatieduiken. Voor de minder ervaren gecertificeerde duikers is het een zeer mooie en toegankelijk duiklocatie, omdat we meerdere mooie rotsformaties hebben in het ondiepere gedeelte tot 18 à 21 meter met een grote variatie aan onderwaterleven. Vanaf circa 21 meter krijgen we vervolgens een drop-off naar ruim 50 meter diepte en is dit een geweldige locatie voor de ervaren duikers. We komen daar mooi en groot onderwaterleven tegen, zoals gigantische tandbaarzen, tonijn, barracuda's, roggen, engelhaaien en met heel veel geluk

Gewone octopus (*Octopus vulgaris*).

Engelhaai (*Squatina squatina*) op ons huisrif.

Sepia (*Sepia officinalis*) op Playa Grande.

Foto's (5): Dennis Rabelling.

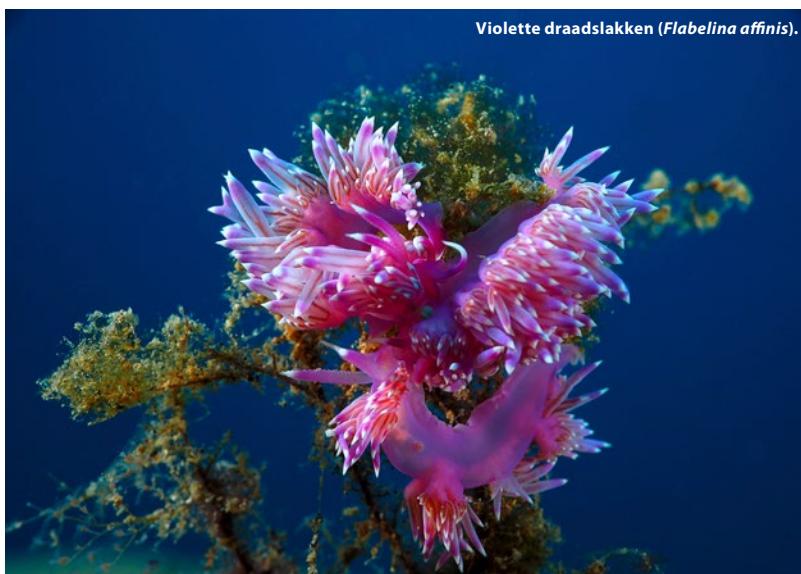
Lichtende kwal (*Pelagia noctiluca*).

Mooie, grote sterslak (*Felimare picta*).

Grote berenkreeft (*Scyllarides latus*).

Violette draadslakken (*Flabellina affinis*).

komen we zelfs soms een manta tegen, maar daarnaast ook heel veel mooi macroleven. Kortom een geweldige duiklocatie om te duiken, met name omdat we deze locatie bijna altijd geheel voor ons alleen hebben. Wij zijn het enige duikcentrum dat direct toegang heeft tot 'Playa Grande'. Dit mooie strand ligt op slechts enkele minuten loopafstand van ons duikcentrum.

In de regio 'Puerto del Carmen' hebben we meerdere mooie duiklocaties, zoals 'Black Beach', 'Playa Chica' en diverse havenwrakken die zeker de moeite waard zijn.

'Black Beach' is een mooi klein idealistisch strandje waarvan we wekelijks duiken en door de zwarte lava-omgeving krijg je schitterende contrasten met het mooie gekleurde onderwaterleven. Vanaf deze duiklocatie hebben we ook toegang tot de 'Blue Hole', een schitterende onderwatertunnel.

'Playa Chica' is een mooie, maar een zeer drukke duiklocatie, mede omdat alle duikcentra daar een vergunning hebben om te parkeren en er heel veel duikcentra zijn die geen directe toegang tot de zee hebben. Dat neemt niet weg dat ook wij wekelijks een dag duiken op 'Playa Chica', dat met name bekend is om 'The Cathedral', een grote grot die op circa 25 diepte ligt. Verder is 'Playa Chica' ook geschikt voor de minder ervaren duikers, omdat er ook in het ondiepe gedeelte veel en mooi onderwaterleven is.

Het zuiden van Lanzarote heeft ook een paar mooie duiklocaties die we wekelijks bezoeken. Maar deze regio is vooral bekend door het onderwatermuseum. Je vindt er het eerst gebouwde onderwatermuseum in Europa en het biedt een unieke duikervaring tussen de sculpturen van kunstenaar Jason de Caires Taylor.

Ook het noorden heeft een aantal unieke duiklocaties, waar met name 'Mala' met grote regelmaat bezocht wordt. Daar tref je vooral veel groot onderwaterleven aan, zoals diverse soorten roggen.

Voor onze vaste klanten organiseren we ook regelmatig een dagtrip naar het grootste onderwaterreservaat van Europa, het eiland 'La Graciosa'. Daar wordt het onderwaterleven beschermd, waardoor de kans groot is dat je hier net wat groter en ander onderwaterleven tegenkomt dan op Lanzarote.

bovenwaterervaringen op Lanzarote

Naast de indrukwekkende onderwaterwereld heeft Lanzarote veel te bieden aan de oppervlakte:

- **Nationaal Park Timanfaya:** een uitgestrekt vulkanisch landschap dat lijkt op een maanlandschap, waar bezoekers geothermische demonstraties kunnen zien en wandelen langs vulkanische kraters.

Zonnevis (*Zeus faber*).

Twee slijmvissen (*Parablennius sp.*).

Kortsnuitzeepaardje (*Hippocampus hippocampus*).

- **César Manrique:** de invloed van deze kunstenaar en architect is overal op het eiland zichtbaar. Bezoek zijn huismuseum, de 'Jameos del Agua', en de 'Mirador del Río' om zijn unieke benadering van kunst en natuur te ervaren.
- **Stranden:** Lanzarote heeft prachtige stranden zoals 'Playa Grande', 'Papagayo Beach' en 'Famara Beach', perfect voor zonnebaden, zwemmen en surfen.
- **Wijnbouwgebied La Geria:** uniek vanwege de bijzondere manier waarop druiven worden verbouwd in vulkanische as. Bezoekers kunnen hier wijnproeverijen doen en meer leren over de lokale wijnproductie.

Lanzarote is dus een verborgen juweel dat zowel boven als onder water veel te bieden

heeft. Of je nu een onervaren of ervaren duiker bent of gewoon op zoek bent naar een unieke vakantiebestemming, dit eiland zal je zeker niet teleurstellen.

Ons duikcentrum Euro-Divers Lanzarote is een echt familieduikcentrum, met zoon Dennis, moeder Karolien en vader Harold. Het heeft een unieke ligging in 'Puerto del Carmen' en bij ons zijn alle duikers welkom. Het maakt niet uit van welke duikorganisatie je bent, want uiteindelijk spreken wij duikers allemaal dezelfde taal en hebben wij maar één doelstelling en dat is iedereen een geweldige duikervaring geven en laten genieten van al het mooie onderwaterleven dat Lanzarote te bieden heeft. ■

HAROLD RABELING

Onderwatermuseum met sculpturen van de kunstenaar Jason de Caires Taylor.

Foto's (d): Dennis Rabeling.

Advertentie

'Diving with Friends' is niet zomaar een slogan, maar een ervaring

Duiken met Euro-Divers Lanzarote geeft je veel plezier, een grote verscheidenheid aan duiken onder vriendelijke, professionele en ontspannen omstandigheden.

- We duiken altijd met **kleine groepen** (ongeveer 4 personen) en onze **ervaren gidsen** proberen je iedere duik al het **prachtige onderwaterleven** van Lanzarote te laten zien.
- De groepen worden **samengesteld op basis van duikervaring en luchtverbruik** en we proberen altijd een optimale en maximale duik(tijd) te maken.
- Wij doen **voornamelijk kantduiken**, doordat heel veel duiklocaties makkelijk vanaf de kant bereikbaar zijn, maar organiseren **ook een aantal bootduiken**, waaronder naar de havenwrakken en andere leuke duiklocaties in de regio.

- We organiseren ook **dagtrips** en brengen je dan **met onze luxebus** naar andere mooie duikplekken op het eiland, zoals Mala in het Noorden, maar ook Playa Blanca in het zuiden van Lanzarote, met de locaties Playa Flamingo en Museo Atlantico.

- Bij voldoende animo organiseren wij ook dagtrips naar het grootste **onderwaterreservaat** van Europa: het **eiland La Graciosa**.
- De internationale en ervaren duikinstructeurs van Euro-Divers kunnen **duikcursussen** geven van beginner tot expertniveau, maar je kunt ook een allereerste duik maken via een Discover Scuba Dive programma.

Wil je ook een geweldige duikervaring hebben op Lanzarote of wil je meer informatie? Neem dan contact met ons op:

Euro-Divers Lanzarote

Calle Roque del Este-2-2
35510 Puerto Del Carmen
Lanzarote - Spanje

✉ info@eurodiverslanzarote.com
🌐 eurodiverslanzarote.com

50 jaar Jaws

En op een dag hoor je dan "Hey jongens, Jaws bestaat 50 jaar dit jaar". Zoeken naar bewijs levert niks op. Tot een oorkonde van de gemeente opduikt met opschrift 'JAWS 45 JAAR', datum september 2019.

Indertijd, in 1974 richtten vier man, waaronder Jean Lux en wijlen Jos Calcius, destijds aangesloten bij de NELOS-club Cowol in Hasselt, een eigen duikclub op. Met de komst van Paul Bauwens, een instructeur van het VVW was de zaak snel beklonken. De naam 'Jaws Maasmechelen' werd echter pas een jaar later in gebruik genomen.

een boeiende, actieve club

Met een instructeur in de rangen konden we zelf opleidingen geven en door de jaren heen groeide de club uit tot 50 à 60 duikende leden. Tal van activiteiten werden georganiseerd, zoals de afdaling van de Maas, de 24 uren marathon, auto te water en de Britse Pantsertank die met hulp Van Jaws Maasmechelen uit het water gehaald werd, om er maar enkele op te noemen.

Verskillende clubreizen brachten ons onder andere naar Malta, Rosas, Estartit, Maldiven, Egypte, ... Tot op vandaag zijn we nog steeds een boeiende, actieve club.

onze medeoprichter in de picture

En dan toch nog even iets over onze Jean (Lux). Zoals reeds gezegd stond hij mee aan de wieg van Jaws Maasmechelen. 50 jaar inmiddels zet hij zich met hart en ziel in voor de club. Van in het begin is hij actief in het bestuur en doet hij de administratie, de ledenlijsten, werkt hij mee aan het clubblaadje, update hij de statuten, enz. Verder is hij een handige Harry die repareert wat kapot is en die vastmaakt wat los zit. En dan

Clubuitstap in juli 1988. Allemaal duikers met een zogenaamde 'WC-bril' als trimvest.

Jean Lux tijdens zijn eerste duikjaren (1978-1988).

de cirkel is rond

Jaren zijn we lid geweest van het VVW en sinds eind 2023 zijn we weer terug bij NELOS. De cirkel is hiermee rond. We zijn dan ook trots dat wij onze club mogen voorstellen in de Hippocampus, waarvoor dank. ■

FRANS LOYENS

zijn duiken ... hoeveel het er zijn, dat weet hij zelf niet meer. In het begin werden de duiken (met een zogenaamde wc-bril) keurig genoteerd, later niet meer. Maar dat het er veel meer dan duizend zijn, dat is wel zeker. Geen enkele duik is te zwaar of te lang. Ook begin dit jaar was hij er nog bij op de noordelijke wrakroute vanuit Hurghada.

In november wordt Jean 79 jaar en nog steeds is hij een actief duikend lid. Soms een beetje eigenzinnig of stijfkoppig, maar een applaus verdient hij zeker.

Jean is nog steeds een actief duikend lid.

Foto's (3): archief Jaws.

Duiken in Boedapest

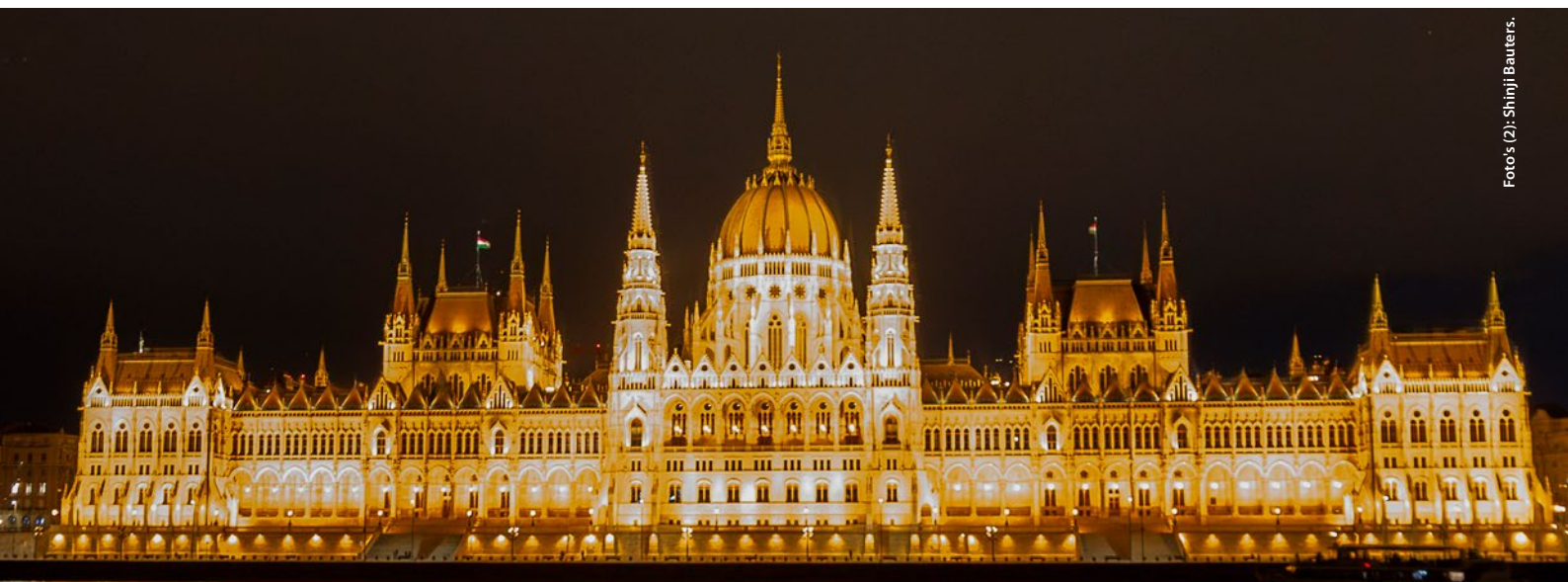
Duiken in Molnár János: een avontuur in de onderwaterwereld in het hart van Boedapest.

Boedapest, de betoverende hoofdstad van Hongarije, staat bekend om zijn majestueuze thermale baden, adembenemende architectuur en rijke geschiedenis. Verborgen onder de levendige stad ligt echter een minder bekend, maar buitengewoon juweel voor duikers: de Molnár Jánosgrot. Dit unieke onderwaterparadijs heeft altijd bovenaan mijn wenslijst gestaan, evenals op die van enkele van mijn buddy's met een gezamenlijke passie voor de mysteries van de blauwe diepten.

Molnár Jánosgrot

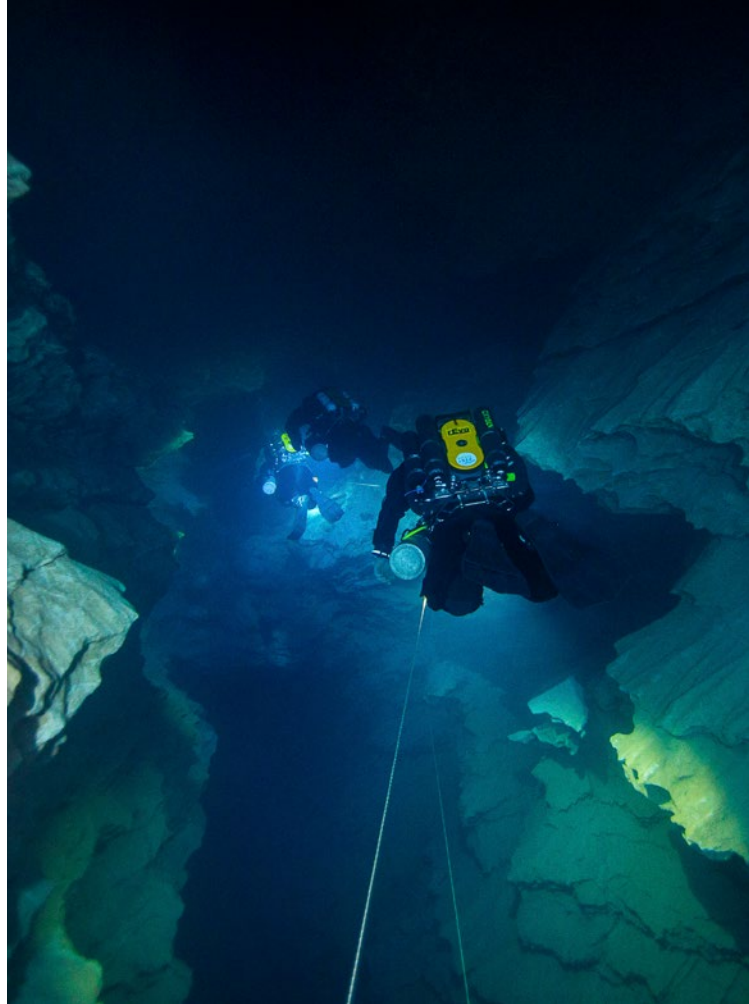
De Molnár Jánosgrot is een thermale bron, diep onder het stadslandschap van Boedapest. Haar geschiedenis gaat terug tot de 19e eeuw, toen de molenaar János Molnár toevallig de eerste glimp opving van dit verborgen onderwaterwonder. Gedurende miljoenen jaren vormden de thermale wateren een ingewikkeld netwerk van ondergrondse gangen en kamers, een proces dat resulteerde in wat vandaag de dag één van Europa's grootste onderwatergrotten is.

Bijna zes kilometer aan grotgangen zijn inmiddels verkend en het warme water van 20-28 graden Celsius zorgt voor een bijna ideale duikomgeving die sinds 1982 ook nog eens beschermd is. De perfecte plek voor een avontuur.

Ook boven water is Boedapest een onvergetelijke stad.

Op een avond ontvang ik een WhatsApp-bericht van met een uitnodiging die ik niet kon weerstaan: "Zin om de Molnár Jánosgrot te verkennen?" Mijn hart sloeg een slag over. Zonder aarzeling stemde ik toe en al snel was het maken van plannen in volle gang. De reis naar Boedapest was al een avontuur op zich. Drie van ons, beladen met ons duikmateriaal, maakten de reis per camionette, terwijl de rest van de groep met het vliegtuig reisde. De spanning was voelbaar toen we elkaar ontmoetten op de avond vóór onze eerste duik. De voorpret van een avontuur dat we al lang planden, maar nooit eerder hadden beleefd.

de voorbereiding

De ochtendschemering begroette ons op de dag van onze eerste duik. Als eersten arriveerden we op de locatie en werden we verwelkomd door iemand van de organisatie. We kregen een rondleiding en heel wat praktische informatie. We wierpen alvast een eerste blik in de grot, waarbij de adrenaline toch al wat begon te stijgen. Om in de grot te mogen duiken zijn de nodige brevetten vereist. Ook moet je vooraf een tijdslot aanvragen. Je duikt er altijd met gids en in een team dat uit maximaal vijf duikers bestaat (inclusief de gids). De gidsen zorgen

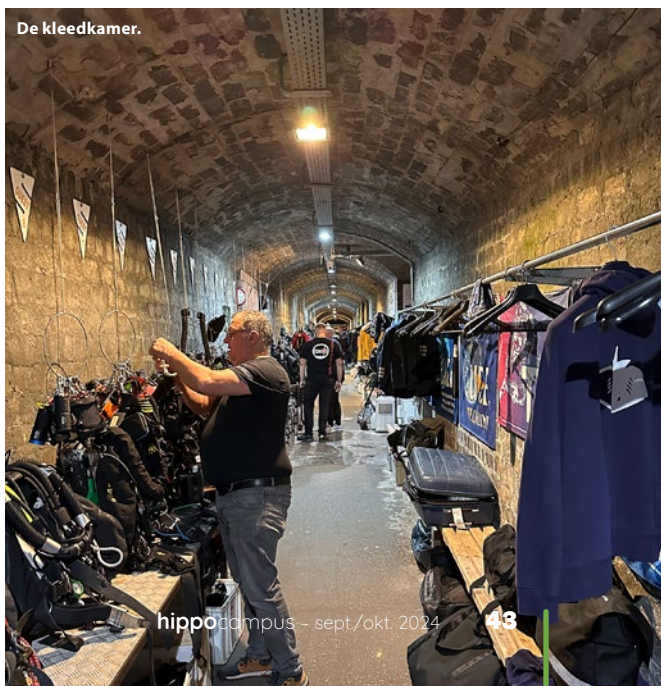
ervoor dat je de grot in alle veiligheid kan ontdekken, maar daardoor is er wel geen vrijheid om zelfstandig op verkenning te gaan.

Na de rondleiding kregen we een plek toegewezen waar we ons konden voorbereiden en er werd een tijdstip afgesproken waarop de gids de briefing zou geven. Binnen is het heet en vochtig, dus dronken we voldoende water (dat gratis ter beschikking is) vooraleer we zelf het water ingingen.

De duikuitrusting, zorgvuldig vervoerd met kruiwagens, werd naar binnen gebracht en

Om het duikmateriaal te transporteren zijn er kruiwagens voorzien.

De kledkamer.

Foto's (v): Shinji Bauters.

klaargemaakt. De organisatie was indrukwekkend, met strikte veiligheidsprotocollen en diep respect voor het delicate ecosysteem van de grot.

Onze gids, een doorgewinterde experte die elke centimeter van de grot lijkt te kennen, zorgde ervoor dat we goed voorbereid waren. Ze begon met uit te leggen hoe de grotten belijnd zijn. Er zijn verschillende hoofdlijnen, met soms een lus om andere gangen te ontdekken. Alle duikroutes zijn belijnd met een 9 mm dikke staalkabel, waardoor het gebruik van traditionele cookies niet mogelijk is (en trouwens ook niet is toegestaan). We maakten verder ook afspraken over het maken van foto's. De gids zou de interessante plekken aanduiden, zodat Shinji Bauters, onze huisfotograaf, ons op de gevoelige plaat kon vastleggen. De gidsen zijn streng in het handhaven van de regel om de lijn te volgen en niet teveel afstand te houden, zelfs als de zichtbaarheid uitstekend is.

onze eerste duik

Enmaal onder water voelde het alsof we een andere wereld betraden. Zoals afgesproken vertrokken we vanaf het decostation, waar het water behoorlijk troebel was

en de temperatuur 28°C bedroeg. Na enkele vinslagen kwamen we in een andere omgeving terecht, waar de temperatuur zakte tot een aangename 20°C en de zichtbaarheid de indrukwekkende grotten onthulde. Onze rebreathers werkten stil en soepel, terwijl onze duiklampen het kristalheldere netwerk van tunnels verlichtten. We zwommen door kamers die zijn uitgehouwen in zachte kalksteen, bekleed met delicate mineraalafzettingen. De wanden van de grot lijken soms te glinsteren door de kristallijne formaties die fonkelen in het licht van je duiklamp. Het voelt alsof je zweeft in een onderwaterkathedraal, waar elke bocht en elke doorgang een nieuwe verrassing onthult. De gids toonde ons een rots die, met een beetje verbeelding, op een manta lijkt.

Na een duik van ruim een uur door heel veel verschillende gangen tot een diepte van 40 meter kwamen we breed grijnzend weer boven. Het enige waar we aan konden denken, waren de adembenemende foto's die Shinji had gemaakt en de belofte van nog meer ontdekkingen de volgende dag.

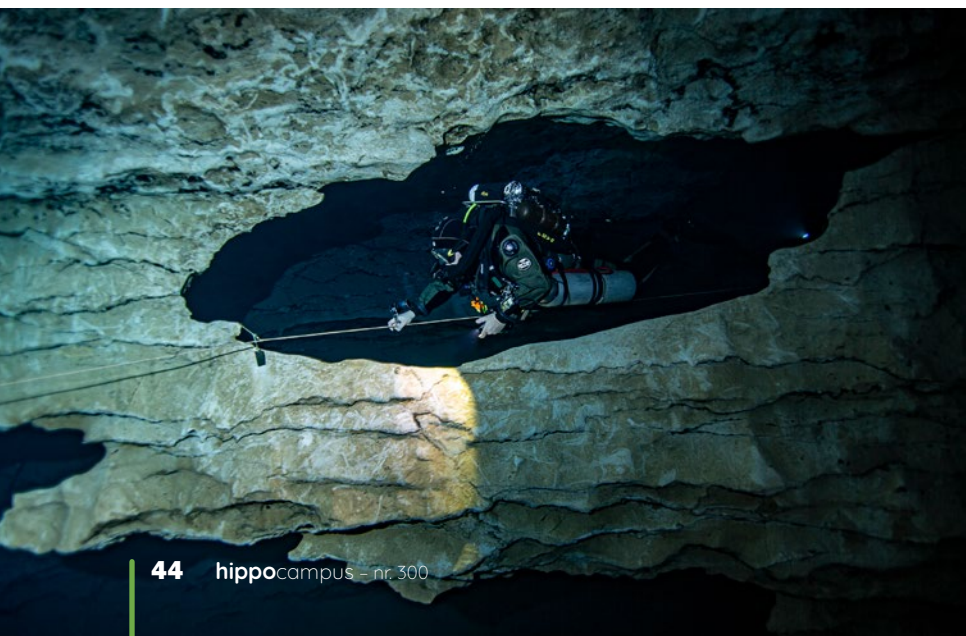
Boedapest: meer dan een duikbestemming

Na onze ochtendduik dompelden we ons on-

der in de cultuur van Boedapest. We begonnen met een wandeling door het majestueuze Budakasteel, dat een adembenemend uitzicht biedt over de stad en de Donau. De Kettingbrug (de oudste brug over de Donau) leidde ons naar de levendige straten van Pest, waar we genoten van de smaakvolle Hongaarse keuken.

dieper in de Molnár Jánosgrot

De volgende ochtend waren we vroeg uit de veren voor een diepere verkenning van de grot. We werden ontvangen door een andere gids die er wel heel streng op toekeek dat we de richtlijnen die we kregen goed opvolgden. Deze keer waagden we ons in ingewikkelde passages, waar de stilte en het gewichtloze gevoel de beleving nog intenser maakte. We vertrokken opnieuw vanaf dezelfde plek en al snel zagen we zover als onze lamp kon schijnen. De belangrijkste lijnen leiden je door smalle tunnels naar grotere kamers, waar de wanden soms lijken te verdwijnen in de duisternis. Hier en daar zie je schitterende reflecties, doordat je lamp op de gladde rotswanden schijnt en soms opent een smalle doorgang zich plots in een enorme ondergrondse kamer, gevuld met het blauwgroene licht van je duiklamp.

De weg naar de uitgang is goed gemarkeerd.

Foto's (2): Shinji Bauters

De lijnen leiden je door smalle tunnels ...

... en de smalle tunnels komen uit in grotere kamers.

Af en toe is de zichtbaarheid iets minder, maar er liggen overal lijnen en de markers geven steeds aan op welke hoofdlijn je bent, hoever de uitgang is en welke max. diepte je kan verwachten. Naarmate de duik vordert en we van de ene naar de andere gang zwommen, werd de zichtbaarheid ook beter. Toen we na 65 min. duiken opnieuw in een melkklauw terecht kwamen, betekende dat dat de duik erop zat. Het voelde absoluut niet alsof we meer dan een uur hadden gedoken en als de gelegenheid zich opnieuw voordoet, zullen we langere duiken doen om nog meer van de grot te verkennen.

Met 6 km aan gangen tot op een diepte van 100 meter kan je hier ontelbare duiken maken.

Onze gids deelde achteraf nog fascinerende verhalen over de geschiedenis en geologie van de grot, waardoor onze waardering voor deze verborgen wereld alleen maar groeide.

de ultieme duikbestemming

Boedapest zelf voegt een extra laag van ontdekking toe aan deze reis. Of je nu ontspant in de eeuwenoude baden, je laat inspireren

door de rijke architectuur of geniet van de bruisende eetcultuur, Boedapest biedt voor elk wat wils.

Voor de duiker die op zoek is naar een avontuur dat zowel onder als boven water onvergetelijk is, is Molnár János in combinatie met Boedapest een bestemming die je niet wilt missen. Hier komen duikdromen tot leven en worden herinneringen gemaakt die een leven lang meegaan. ■

ARLINDO ALVES

Advertentie

Eurolongée Boulouris

Alles inbegrepen van maandag tot vrijdag: 5 nachten, volpension

10 duiken aan € 539 per persoon.

Diep duiken: 6 duiken aan € 336 per persoon. (vullen met zuurstof mogelijk) 6 personen minimum

www.eurolongee.fr

FAX: 04 94 19 03 26 GSM: 06 09 18 53 74 • contact@eurolongee.fr

ENKELE VAN ONZE PARTNERS:

- SCUBAPRO
- SUB GEAR
- BARE
- SUUNTO
- UWATEC
- SHEARWATER METALSUB
- BIGBLUE
- RIFF
- GREEN FORCE
- MARES
- SEAC
- PROCEAN
- DIVESYSTEM
- UK
- DICAPAC
- BRIGHT WEIGHT
- SEALIFE

DUIKCOMPUTERS DUIKLAMPEN ADEMAUTOMATEN
DROOGPAKKEN JACKETS, ...

showroom

Hofeinde 21, 2350 Vosselaar, België

Tel: +32(0)14 61 12 60

E-mail: Hcv.Bvba@Pandora.Be

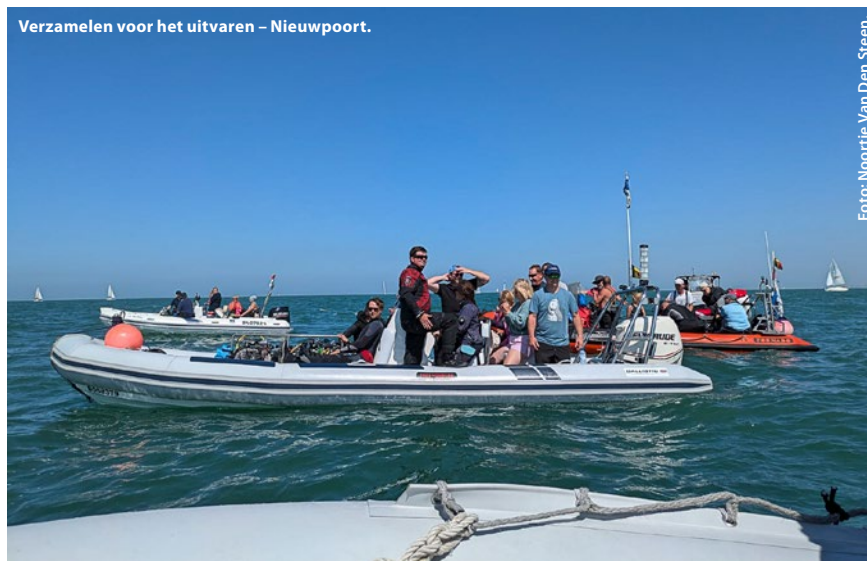
www.duikmateriaal.be

OVOS-Noordzeeduik editie 2024

OVOS organiseert elk jaar een RIB-duik op zowel de Oosterschelde als de Noordzee. De communicatie voor de Noordzeeduik sturen we reeds vier maand vooraf door naar alle duikclubs en de inschrijvingen stromen ook steeds vlot binnen, waarbij de meteo telkens de onzekere factor is. Het is dan ook altijd spannend afwachten op gunstige meteo.

We hadden geluk dit jaar, want de vooruitzichten voor de Noordzeeduik zagen er prima uit. Met een wind van 3 Bft uit noordoostelijke richting en een golfhoogte van 0,2 meter waren de omstandigheden zeer goed. Bovendien was ook de zon van de partij en ging de temperatuur richting 30°C. Vrijdag werd een laatste keer overleg gepleegd tussen de organisatoren en werd definitief groen licht gegeven. In een laatste e-mail net voor het weekend werd alle praktische info nog eens gecommuniceerd. De Noordzeeduik editie 2024 zou een welgekomen afkoeling worden op een snikhete zondag.

Tijdens de voorbereiding van deze dag was het even puzzelen om alle wensen en verzuchtingen volgens de regels en 'in de mate van het mogelijke' vorm te geven. Het resulteerde gelukkig in een indeling waar iedereen mee kon leven. We konden uitvaren met 6 boten, duikers uit 14 verschillende clubs en alle types ervaring door elkaar, waaronder enkele duikers voor hun eerste Noordzeeduik, een duiker met een handicap met een 4* brevet en gelukkig de nodige dosis ervaring door de aanwezige instructeurs. Enkele dagen voordien kregen we vanuit bevriende hoek door een collega-instructeur info dat de scheepvaartpolitie actief aan het controleren was de voorbije dagen met extra aandacht voor boorddocumenten en de uitrusting van de boten. Onze vloot was echter keurig in orde met alle documenten

en verplichte uitrustingsstukken. Een pluim voor onze schippers.

Tijdens de uiteindelijke briefing ter plaatse wist iedereen wat er van hem verwacht werd, met het aspect veiligheid voorop. Afspraken rond decompressie, verliesprocedure en de noodprocedure lucht met twee OSB's werden grondig toegelicht. Na kennismaking met de schippers, een duidelijk bootbriefing en het laden van de RIB's vertrokken we richting zee. Echter niet zonder de reddingvesten aan, want we hadden het 'geluk' om gewaarschuwd te worden door de havenautoriteit en omdat sommige boten kleiner waren dan 6,5 m, waren we verplicht om die te dragen..

SS Trifels

Voor dit jaar was de bestemming de 'SS Trifels', een Duits cargoschip van 137 meter lang, 17 meter breed en 8 meter hoog. Het werd in 1922 gebouwd in Duitsland en in 1939 door de Franse marine in beslag genomen om een jaar later opnieuw in Duitse handen te vallen. Een jaar later werd het opgemerkt door enkele torpedojagers van de Britse RAF (Royal Air Force), die het met een torpedo tot zinken brachten op 10 september 1941. Dat maakt dat dit scheepswrak al meer dan 80 jaar op de Noordzeebodem rust en een klassieker is geworden als duikwrak.

Best apart om zien waren ook de zeeboerderijen voor de Belgische hangcultuurmosse-

len waar we langs voeren. Aangekomen op de duikplek lag ook de Divestar op het wrak en bijna klaar om haar duikers te droppen. Na het gooien van het dreganker op het wrak en de 'balise' met daallijn werden de eerste ploegen vakkundig op de 'balise' gedropt. De schippers waren zeer hulpvaardig en enkele oranje kappen werden bijkomend uitgeleend om de visibiliteit te verhogen. Het is steeds goed uitkijken naar de daallijn, want enkele ploegen daalden af aan een verkeerd tussentouw dat na enkele meters stopte. De ploeg keerde gelukkig terug naar de oppervlakte tussen de beide boeien. Daar lag reeds een volgende boot met twee andere duikers die hen de juiste daallijn wees. Met een lichte tegenstroom geraakten bijna alle ploegen op de top van het wrak rond een diepte van 20 m. Onmiddellijk werden we vergezeld door grote scholen steenbolken die openwaaierden om plaats te maken voor hun bezoekers. Een schitterend schouwspel. Er werden enkele spinkrabben waargenomen en de gebruikelijke noordzeekrabben. Ook de gehoornde slijmvis met de karakteristieke tentakelvormige uitsteeksels op de kop werd gespot. De vele kleurrijke anemonen die het wrak begroeien in combinatie met de nog vrij goede staat van het wrak, zorgen voor een gesmaakte duik.

Om ervoor te zorgen dat iedereen kon duiken, dus ook onze schippers, werd er in twee ploegen gedoken. Aangezien het duikvenster behoorlijk groot was, kon dit geregeld worden. Bij het bovenkomen van de aller-

laatste ploegen was er even twijfel of die twee OSB's nu bewust zo dicht bij elkaar hingen en een schipper besliste om het zekere voor het onzekere te nemen en een reservevles te droppen. Dat ging bijzonder vlot en efficiënt. Het werd vrij snel duidelijk dat het overbodig was, maar het was tegelijk een uitstekende oefening.

Plots weerklonken er kreten van opwinding, want er werden enkele bruinvissen gespot aan de oppervlakte. De drie dolfinen lieten zich duidelijk zien met enkele sierlijke bewegingen aan de oppervlakte. Het blijft steeds een prachtig beeld. Ondertussen kwam de laatste ploeg boven en kwamen de boten naast elkaar liggen om na te praten en met een fris biertje te genieten van het stralende weer.

Naast een mooie duik is het ook steeds een leerrijk moment, waarbij schippers en instructeurs hun ervaring meegeven en zeer praktische veiligheidspunten benoemen (denk aan droppen van een reservevles, twee boeien bij elkaar, ...).

scheepvaartpolitie

De RIB's begonnen zich onstuimiger te gedragen. De eerste tekenen van de voorspelde aantrekkende wind die met 5 Beaufort zorgde voor hogere golven. Het werd een hobbelige terugvaart, maar onze schipper Franky zorgde voor het goed inschatten van de golven.

Enkele boten hadden het geluk om vlak voor de haven van Nieuwpoort opnieuw een dolfin te spotten die enkele meters voor de RIB uit het water sprong.

Het aanmeren bracht ons niet alleen aan wal, maar ook snel met beide voeten op de

grond. Vrijwel onmiddellijk verscheen een patrouillewagen van de scheepvaartpolitie en kwamen twee inspecteurs langs met een duidelijke mededeling en een verwittiging. De procedure voor het aan- en afmelden bij het MRCC (Maritiem Reddings- en Coördinatiecentrum), dat zich in Oostende bevindt, is begin dit jaar gewijzigd. We hadden ons immers wel degelijk aan- en afgemeld, maar niet precies volgens de vernieuwde procedure. Gelukkig waren de beide inspecteurs begripvol en tolerant en werden we door hen grondig geïnformeerd over de te volgen procedure. De boetes die hierop staan vanuit de FOD Mobiliteit kunnen immers zeer hoog oplopen. Meer info hierover vind je in het artikel 'Nieuwe procedure voor duiken op zee' elders in deze Hippo. Belangrijke info die we graag delen. Wees hier aandachtig voor.

tevreden duikers

Met de ondergaande zon in de haven en een fris biertje in de hand, konden we als organisatoren alleen maar tevreden terugblikken op een geslaagde OVOS-Noordzeeduik editie 2024.

Een greep uit de ervaringen van onze deelnemende duikers:

- ✓ "Het een perfecte dag voor een eerste ervaring in de Noordzee, fantastisch om zoveel leuke en interessante mensen te kunnen ontmoeten en 'last but not least', top organisatie!", Jarno Goossens.
- ✓ "Dankzij een goede kennismaking en briefing kon ik heel ontspannend en lang duiken met mijn buddy. Gewoon fantastisch en een mooie afsluiting met de dolfinen! Nogmaals bedankt!", Christophe Moerman.
- ✓ "Prachtige duikdag! Alles zat mee, goed

zicht, veel vis op het wrak en prachtig begroeid. Voor mezelf een uitdaging! Mijn eerste duik met een wetwheeler. Mijn buddy heeft het uitstekend gedaan en was heel tevreden", Werner Vandewalle.

- ✓ "Jaar om jaar een toporganisatie, leuke sfeer, nieuwe mensen leren kennen over de clubs heen. Een geweldige ervaring, alleen al het varen op een RIB", Hendrik Mistler.
- ✓ "Gisteren was een schitterende dag! Door het goede weer, de schippers en hun boten, de kennis en kunde van die mensen en de organisatie. Allemaal top!", Rudy De Leeuw.
- ✓ "Het was een memorabele dag en het absoluut waard om de file te trotseren! Heerlijk om te zien hoeveel dolfinen onze Noordzee rijk is! Dank je wel voor de organisatie!", Marie De Witte.
- ✓ "Mijn eerste duik in de Noordzee was een superervaring! Heel goed georganiseerd, een fijne bende mededuikers en een stralend zonnetje: het kon niet verkeerd gaan. Het wrak van de SS Trifels was prachtig begroeid met oranje en witte zeeanjelieren en werd druk bezocht door grote groepen vis - had ik vooraf niet verwacht! Terug op de boot zagen we nog snel enkele dolfinen passeren, dus het was echt een topdag! Bedankt voor de organisatie", Noortje Van Den Steen.
- ✓ "Het wrak, prachtig begroeid en omgeven door scholen vis, leek bijna tot leven te komen. De rust van de diepte en de pracht van het wrak maakten de duik onvergetelijk. Ik kan haast niet wachten op de volgende editie", Steven De Sitter.

Onze expliciete dank vanuit alle deelnemende duikers aan de schippers voor hun logistieke bijdrage en vakkundig schipperen. Zonder hen zou een dag als deze onmogelijk zijn. Dank ook aan Luc De Wispelaere, die mee de werkgroep OVOS-Noordzee vormgeeft en met zijn ervaring de hele organisatie mee ondersteunt. De OVOS-Noordzeeduik blijft een schitterende combinatie van genieten, ervaringen en kennis uitwisselen en nieuwe Noordzeeduikers in contact brengen met onze schatten van de Noordzee. ■

DIRK CALLAERT

Foto: Noortje Van Den Steen.

Nieuwe procedure voor duiken op zee

MRCC en Berichten aan Zeevarenden (BaZ): nieuwe procedure voor duiken op zee (BaZ 2024-01/070).

Foto: Luc De Bruyne.

Het MRCC is het Maritiem Reddings- en Coördinatiecentrum dat zich in Oostende bevindt en het eerste meldpunt voor ongevallen op zee is. Het werkingsgebied of het SAR (search and rescue)-gebied van MRCC Oostende is de volledige Belgische Exclusieve Economische Zone. Deze zone is zo'n 3.600 vierkante kilometer groot en wordt ook wel eens de elfde provincie genoemd.

duiken – ongeval – noodgeval

Bij een ongeval of noodgeval op zee komt het MRCC in actie. Het helpt schepen in nood en drenkelingen en pleziervaartuigen die in de problemen komen. Het MRCC is verantwoordelijk voor een optimale coördi-

natie tussen de betrokken reddingsdiensten. Daarnaast monitoren ze ook de duikactiviteiten op zee.

Bij elke duik op de Noordzee dien je **altijd verplicht aan en af te melden** bij het MRCC. Als je wilt duiken, ongeacht of het op cultureel erfgoed is of niet, moet je dit voor de veiligheid **altijd melden** aan het MRCC. Hiervoor zijn twee mogelijkheden:

- ✓ via VHF 67;
- ✓ telefonisch via +32 59 34 10 20.

Bij noodgevallen kan je het MRCC contacteren via: VHF 16/67 of via +32 59 70 10 00.

Voor niet-noodgevallen kan je contact opnemen via: +32 59 25 54 90.

procedures bij duiken op zee

Op de website van het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) vind je de Berichten aan Zeevarenden (BaZ) die maandelijks verschijnen. In januari 2024 verscheen '2024-01/070' met als onderwerp 'Duiken op zee: procedures'. Hierin kan je onderstaande info (2024-01/070) lezen:

BaZ 2023-01/071 vervalft. De nieuwe procedure voor duiken op zee staat beschreven in BaZ 2024-01/070:

1. De in dit bericht voorziene procedures gelden voor alle vaartuigen met uitzondering van militaire vaartuigen, maar met inbegrip van pleziervaartuigen en vaartuigen voor beroepsdoel-einden; met aan boord duikers met inbegrip van recreatieduikers en beroepsduikers, die zich willen begeven in wateren die vallen onder Belgische soevereiniteit, de territoriale zee en de Exclusieve Economische Zone inclusief. De bepalingen van dit bericht gelden onverminderd de andere desbetreffende van toepassing zijnde internationale, nationale en lokale reglementeringen. Militaire vaartuigen moeten wel voldoen aan de bepalingen opgenomen onder punt 8.

Bij elke duik op de Noordzee dien je altijd verplicht aan en af te melden bij het MRCC. Ga je duiken op één van de 55 wrakken die erkend zijn als cultureel erfgoed onder water, dan is er een specifieke meldingsplicht.

Foto: Kristiaan Goossens.

2. De meldingen bedoeld in dit bericht dienen te gebeuren aan het MRCC. De meldingen gebeuren ofwel via VHF 67 ofwel telefonisch via +32 59 34 10 20.
3. Het vaartuig dient voor het vertrek uit de haven of, desgevallend, voor het binnenvaren van de wateren die vallen onder Belgische soevereiniteit, te melden:
 - de naam van het vaartuig;
 - dat het vaartuig uitvaart of vaart met duikers aan boord;
 - het aantal duikers dat zich aan boord bevindt;
 - de duikplaats.
4. Bij de duikplaats aangekomen, dient het vaartuig te melden:
 - dat het schip ter plaatse is;
 - hoeveel duikers in het water gaan;
 - de voorziene tijdsduur dat elke duiker in het water zal blijven.
5. Bij het beëindigen van de duikactiviteiten meldt het schip dat alle duikers terug aan boord zijn.
6. Bij successieve duiken dienen telkens de bovenvermelde instructies te worden gevolgd.
7. Het vaartuig meldt wanneer de duikactiviteit volledig is afgelopen.
8. Voor duikactiviteiten gepland in de afgebakende vaarwegroutes of aanlopen dient minimum drie weken op voorhand een toelating te worden gevraagd aan de directeur van het MRCC. Indien een toelating wordt verleend voor duikactiviteiten in de afgebakende vaarwegroutes of aanlopen, kunnen hieraan voorwaarden worden verbonden.
9. Volgens artikel 4 van het KB van 21 september 2016 betreffende de reglementaire maatregelen ter bescherming van het culturele erfgoed onder water, moet elke duik naar een historisch wrak minstens 4 uur voorafgaandelijk gemeld worden aan de FOD Mobiliteit en Vervoer. Het elektronische aanmeldingsformulier kan gevonden worden op: <https://sea-registration.mobilit.fgov.be/index.html>.

Deze melding is bijkomend aan de voorafgaandelijke bepalingen voor duiken op zee.

interessante historische waarde

Scheepswrakken hebben naast een historische en ecologische waarde ook een belangrijke recreatieve waarde. Ze zijn daarom interessant voor duikers. **In totaal zijn er 55 wrakken erkend als cultureel erfgoed onder water.** Deze erkende scheepswrakken hebben elk een interessante histori-

sche waarde. Wie wil duiken op cultureel erfgoed, moet dit voorafgaand melden bij Directoraat-Generaal (DG) Scheepvaart van de FOD Mobiliteit en Vervoer. Dit moet minstens vier uur vooraf via de eenvoudige digitale applicatie van de FOD Mobiliteit en Vervoer. Daarbij dient ook de melding bij het MRCC te gebeuren.

De elf meest interessante wrakken zijn:

- ✓ **West-Hinder:** behoorde tot de eerste generatie lichtscheperen (drijvende vuurtorens) en heeft bijgedragen aan de veiligheid van de scheepvaart. Is gezonken in december 1912 en is een zeemansgraf voor 10 opvarenden.
- ✓ **HMS Wakeful:** dit schip werd gebouwd in 1917 en zonk in 1940 bij de evacuatie van Duinkerke tijdens de Tweede Wereldoorlog. Deze wraksite bestaat uit twee delen, telt een gezamenlijke oppervlakte van ongeveer 1000 m² en is een oorlogsgraf voor de 700 opvarenden en militairen.
- ✓ **Houten schip voor kust Oostende:** een zeilschip dat is gezonken in de 19e eeuw.
- ✓ **SS Killmore:** een vrachtschip van vóór de Eerste Wereldoorlog. Het is gezonken in 1906 en is nog steeds een goed bewaarde site die boven de zeebodem uitsteekt.
- ✓ **'t Vliegende Hart:** een handelsschip van de Verenigde Oost-Indische Compagnie, gezonken in 1735. Het is een zeemansgraf voor 175 opvarenden.
- ✓ **U-11:** een Duitse duikboot uit de Eerste Wereldoorlog van de U-klasse. Het is de enige duikboot van dit type in de Noordzee. Het is gezonken in 1914 en is een zeemansgraf.
- ✓ **HMS Briljant:** een schip dat bij de raid op Oostende tot zinken gebracht werd om de vaargeul te blokkeren. Het is gezonken in 1918.
- ✓ **Wraksite op de zandbank Buiten Ratel.**
- ✓ **Motor Launch 561:** kanonneerboot van de Royal Navy (Verenigd Koninkrijk), gezonken in 1918.
- ✓ **Torpilleur Branlebas:** de Branlebas behoorde tot een klasse van 10 torpedo-bootjagers die in het eerste decennium van de 20e eeuw gebouwd werden voor de Franse marine en ingezet in de Eer-

ste Wereldoorlog. De Branlebas liep eind september 1915 op een Duitse mijn en kwam tot zinken ter hoogte van de kust van Nieuwpoort.

- ✓ **UB-29:** een Duitse onderzeeër van de Duitse Keizerlijke Marine tijdens de Eerste Wereldoorlog. Te water gelaten op 31 december 1915 en als UB-29 in dienst genomen op 18 januari 1916. De onderzeeër bracht 31 schepen tot zinken en werd vermoedelijk op 13 december 1916 zelf tot zinken gebracht of liep op een mijn voor de Belgische kust.

af- en aanmelden

Bij het aan- en afmelden is het belangrijk voor ons duikers en schippers die met duikers varen dat je weet dat elke boot zich afzonderlijk dient aan en af te melden bij het MRCC.

Ook al ben je met meerdere boten op eenzelfde duikplaats en vaar en duik je samen, dan nog dient elke boot afzonderlijk deze procedure te doorlopen.

Je collectief aan- en afmelden wordt niet aanvaard en kan leiden tot sancties met boetes tot gevolg wegens het niet volgen van de vereiste procedure. Deze boetes kunnen oplopen tot duizenden euro's en dit... per boot. Een verwittigd schipper is er meer dan ooit twee waard. ■

DIRK CALLAERT

Bronvermeldingen

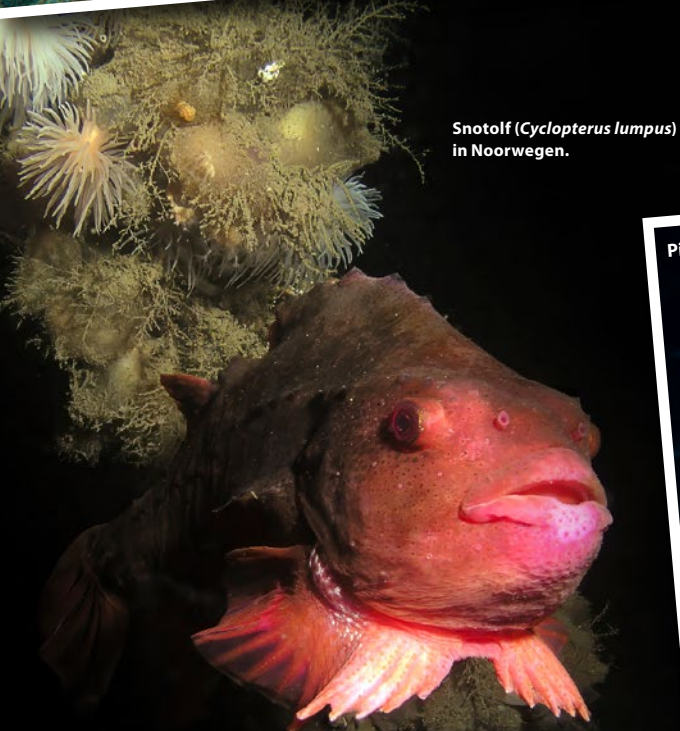
- MDK - afdeling Scheepvaartbegeleiding, FOD Mobiliteit en Vervoer: www.agentschapmdk.be/nl/publicaties#baz-2024
- Link voor de eenvoudige digitale applicatie bij DG Scheepvaart: <https://sea-registration.mobilit.fgov.be/index.html>
- Federale overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer: <https://mobilit.belgium.be/nl/scheepvaart/pleziervaart/onderwatererfgoed/duikmelding>

Onderwatermodel Mermaid Liara (Didi) in Todi, Beringen.

Amerikaanse pijlstaartrog (*Hypanus americanus*) naast het wrak Charlie Brown in Statia (Sint-Eustatius).

Snotolf (*Cyclopterus lumpus*) in Noorwegen.

Picassokogelvissen (*Tetraodon mbu*) in Todi, Beringen.

Een grazende zeekoe (*Dugong dugon*) in Marsa Alam (Rode Zee, Egypte).

Indische koraalduivel (*Pterois miles*) in Statia (Sint-Eustatius).

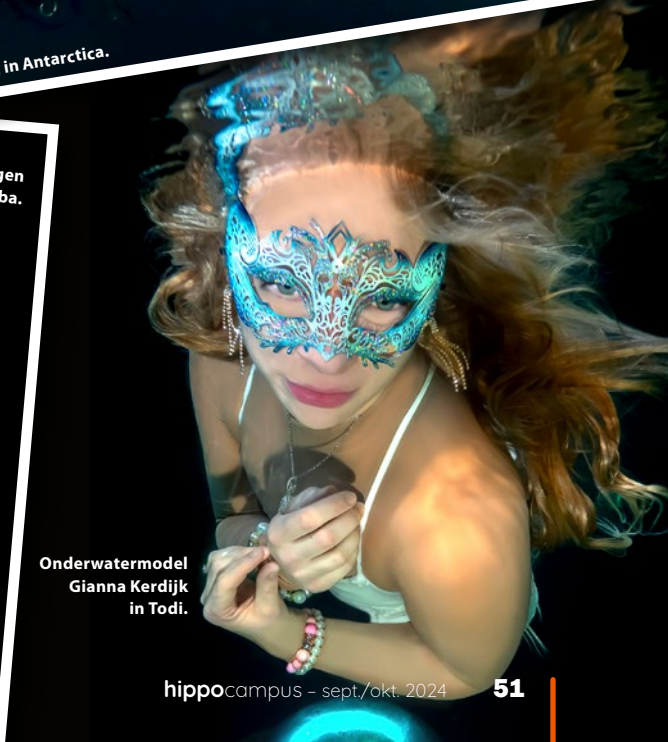
Parende flamingotongen (*Cyphoma gibbosum*) in Cuba.

Naam Ivo Madder
Brevet/titel 3*Instructeur
Fotografiebrevet DF2
Club The SeaMasters vzw
Duikt sedert 1979
Aantal duiken 3450
Aantal fotoduiken 250
Duikplaatsen Zeeland, Noordzee, Egypte, Sudan, Cornwall, Cuba, Statia, Bonaire, Indonesië, Thailand, Mexico, Bretagne, Malta, Gozo, Kroatië, Oman, Noorwegen, Spitsbergen, Spanje, Zuid-Frankrijk, Antarctica, Sao Tomé, ...
Camera Olympus OM-D
Behuizing Nauticam
Lenzen Olympus 60 mm, Olympus 9-18 mm, voorzetlenzen
Flitsen 2x Inon S-2000
Facebook www.fb.com/ivo.madder
Instagram www.instagram.com/madsoft
OpenSea opensea.io/seamasters

Duiken naast een ijsberg in Antarctica.

Onderwatermodel Gianna Kerdijk in Todi.

55 jaar geleden

uit Hippocampe nr. 26

oktober 1969

Fictieve duik naar 600 m

COMEX heeft een nieuw experiment verricht in het hyperbaar onderzoekscentrum te Marseille. Een aapje, Papiou genoemd, werd aan de druk van -600 m onderworpen. Na gedurende 12 uur op deze diepte gebleven te zijn, begon het decompressieproces. Maar ongelukkig is het dier gestorven op de druk van -300 m.

Waterstof

Wij zijn momenteel bijna zeker dat de waterstof het vervangingsgas van helium zal zijn en dat het de waterstof is die de limiet zal aangeven voor de menselijke doordringing onder water.

Henri Delauze
PDG COMEX

BEFOS

De federatie telt 51 clubs met 3.918 leden.

45 jaar geleden

uit Hippocampus nr. 75

oktober 1979

Zwembadexamen hulpmonitor

67 kandidaten waren al voor hun theoretisch examen geslaagd. Thans boden ze

zich aan voor het praktisch examen in het zwembad van de C.A.S. en 39 slaagden in de proeven, waaronder 10 Vlaamse kandidaten: Benny Blonde (Coral), Guy Cornelis (Nuclea), André De Saegher (CVD), Gerard Jonckmans (Nautilus), Ronny Margodt (Coral), Joris Meuwissen (Mistral), Frans Stevens (Neptunus), Mike Van Meel (Salvanos), Geert Verdonck (Gentse Dolfijnen), Roland Vispoel (Gentse Dolfijnen).

35 jaar geleden

uit Hippocampus nr. 125

oktober 1989

Jacques Bernaerts: de nieuwe hoofdredacteur

De nieuwe hoofdredacteur hoopt een grote 'stock' aan teksten te bekommen. Daarvoor wordt ieders medewerking gevraagd. Jacques Bernaerts wil een betere structurering bekomen door de redactieraad om te vormen tot een volwaardige statutaire commissie.

Structuur van de clubs

Bij goed gestructureerde clubs, meestal is dit het geval bij grote clubs, zijn taken, op drachten, mandaten en functies verdeeld in het bestuur en dit in tegenstelling met sommige kleine clubs waar beslissingen niet altijd collegiaal genomen worden. Licht hier dan geen terrein open voor de liga's om hun clubs en duikscholen om te vormen naar een rechtsvorm zoals een vzw of andere zodat de verantwoordelijkheid collegiaal in het bestuur kan gedragen worden.

Jean Sax
Voorzitter BEFOS

Verslag Commissie Duikonderricht NELOS

De aanpassingen 1989 voor de NELOS-map

zijn te verkrijgen in de NELOS-boetiek. De NELOS-mappen zijn ook terug verkrijgbaar. Deze zijn uiteraard up-to-date. Ook de nieuwe duiktabellen zijn beschikbaar, nu in twee handige formaten.

Voor dit alles: één adres: NELOS-Boetiek bij Willy Goossens.

Luc Sels
Duikonderricht NELOS

25 jaar geleden

uit Hippocampus nr. 175

oktober 1999

Onderwaterjacht ter discussie

Op de Algemene CMAS-vergadering te Singapore gooide een motie van de NOB een stok in het hoenderhok. De Nederlandse bond eiste dat CMAS geen kampioenschappen onderwaterjacht meer zou organiseren.

Er was hevig protest van de landen rond de Middellandse Zee en de Zuid-Amerikaanse landen.

Ondanks dit verbaal geweld werd de motie met 70 voor en 57 tegen met 3 onthoudingen goedgekeurd. België stemde consequent met de BEFOS-, NELOS- en LIFRAS-statuten voor het afschaffen.

Zeelandcommissie

Een goede zaak voor ons is, dat de Officier van Justitie de regel, waarbij het verboden is binnen de 25 m van uitstaand vistuig te duiken, niet hanteerbaar acht.

François Desmet

15 jaar geleden

uit Hippocampus nr. 225

oktober 2009

CMAS

De Algemene Vergadering van CMAS ging door in Phuket Thailand. Tijdens de verkiezingen voor de samenstelling van de comités werden twee leden van BEFOS verkozen: Stef Teuwen in het Technisch Comité en Dominique André in het Sportcomité.

CMAS Europe

Ook voor CMAS Europe waren er verkiezingen. John Remue werd herkozen als voorzitter. Hij hoopt op een versterking van de samenwerking van de Europese CMAS-landen op het vlak van gelijkgeschikeling der brevetten en instructeurstitels.

Bondsblad

Ons bondsblad Hippocampus koester ik diep in mijn hart. Het begon voor mij in 1972 toen ik artikels van René Crepin moest vertalen voor de Nederlandstalige Hippo. Toen moesten alle teksten worden getypt op speciale vellen papier. Die taak nam ik in 1985 op mij. Alle titels en foto's moesten worden gekleefd en fouten werden verbeterd met Tippex.

Interview met Monique Demoustier

Advertentie

Als u zorgt voor het verbeteren van uw persoonlijk record...

...dan zorgt arena voor de rest. Sinds jaar en dag is arena vooraanstaand verzekeringspartner van talloze sportfederaties. Zo kan u gerust zijn dat u zelfs bij het beoefenen van uw favoriete sport kan rekenen op de steun van een deskundig team op die momenten dat het minder goed gaat.

Voor meer inlichtingen en advies surf naar www.arena-nv.be.

DUIKSHOP

WWW.DIVETECHIBE INFO@DIVETECHIBE

divetech
submerge technician

**Nijverheidslaan 21
8880 Ledegem**

Openingstijden

+32 (0)496 12 70 27	Di Do 9.00-12.00 & 13.00-18.00
+32 (0)497 46 88 62	Woe 13.00-18.00
	Vrij 9.00-12.00 & 13.00-20.00
	Za 13.30-18.00

De 300e editie van Hippocampus gaat niet ongemerkt voorbij!

Onze duikliga NELOS maakt deel uit van CMAS, de 'Confédération Mondiale des Activités Subaquatiques' of de 'World Confederation of Underwater Activities' zoals ze nu wereldwijd bekend is. CMAS werd in 1959 gesticht en telt 130 aangesloten liga's uit 5 werelddelen. Ons redactielid Patrick Swinnen schreef de federaties aan die net zoals ons een magazine uitgeven.

Slechts een tiental federaties geven op regelmatige basis een magazine op papier zoals onze Hippocampus uit. Maar, om het met de woorden van onze voorzitter Ronny Margodt te zeggen: "Wij zijn – in alle bescheidenheid – fier één van de mooiste en interessantste tijdschriften te hebben".

Een aantal van onze zusterliga's stuurden ons felicitaties voor onze feesteditie en die willen we jullie niet onthouden! ■

The Finnish Divers' Federation warmly congratulates NELOS on celebrating the 300th issue of the Hippocampus magazine!

Kristiina Karila
viestintäkoordinaattori / communications coördinator

Sukeltajaliitto ry / Finnish Divers' Federation
00380 Helsinki, Finland

Congratulations! The VDST German Underwater Federation and the editorial team of VDSTsporttaucher warmly congratulate on the publication of the 300th issue of the magazine HIPPOcampus. Dr. Uwe Hoffmann, President of VDST

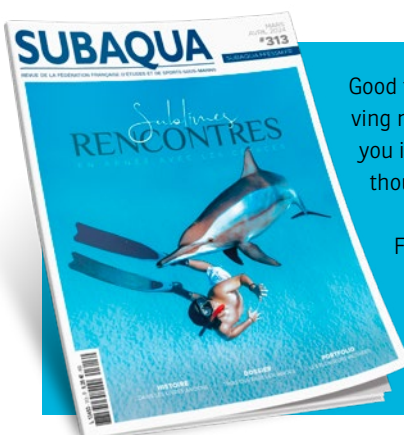
German Underwater Federation
Verband Deutscher Sporttaucher e.V.
Head quarter
Berliner Str. 312, D-63067 Offenbach, Duitsland

Congratulations!

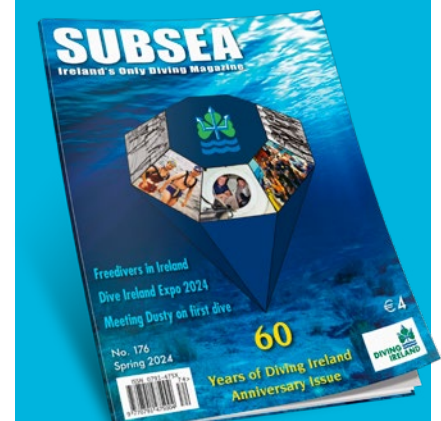
Ciaran Kissane
President

The Headquarters of Diving Ireland
78a Patrick Street,
Dun Laoghaire,
Co.Dublin – Ireland

Good trip and long life to Hippocampus, the scuba diving magazine from Nelos. The French federation sends you its congratulations for your 300th edition. Nice thoughts from Frederic DI MEGLIO President FFESSM.

Fédération Française d'Études et de Sports
Sous-Marins
24 Quai de Rive-Neuve
13284 MARSEILLE Cedex 07
FRANCE

Félicitation pour ce 300e numéro! Bonne continuation de la promotion des activités subaquatiques et longue vie à Hippocampus!

Cordialement,

Sébastien Pelletier
Rédacteur en chef - Magazine En Profondeur
Montréal – Quebec, Canada

Gefeliciteerd met deze mijlpaal van 300 prachtige edities vol nieuws over duiken, freediven en alle andere onderwatersporten.

De samenwerking tussen Hippocampus / NELOS en Onderwatersport / NOB heeft een lange historie.

Wij zetten die voort en hopelijk is deze in de toekomst net zo prettig als in de voorbije jaren.

Dominique van Dam
Hoofdredacteur
Onderwatersport

NOB – Nederlandse Onderwatersport Bond
3905 PH Veenendaal – Nederland

300 éditions de reportages, informations, conseils...
Félicitations à tous!

Laurence Senechal
Rédactrice en chef
Hippocampe

Lifras - Ligue Francophone de
Recherche et d'Activités Subaquatiques
1070 Bruxelles
Belgique

Advertentie

DIVING WORLD

Wist je dat Diving World meer dan **600+** duikvakanties aanbiedt met vertrek vanaf Belgische luchthavens?

Ontdek ons uitgebreide assortiment aan real-time liveaboard en duikvakantie pakketten, allemaal met de **beste prijsgarantie!**

Ga ZEKER op reis

Diving World is aangesloten bij de ANVR, SGR, SGRz én het Calamiteitenfonds. Zo ga jij zeker en relaxed op reis!

Telefoonnummer:
+31 (0)314-653180

E-mailadres:
info@divingworld.nl

Website:
divingworld.be

Kandidaten Zeestages anno 2024

Het parcours voor het behalen van de hoogste titels binnen NELOS en CMAS, namelijk die van 2*Instructeur en 3*Instructeur eindigt traditioneel met het slagen voor de Zeestage.

De Zeestages (voor 2*I en 3*I), die in Boulouris plaatsvinden, zijn evenwel niet de enige opleidingsonderdelen voor het behalen van deze titels. Het zijn de sluitstukken en dat betekent dat de deelnemers vóór het inschrijven daarvoor al een heel parcours met positief resultaat hebben afgewerkt.

kandidaten 2*Instructeur

De kandidaten 2*Instructeur worden vanaf het moment dat ze zijn ingeschreven – via DIVES – in deze opleiding uitgenodigd voor deelname als observator aan examens 4*Duiker en Assistent-Instructeur, zodat ze al stage kunnen lopen om na het slagen in Boulouris onmiddellijk te kunnen fungeren als volwaardige juryleden tijdens deze examens. Ondertussen dient in mei ook nog eventjes een theorie-examen te worden afgelegd. Op dat moment wordt de theoretische kennis van de kandidaten geëvalueerd, zodat tijdens de Zeestages kan gefocust worden op de vaardigheden van een 2*Instructeur in zo realistisch mogelijk scenario's.

Wie slaagt voor het examen theorie 2*Instructeur kan zich hetzelfde jaar nog inschrijven voor deelname aan de Zeestage (of kan dit desgewenst op een later moment doen). Dit jaar zijn onderstaande 1*Instructeurs geslaagd voor hun theorie 2*I:

- ✓ Carl Antonissen (Gobius)
- ✓ Martijn Bomans (Samantha)
- ✓ Mario Delanghe (Odyssee)
- ✓ Kevin Deneys (Lagoondivers)
- ✓ Diederik Flo (Nautic)
- ✓ Joost Helsen (Nuclea)

- ✓ Katrijn Heps (Salvanos)
- ✓ Stefaan Rombaut (Orka)
- ✓ Geert Thienpont (De Waterman)
- ✓ Benjamin Vanderhoeven (De Zeedui-vels)
- ✓ Katja Verstraete (Gentse Dolfijnen)
- ✓ Sarah Wostyn (KDK)

De volgende 1*Instructeurs doen een gooi naar het 2*Instructeurschap tijdens de Zeestage 2024:

- ✓ Carl Antonissen (Gobius)
- ✓ Martijn Bomans (Samantha)
- ✓ Mario Delanghe (Odyssee)
- ✓ Sascha Delcol (Calypso Team)
- ✓ Kevin Deneys (Lagoondivers)
- ✓ Diederik Flo (Nautic)
- ✓ Joost Helsen (Nuclea)
- ✓ Katrijn Heps (Salvanos)
- ✓ Erwin Hermans (Jaws Maasmechelen)
- ✓ Hilde Ketelslegers (Jaws Maasmechelen)
- ✓ Wendy Lens (Calypso Team)
- ✓ Stefaan Rombaut (Orka)
- ✓ Patrick Smits (Jaws Maasmechelen)
- ✓ Geert Thienpont (De Waterman)
- ✓ Christophe Van Cleven (De Nereiden)
- ✓ Benjamin Vanderhoeven (De Zeedui-vels)
- ✓ Serge Venken (Jaws Maasmechelen)
- ✓ Katja Verstraete (Gentse Dolfijnen)
- ✓ Sarah Wostyn (KDK)

kandidaten 3*Instructeur

Ook de kandidaten 3*Instructeur worden vanaf het moment dat ze zijn ingeschreven – via DIVES – in deze opleiding uitgenodigd voor deelname aan verschillende NELOS-examens om zich voor te bereiden

op hun toekomstige taak. Zij doorlopen daarnaast een parcours vol hindernissen alvorens te kunnen deelnemen aan de Zeestage. De eerste horde is het examen theorie.

Het examen theorie bestaat uit vier onderdelen die steeds worden geëvalueerd door minstens 10 3*Instructeurs:

Deel 1

- ☞ Geneeskunde
- ☞ Fauna en flora

Deel 2: Getijdenwaters

- ☞ Oosterschelde: de kandidaat organiseert een duik in de Oosterschelde voor een grote groep duikers, met volledig kennis van zaken en inachtna-me van de nodige veiligheidsmaatregelen.
- ☞ Noordzee: de kandidaat organiseert eveneens een duik, maar nu met een kleine ploeg en op de ... Noordzee.

Deel 3:

- ☞ Zeemanschap: alle aspecten van zee-manschap, zoals navigatie, getijden, zeekaarten, ... komen aan bod.
- ☞ Organisatie: de kandidaat leidt een duikorganisatie in goede banen met duikers van allerlei pluimage op een duikplaats in de Middellandse zee.
- ☞ NELOS: alle reglementering van NELOS en de Commissie Sportduiken komt aan bod.

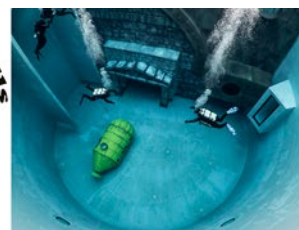
Deel 4: Algemeenheden:

- ☞ Decompressietechnieken
- ☞ Fysica
- ☞ Duikmateriaal

Advertentie

TRANFO
duiktank

Franky Cardoen legt de verzadiging uit.

Kevin Gardedieu zoekt een geschikte duikplaats in de Middellandse Zee.

Nicolas De Smyter legt de verschillen uit tussen een decompressieongeval en een longoverdruk.

Foto's (4): Ivo Maedder.

Naomi Stabel legt de gradiënt factors uit.

de verhandeling

Het tweede onderdeel, namelijk het schrijven en verdedigen van een verhandeling klinkt eenvoudig, maar dat is het allerminst. De kandidaten krijgen na het examen theorie 3*Instructeur een, binnen het sportduiken, op dat moment actueel onderwerp opgelegd door het Bureau Sportduiken.

Daarna hebben de kandidaten 2 à 3 maanden tijd om de materie te doorgronden en een verhandeling, bestaande uit een probleemstelling, een analyse, oplossingen, een manier van aanpakken, ... uit te schrijven.

Vervolgens wordt voor elke kandidaat een zeskoppige jury aangeduid om de verhandeling te beoordelen, alsook om daarna de verdediging te aanhoren en die ook te evalueren.

Op dinsdag 14 mei 2024 verzamelden de 3*Instructeurs in Mechelen om de ingediende verhandelingen van onderstaande kandidaten te beoordelen en de verdediging ervan te aanhoren.

- ☞ Franky Cardoen: Hoe de duiktechnieken van de instructeur up-to-date houden?
- ☞ Kevin Gardedieu: Fysieke vereisten voor kandidaten 2*1 en 3*1.
- ☞ Naomi Stabel: Duiktekens in NELOS.
- ☞ Nicolas De Smyter: Fysieke vereisten voor kandidaten 1*1.
- ☞ Pieter Wegge: Openwaterproeven met een sidemountconfiguratie.
- ☞ Wim Bollein: Deelnamevoorwaarden Zeestages.

Het was een vruchtbare avond, want rond 23.00 uur mocht ik volgende kandidaten proclameren als geslaagd: Franky Cardoen, Kevin Gardedieu, Naomi Stabel en Nicolas

De Smyter. Samen met hen nemen ook Nathalie De Bock en Jan Lynen (die reeds eerder slaagden voor theorie en verhandeling) deel aan de Zeestage voor 3*Instructeur.

de Zeestage

De Zeestage vindt plaats in oktober, dus voor de resultaten moeten jullie nog even wachten op de volgende Hippocampus. Maar via deze weg wensen we alle kandidaten succes toe en hopelijk mogen we in de volgende Hippocampus alle deelnemers als geslaagd oplijsten ... 'Fingers crossed!' ■

SVEN VANDEKERCKHOVE

Hoe het begon

300 edities van Hippocampus

Of het nu 300 edities zijn of meer, zal altijd een vraag blijven. Tijdens de lente van 1964 wordt de uitsluitend Franstalige HIPPOCAMPE voor het eerst tweetalig. De Franse tekst staat in de linkerkolom en de Nederlandse in de rechterkolom. Het tijdschrift vermeldt geen exacte datum van uitgifte noch een nummer. Vanaf het nummer 5 van maart 1965 ontvangen de Vlamingen een volledig Nederlandstalige Hippocampe. De nummering is nogal chaotisch: zo verschijnt in april 1963 het nummer 8 en in januari 1965 het nummer 4. Wij beschouwen dit laatste als definitief, want vanaf dan volgt de nummering logisch en chronologisch tot het nummer 300 dat je nu in handen hebt. We laten daarbij de extra editie Hippocampus/Hippocampe van augustus 2007, ter gelegenheid van 50 jaar BEFOS, buiten beschouwing.

Driehonderd nummers van Hippocampus, dat zijn 59 jaren onbezoldigd vrijwilligerswerk door de verschillende redactieteams en vier hoofdredacteurs: Rudi Schollaert (11 jaar, van 1978 tot 1989), Jacques Bernaerts (3 jaar, van 1989 tot 1992), Roland Wantens (11 jaar, van 1992 tot 2003) en Ivo Madder (sinds 2003).

Maar hoe is het zover kunnen komen?

Met ons aan tafel in het Duikershuis zit Rudi Schollaert (80), de allereerste hoofdredacteur. Rudi is 2*Instructeur (instructeurs-

nummer 149) en sinds 1970 actief bij de Gentse Dolfijnen, de oudste nog bestaande duikclub in Oost-Vlaanderen.

Hippo: De geschiedenis van ons bondsblad is nauw verbonden met de oprichting van NELOS. Wat is de voorgeschiedenis?

Rudi: Je moet het hele verhaal kaderen in de geboorte van een duikfederatie in België. In 1957 stichtten 11 Brusselse duikers de 'Belgische Federatie voor Onderwateractiviteiten en -Sport', kortweg BEFOS en in het Frans FEBRAS.

Zowel Franstalige als Nederlandstalige clubs sloten zich bij de federatie aan, maar de voertaal was bijna uitsluitend Frans.

De verslagen van de vergaderingen en de beslissingen van het bestuur werden gebundeld in een ééntalig Frans blad dat in oktober 1958 voor het eerst verscheen onder de naam L'Oursin (De Zee-ezel).

Hippo: L'Oursin was dus niet meer dan een verzameling verslagen en richtlijnen voor duikers en clubs?

Rudi: Inderdaad, maar onderschat het werk niet. Alle teksten werden getypt op een mechanische schrijf-

machine en gestencild in de kaasfabriek 'La Vache Qui Rit'. René Crepin, die we allen kennen omdat de duikplaats van Vodelée naar hem genoemd is, was toen Verantwoordelijke Duikonderricht van BEFOS/FEBRAS en directeur van de fabriek.

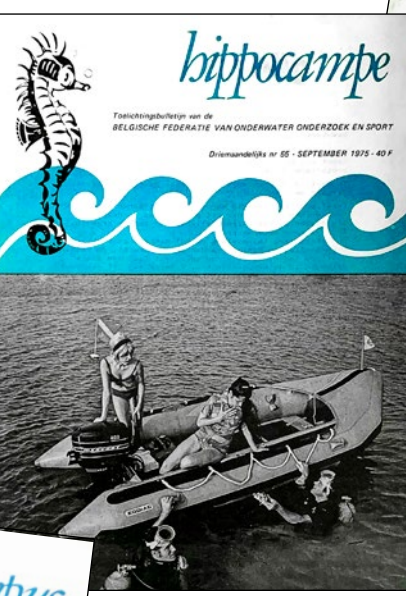
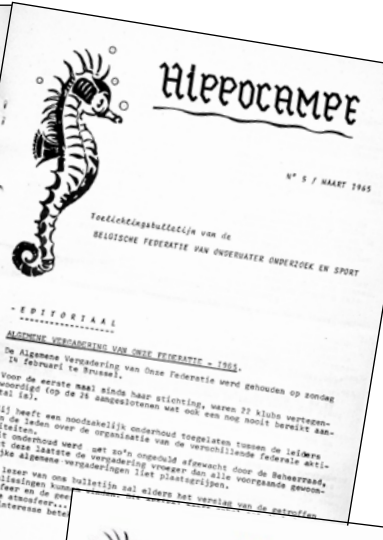
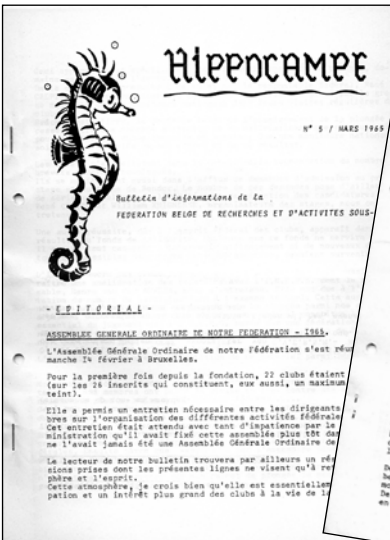
René Crepin was toen ook nog voorzitter van de Brusselse club CAS en hierdoor liepen de activiteiten van de federatie en van de Brusselse club erg doorheen. Naast René hadden nog acht bestuursleden van BEFOS/FEBRAS dezelfde functie in het bestuur van de CAS. L'Oursin was dus zowel het bondsblad als het clubblad van de CAS.

Hippo: Dat kon niet blijven duren?

Rudi: Neen, natuurlijk niet. In 1961 maakte de Raad van Bestuur een einde aan deze dubbelzinnige toestand en besliste zij een eigen informatieblad uit te geven onder de naam Hippocampe. Het werd in een kleine oplage gedrukt en enkel naar de clubverantwoordelijken gestuurd. Na enige tijd kregen de clubs meerdere exemplaren toegestuurd die ze onder hun leden mochten verspreiden.

In de lente van 1964 werd Hippocampe tweetalig. De Franse tekst stond links en de Nederlandse tekst rechts. Het blad werd vanaf dan aan alle leden toegezonden. Vanaf nummer 5 van maart 1965 ontvint-

gen de Vlamingen een eentalige Nederlandstalige en de Frans-taligen een eentalige Franse uitgave.

Hippo: En de inhoud zelf?

Rudi: Hippocampe was op toen nog steeds een verzameling verslagen en reglementen. Andere artikels kwamen er, tot mijn grote teleurstelling, niet in.

Ik schreef dan al reisverslagen voor Onderwatersport, het magazine van de NOB (Nederlandse Onderwatersport Bond).

het contract met die firma te verbreken en zo zelf terug het roer in handen te nemen.

Alles was tot juni 1981 in zwart-wit. Vanaf dan siert een kleurfoto de omslag.

Het zou tot de Algemene Vergadering van 1976 duren vooraleer het probleem aangepakt werd. Hippocampe was te Frans en Zeepaardje te Vlaams. Een compromis werd gevonden in de Latijnse wetenschappelijke benaming van het diertje, namelijk Hippocampus.

Met de oprichting van de twee liga's in 1978 zou de Hippo ook zijn unitair statuut verliezen en door twee verschillende redacties opgesteld worden.

NELOS behield de naam 'Hippocampus', maar LIFRAS hernam in 1986 de oorspronkelijke Franse benaming 'Hippocampe'.

Hippo: Hoe zag Hippocampe er toen uit?

Rudi: Tot 1968 verscheen het magazine in quarto-formaat. Dat was de gangbare afmeting (275 x 215 millimeter). Vanaf 1969 (het nummer 24) werd overgeschakeld naar het kleinere A5-formaat. De druk gebeurde toen in offset en er verscheen voor het eerst publiciteit in het tijdschrift.

De opmaak en de reclameregie kwamen in handen van de firma 'Interactions'. Het zou NELOS nadien nog heel veel kosten om

Hippo: We spreken nog steeds van Hippocampe, de Franse benaming van het zeepaardje.

Rudi: Tja (grijnst), het Frans overheerste. De Nederlandstalige uitgave van Hippocampe bestond voor 90 procent uit (meestal slecht) vertaalde artikels uit het Frans.

Omdat er zoveel kritiek kwam op dat slecht Nederlands werden Genetello, Monique Demoustier en Wim Van Doeselaer gevraagd artikels te vertalen.

Hippo: En vanaf dan was er een eigen redactie?

Rudi: Inderdaad, en die kwam er omzeggens spontaan. De Algemene Vergadering vond plaats in de gebouwen van General Motors in Antwerpen. Elke commissie had toen in een hoek van de zaal plaatsgenomen. Jozef Van den Berghe, toenmalig NELOS-voorzitter, zat eerst helemaal alleen voor het redactieteam van Hippocampus. Ik ben er met Luc Beets en Wim Van Doeselaer gaan bijzitten en we waren gestart.

1986 - Rudi in overleg met Henk Van Vlimmeren, de oprichter van 'Onderwatersport', het bondsblad van de NOB.

1998 - Rudi met Jozef Van den Berghe en echtgenote.

Foto: Roland Wantens.

Monique Demoustier aan de Atari-computer.

De redactievergaderingen vonden aanvankelijk plaats in café 'De Graanmaat' op de Grote Markt van Sint-Niklaas en later in het clubhuis van Amphora in Deurne. Ik stip hier ook speciaal het werk van Monique Demoustier aan. Zij typte de artikels en knipte en plakte de lay-out in elkaar.

Hippo: Je hebt je lang ingezet.

Rudi: (lacht) Als je iets graag doet, vliegt de tijd hé! Maar we hebben wel wat verwezenlijkt. In 1986 stond Mon Henderickx in voor het drukken en het werven van de publiciteit. Karel Ooms zette de teksten en samen zorgden ze ervoor dat Hippocampus een echt magazine werd. En het werd helemaal professioneel toen we in 1989 het digitale tijdperk intraden en we een Atari-computer kochten om de teksten te zetten.

Maar in 1989 heb ik de fakkel doorgegeven aan Jacques Bernaerts. Het werd voor mij tijd om nieuwe uitdagingen te zoeken en voor Hippocampus om een nieuwe weg in te slaan.

Hippo: Dank voor alles wat je gedaan hebt, Rudi. Maar toch nog enkele vragen om af te sluiten: Hoe zie je de toekomst van onze, van jouw Hippocampus? Komt nummer 400 nog uit op papier? Schrijven wij, duikers, de teksten nog of gebeurt dat alles via artificiële intelligentie?

Rudi: (glimlacht veelzeggend) Wie kan daarop antwoorden? ■

PATRICK SWINNEN
MET DANK AAN WIM VAN DOESEAER

Foto's (2): archief Rudi Schollaert.

1984 – Rudi (rechts) met Luigi Ferraro, eigenaar/stichter van TECHNISUB Italië, tijdens een interview voor Hippocampus.

Rudi (rechts) met Jacques Blanpain, toen voorzitter van de Foto- en Filmcommissie.

Promotie van onderwaterbeelden

Rudi Schollaert was in de beginjaren van NELOS niet enkel bezig met het magazine Hippocampus, maar samen met onder andere Jacques Blanpain ook actief in de promotie van de onderwaterfotografie en -videografie.

Jacques was een zeer trouw lid van BEFOS en NELOS en zijn inzet voor de duiksport en meer specifiek het audiovisueel gebeuren in de duiksport was bewonderenswaardig. Hij was 1*Instructeur en 30 jaar bestuurslid van duikschool de Gentse Dolfijnen, waarvan hij in 1965 lid werd. Hij was directeur van de metaalfabriek ARBED (de Puntfabriek) te Gentbrugge en leerde duiken begin jaren 1960 in de Middellandse Zee. Jacques werd geboren te Luxemburg op 12 november 1926 en overleed te Destelbergen op 29 november 2023 op 92-jarige leeftijd.

Foto: Luc Beelis.

Rudi, geflankeerd door Jozef Van den Berghe, maakte tijdens de 1e AV NELOS reclame voor het '1e International Underwater Film & Photo Festival'.

Advertentie

CAMPING LES RIVES DE L'AGAY

CAMPING AAN DE OEVER VAN RIVIER AGAY

Onze camping is ondertussen goed bekend bij heel wat NELOS-duikers die houden van de prachtige diepere duiken in deze regio van de Middellandse Zee. Ter voorbereiding van de Zeestage komen heel wat duikers bij ons terecht.

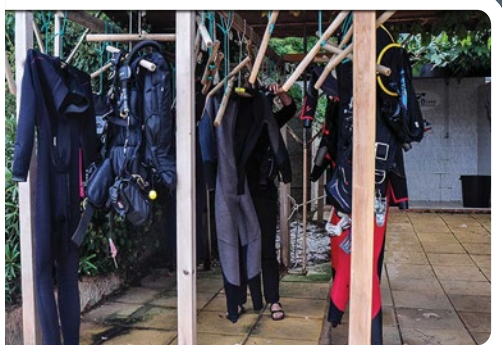
Kenmerken

- Familiale camping.
- Gelegen aan de rivier van Agay.
- Vlakbij het duikcenter.
- Eigenaars: Eric & Veronique (Veronique is Nederlandstalig).

Logement en kleine haven

- Huren chalets (mobile homes).
- Chalets voor 2-4 en 4-6 personen.
- Eigen tent, caravan, mobile home.
- Ligplaatsen voor kleine boten.

Faciliteiten

- Kleine supermarkt en snackbar.
- Zwembad, douche, wc, wasplaats.
- Goede **WiFi** (diverse tarieven).
- Duikcenter Agathonis en slipway (boot te water laten).

Camping Les Rives de L'Agay
Avenue du Gratadis, 83530 Agay
Frankrijk

Tel.: +33 494 820 274
reception@lesrivesdelagay.com
www.lesrivesdelagay.fr

"Tot mijn laatste adem!"

Hippo sprak met Jozef Van den Berghe, stichtend voorzitter en erevoorzitter van NELOS.

Tijdens de eerste Algemene Vergadering van NELOS in 1978 stelde Jozef voor om een eigen NELOS-Hippo uit te brengen met een eigen karakter en visie.

Foto: NELOS-archief.

De 300e editie van ons bondsblad Hippocampus is de perfecte aanleiding om een eerbetoon te brengen aan de stichtend voorzitter van onze vereniging. Jozef Van den Berghe is ondertussen 89 en hij duikt nog geregeld. Zijn levensverhaal is nauw verweven met de geschiedenis van onze liga en hij was zo vriendelijk met ons hierover een praatje te slaan in het Duikershuis.

Hippo: Hoe heb je de duiksport leren kennen?

Jozef: In 1965 was ik notaris in Brugge. Ik ging geregeld zwemmen in het plaatselijk zwembad en kwam zo in contact met duikclub Barracuda. Mijn eerste duik was in het ijsskoude water van de Lac van Loppem. Indertijd hadden we zo'n gladde, maar dunne zwarte duikpakken met een geel biesje. Ik had het zo koud dat dit best mijn laatste duik had kunnen zijn, maar de week erna stond ik er opnieuw. Eén jaar later werd ik het slachtoffer van een duikongeval in een steengroeve. Ik hield er een barotrauma en gehoorschade aan het rechteroor aan over. Maar dit weerhield mij niet te blijven duiken.

Hippo: En je richtte een club op.

Jozef: Na mijn verhuis naar Ninove stichtte ik daar een duikclub met materiële steun van NILOS-INEPS (het Nationaal Instituut voor Lichamelijke Opvoeding en Sport) en

Redactielid Patrick Swinnen nam het interview af van de 89-jarige erevoorzitter van NELOS.

Foto: Ivo Madder.

van de gemeente. Die club werd later de tweetalige club BCD (Beverly Castors Diving) in Sint Joost ten Node. In die club mocht iedereen zijn eigen taal spreken, maar elk lid moest ook passief de andere landstaal begrijpen. Als voorzitter moest ik natuurlijk weten wie ik in het Frans of het Nederlands kon aanspreken. Na een verhuis naar Halle zijn we uiteindelijk in Ganshoren terechtgekomen en werd BCD een Vlaamse duikschool.

Ik verliet deze club in de beste verstandhouding om een handje te gaan helpen bij Duikclub DIOS (Duiken is onze sport) in Liedekerke. Omdat ik daar méér dan 30 jaar les gaf aan beginnelingen-duikers, heeft de gemeente Liedekerke mij tot Sportlaureaat benoemd en daar ben ik wel fier op.

Hippo: Ondertussen roerde er ook wat in de duiksport op nationaal vlak.

Jozef: (grijnst) In de jaren '60 en '70 waren de duikclubs verenigd onder de koepel van BEFOS-FEBRAS. De voertaal was Frans en er heerste een eerder nationalistische Belgische mentaliteit.

In 1969 werd het nationale NILOS taalkundig gesplitst. Bloso (nu Sport Vlaanderen, n.v.d.r.) stond vanaf dan in voor de ondersteuning van de Vlaamse sportfederaties. Dit had ook verre gaande gevolgen voor ons, want we moesten ons volgens de cultuurdecreten opsplitsen in een Vlaamse en een Waalse liga. Er werden daar ettelijke

vergaderingen over belegd, onder andere in de Scinthoeve bij duikclub Amphora in Antwerpen.

Als jurist kon ik telkens mijn steentje bijdragen en zelfs mijn stempel drukken op bepaalde beslissingen.

Hippo: En je werd voorzitter van NELOS ...

Jozef: De stichtingsvergadering vond plaats in 1978 in Woluwe. Ik gaf een lezing van de statuten die we in de commissie hadden uitgewerkt en er volgde de bestuursverkiezing. Alle bekende figuren, meestal nationale monitors (nu 3*Instructeurs) van de Vlaamse duikwereld waren zeer gemotiveerd en 24 van hen stelden zich kandidaat voor één van de zeven bestuurszetels. Ik schreef de

Tijdens het 50-jarig jubileum van duikschool Barracuda bracht Jozef een stukje geschiedenis.

Foto: Dieter Decroos.

Wim Van Doeselaer nam een interview af van Jozef Van den Berghe, de eerste voorzitter van NELOS.

namen op een groot bord en hoorde plotse-
ling Georges Dib, toen voorzitter van duik-
club Neptunus uit Mechelen, tegen mij zeg-
gen: "zet er u op". Wie was ik om zijn advies
in de wind te slaan? Ik dacht geen enkele
kans te maken tegen de grootheden van het
duiken, maar ik werd toch verkozen. Samen
met Jean Sax (Temse Watersport Verenig-
ging, Temse Duikers), Antoine De Deene
(Manta), Georges Dib (Neptunus), Willy
Wellens (CVD), José Vandekerckhove (Pira-
ten, nu Duikernikkers) en Jacques Bernaerts
(Amphora) vormden wij het eerste bestuur
van NELOS.

Op de eerste bestuursvergadering kwam
de vraag wie er voorzitter zou worden en
iemand noemde mijn naam. Ik zei "Wacht,
ik moet dat aan mijn vrouw vragen!" en ze
antwoordden: "Dan is het OK dus". Ik stelde
nog de voorwaarde dat het maar voor twee

jaar zou zijn, maar het werden er 13 (lacht).

Hippo: NELOS was een feit, maar BEFOS bleef bestaan?

Jozef: Ah, ja, natuurlijk. De overkoepelende wereldfederatie CMAS erkende alleen nationale federaties. En het ontstaan van NELOS en Lifras werd niet door iedereen gesmaakt. Zoals ik reeds zei, waren veel leidingge-
vende figuren in de duikwereld liever Belg dan Vlaming. Maar ja, Bloso deelde alleen subsidies uit aan Vlaamse federaties. Het schoentje wrong vooral door ons tijdschrift Hippocampus. Dat werd destijds ontworpen en gedrukt in de Fromageries BEL en René Crepin, de CEO, bepaalde de inhoud. De nationale BEFOS/FEBRAS- pagina's primeerden. Dit kon Bloso niet aanvaarden.

Maar ook het duikonderricht was unitair. Vlaamse kandidaat-instructeurs werden

tijdens de Stages in Bendor ook door Frans-
talige instructeurs beoordeeld. Bloso aan-
vaardde dit niet en trok onze subsidies van 4
miljoen Belgische frank per jaar in.

NELOS moest meer onafhankelijkheid
verkrijgen om terug steun te krijgen,
maar dat liep niet van een leien dakje.
Volgens BEFOS kon onze Vlaamse federatie
best zonder subsidies. Het volstond om het
lidgeld met de prijs van twee pinten op te
slaan. Ik verzette mij tegen deze zienswijze
en op een Algemene Vergadering van BE-
FOS kwam zelfs een Franstalige naar mij die
zei dat als de splitsing een centenkwes-
tie was, hij zijn bijdrage zou doen. Hij legde
een geldstuk van één frank voor mij. Tof hé!

Ik vocht op twee fronten: bij Bloso om de
specifieke aard van de duiksport te bena-
drukken en terug subsidies te krijgen en bij
BEFOS om onze liga zelfstandig te maken.

Hippo: Dat is je gelukt.

Jozef: Bij Bloso waren ze mij op de duur
moe gezien. Monique Demoustier en Fons
Volckers (toen voorzitter van de sportcom-
missie) namen de fakkel over en zij slaag-
den erin NELOS door de Hoge Raad voor de
Sport te doen aanvaarden. Dit was de eerste
stap om – na 4 jaren onderhandelen – terug
gesubsidieerd te worden.

NELOS en Lifras groeiden uit elkaar, maar
toen moest het kapitaal van BEFOS nog tus-
sen de twee federaties verdeeld worden. Dat
verliep niet zonder slag of stoot, maar werd
toch gerealiseerd.

Advertentie

Duikshop de 7 zeeën

- ✓ Bekende duikmerken
- ✓ Eigen hersteldienst
- ✓ Vulstation tot 300 bar

Openingsuren:
wo. - do. & vr. 16.30 - 19.00 u
za. 10.00 - 12.00 u & 13.00 - 16.00 u
van 1 november tot 1 maart gesloten op do.

Antwerpsestraat 258 - 2850 Boom
03 888 43 34 - zevenzeen@telenet.be

Van 2010 tot 2022 was Jozef Van den Berghe lid van het redactieteam en maakte direct werk van het artikel als hij ergens op reportage ging.

Jozef tijdens de Wet Wheels duikdag in het Zilvermeer op 4 september 2010.

Hippo: Je hebt duidelijk veel slapeloze nachten gekend?

Jozef: Oh neen hoor. Ik heb heel veel voor de duiksport gewerkt en ik heb er heel veel tijd in gestoken, maar ik heb er nooit mijn slaap voor gelaten. Ik wist dat waar ik voor stond rechtvaardig was. Zo was ik ook een fervent voorstander van de aankoop van het nationaal Duikershuis in Anderlecht. Begin jaren tachtig was er een crash op de markt van de onroerende goederen. Paul Bailly van Lifras en ikzelf hebben toen de knoop doorgehakt. Spijts de inzet van René Crepin moesten we weg uit de Fromageries BEL en verkozen we een eigen, onafhankelijk duikershuis. Later verhuisde NELOS naar Mechelen en bleef Lifras in Anderlecht.

Ik zocht ook toenadering tot de VVW (Vlaamse Vereniging voor Watersporten) die een eigen afdeling voor de duiksport heeft. Dat is grotendeels gelukt. Nu heet VVW Duiken 'Duiken.Vlaanderen vzw' en is het erkend door BEFOS en CMAS.

En verder? Ik heb dankzij mijn opleiding als jurist geprobeerd structuur te brengen in onze federatie. Eén van mijn objectieven was dat de clubs stuk voor stuk een juridisch statuut zouden krijgen. Ik heb ervoor gezorgd dat al onze feitelijke verenigingen vzw's werden om zo hun patrimonium veilig te stellen.

Ik stond ook mee aan de wieg van de oprichting van de Juridische Commissie van NELOS. Ik vond het immers van groot belang dat we een eigen rechtsorgaan zouden hebben om moeilijkheden tussen leden en clubs en soms tussen clubs onderling op te lossen.

Hippo: Vond je nog tijd om zelf te duiken?

Jozef: (vermanend) Ik ben nu 89 en ik duik nog steeds, hoor! Weliswaar enkel nog in Tenerife. Vanop mijn terras daar kijk ik 's morgens naar de zee. Als ik geen metershoge golven zie, ga ik te voet naar het nabije duikcentrum 'Coral Sub' in TenBel.

Ik heb ooit eens een wrak uit 1936 ontdekt in Zweden.

In het verleden had ik een prachtig uitgeruste boot in de baai van Rosas in Spanje. Een échte duikersboot met een hijskraan om de flessen uit zee te halen en met een stortbad. Er zijn zeker meer dan 1.000 duiken vanop deze boot gedaan.

Ik heb vanzelfsprekend ook in de Rode Zee en in andere tropische zeeën gedoken, maar ik hou een speciale herinnering over aan de duikvakanties in Les Glénans. Op dit klein eilandje voor de kust van Bretagne verbleven we telkens een vijftal dagen. Er was geen lopend water en geen elektriciteit en het eten werd op een houtvuur klaargemaakt, maar aan de duiken daar heb ik onvergetelijke herinneringen. Ik maakte daar onder meer kennis met een sidderrog en kreeg een vreselijke schok in mijn arm (lacht).

Hippo: En wat vind je van ons tijdschrift Hippocampus?

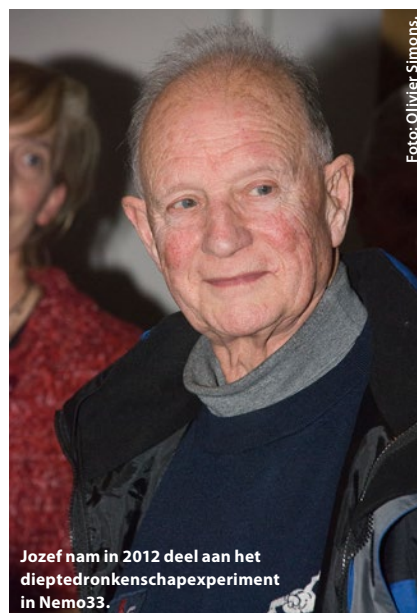
Jozef: Och, wat een evolutie heeft onze Hippo doorgemaakt ... van het zwart-wit blaadje dat in de Fromageries BEL werd geproduceerd tot nu. Over een formaat van A5 naar een volwaardig magazine zoals het nu is.

Ik vind alleen dat ons zeepaardje te weinig aan bod komt op de cover. Je weet dat dit een van de meest vredelievende onderwaterdiertjes is? Dat is waar, hé? Ken jij iemand die ooit door een zeepaardje gebeten is? (lacht).

Hippo: Aan je vraag is dan meteen gevolg gegeven. Ons jubileumnummer 300 toont een prachtig zeepaardje op de cover. Nu we het toch over jubilea hebben: binnen vier jaren viert NELOS haar 50-jarig be-

Tijdens de Bijzondere Algemene Vergadering van NELOS, op 27 maart 2019, gaf Jozef Van den Berghe uitleg over de noodzakelijke wijzigingen van de NELOS-statuten.

Jozef nam in 2012 deel aan het dieptedronkenschapexperiment in Nemo33.

Ik ben nu 89 en ik duik nog steeds!

Foto's (3): Ivo Maeder.

Jozef Van den Berghe had een volledig archief bij tijdens het interview.

staan. Wij nemen aan dat er voor jou een standbeeld zal opgericht worden op de parking van het Duikershuis. Wat moet er op het voetstuk staan?

Jozef: (komt amper bij van het lachen) Laat dat maar zo! Ik wil niet dat er duiven op mijn hoofd komen ...

Hippo: Dank je, Jozef, ik denk dat we het interview hierbij kunnen afsluiten.

Jozef: Nu je het toch over een interview hebt. Ooit werd ik door de toenmalige BRT uitgenodigd om ter gelegenheid van de trekking van het groot lot van de Nationale Loterij iets over de duiksport te vertellen. Présentatrice Regine Clauwaert zag dat ik (toen al) niet meer van de jongste was en vroeg: "Mijnheer Van den Berghe, hoe lang denkt u de duiksport nog te beoefenen?". "Ik zal het zeggen in duikerstermen", antwoordde ik, "tot mijn laatste adem". ■

"Een standbeeld? Laat dat maar, ik wil niet dat er duiven op mijn hoofd komen ..."

Foto: Mijjourney - Ivo Maeder.

INTERVIEW AFGENOMEN DOOR
PATRICK SWINNEN, MET DANK AAN
LUC BEETS & WIM VAN DOESELAER
VOOR HUN DOCUMENTATIE

Advertentie

Duikbrillen met alle mogelijke correcties

Optiek Schellekens
Strijdersstraat 34
2650 Edegem
03 458 36 22
www.duikbril.be

OPS
eyewear

Duikloop

Technische Stage Advanced trimix

Vrijdag 17 mei 2024, een datum waar vele technische duikers hard naar uitgekeken hebben. Dit was immers de start van de NELOS Technische Stage in Santo Stefano al Mare in Italië.

We vertrekken met een groep van 25 technische duikers, bestaande uit kandidaten gesloten en open circuit, een kandidaat-instructeur open circuit, een kandidaat-instructeur gesloten circuit, heel wat ervaren instructeurs en ook een aantal technische duikers die het hele gebeuren waardevol ondersteunen met raad en daad.

Deze week zal voor mij het hoogtepunt zijn van een boeiend ontdekkingstraject binnen het technisch duiken. Toch een beetje spannend moet ik zeggen. Tijdens de Stage gaan we onze dieptes opbouwen (of moet ik afbouwen zeggen) en leren we diepe duiken plannen richting 70-80-90 m. Via teamgesprekken leren we hoe je zo'n diepe duik leidt als duikleider, wat de 'what-if's' (wat als ...) zijn en oefenen we heel wat 'skills' (vaardigheden).

Als CCR-duiker moeten wij ons toestel van binnen en van buiten kennen en moeten we in alle mogelijke scenario's correct handelen (low ppO₂, high ppO₂, CO₂-hit, electronics failure, ... en een hele hoop andere). Het is een hele lijst, maar gepast handelen op die grote dieptes is essentieel en levensreddend.

Wij vertrekken op donderdag 16 mei en rijden in twee keer de 1.300 km, zodat we op vrijdagmiddag uitgerust toekomen aan het Nautilus Technical Dive center. Ik ben blij dat we vroeg aangekomen zijn, zodat we nog ruim plaats hebben om onze gigantische hoop materiaal ordelijk te kunnen plaatsen en ons voor te bereiden op de checkdive.

Gedurende de namiddag komt iedereen geleidelijk aan toe en is iedereen druk in de weer. 's Avonds hebben we afgesproken in

een restaurant om al wat te bekomen van de reis en de eerste sappige duikverhalen worden verteld. We kijken er allemaal erg naar uit om morgen ons kopje te kunnen onderdompelen.

za. 18 mei: checkdive op de Fiat Bomber BR20 (diepte 48 m)

Het doel van deze duik is om een aantal zaken te leren kennen: hoe functioneert het duikcentrum, wat is de indeling van de boten, waar is het veiligheidsmateriaal, hoeveel ruimte hebben we om de rebreathers en het opencircuitmateriaal te plaatsen op de boten, de manier van te water gaan, duikomstandigheden, ... maar vooral: werkt mijn eigen materiaal naar behoren en hangt mijn materiaal op de manier zoals ik het wil?

Het wrak zelf is een bommenwerper uit WO II die nog het machinegeweer en de twee propellers bevat. Het wrak ligt rechtop op de bodem en is ondertussen een haven voor onderwaterleven (naaktslakken, tandbaarzen, murenes en schorpioenvissen). De eer-

ste duik klok ik af op 90 min. Alles werkt en zit hoe het moet zijn.

zo. 19 mei: stageduik 1 op een Romeins wrak Imperia (diepte 60 m)

En we zijn vertrokken ... Een standaard duikdag begint met het ontbijt rond 07.30 u, we hebben afspraak om 08.00 u in het duikcentrum en rond 09.30 u willen we uitvaren. Vandaag ben ik nog geen duikleider en ligt de focus op de 'skills'. We gaan als laatste ploeg te water en volgen de shotlijn naar de overblijfselen van een Romeins wrak gedaateerd rond de eerste eeuw na Christus. Als laatste ploeg arriveren op een wrak betekent dat je geconfronteerd wordt met een heleboel stof aangezien iedereen 'skills' gedaan heeft. Eens het stof door de lichte stroming verdwenen is, zien we een hele hoop mooie authentieke amforen waar ook veel leven in of op zit.

De 'skills' volgen elkaar op. We bereiken onze afgesproken totale duiktijd van 90 minuten en beginnen aan onze opstijging en decompressie. Onze diepere trappen werken we af langs de shotlijn, de ondiepere aan het decostation dat onder de boot hangt.

Rond 14.00 u zijn beide boten terug in de haven en hebben we ons materiaal gespoeld. Onmiddellijk daarna maken we onze toe-

De Romeinse amforen van het cargoschip.

stellen opnieuw klaar voor de volgende dag en hebben de opencircuitduikers heel wat werk om hun juiste gassen te berekenen en aan te vragen bij het duikcentrum.

ma. 20 mei: stageduik 2 op het Atlantiswrak (diepte 80 m)

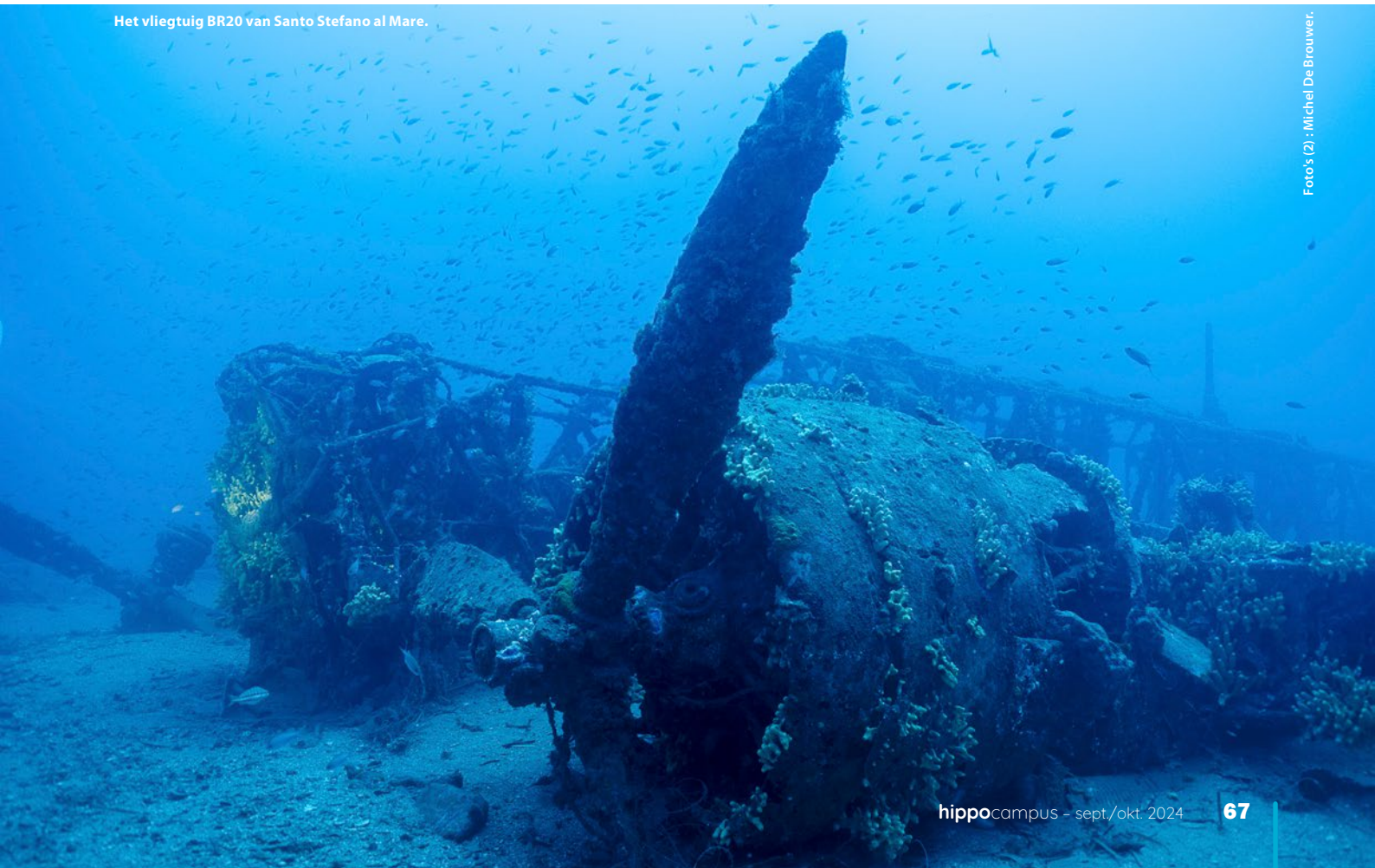
Een spannende dag. De eerste keer naar de zone 80 m en direct ook de full bail-out-oefening.

Het Atlantiswrak, ook Regin genoemd, is een vrachtschip uit 1916 met een lengte van 80 m. Gebouwd in Noorwegen en tot zinken gebracht door de Duitse U-boot UB49. Het wrak ligt mooi rechtop. De boeg ligt op een diepte van 65 m en loopt af naar 80 m. We

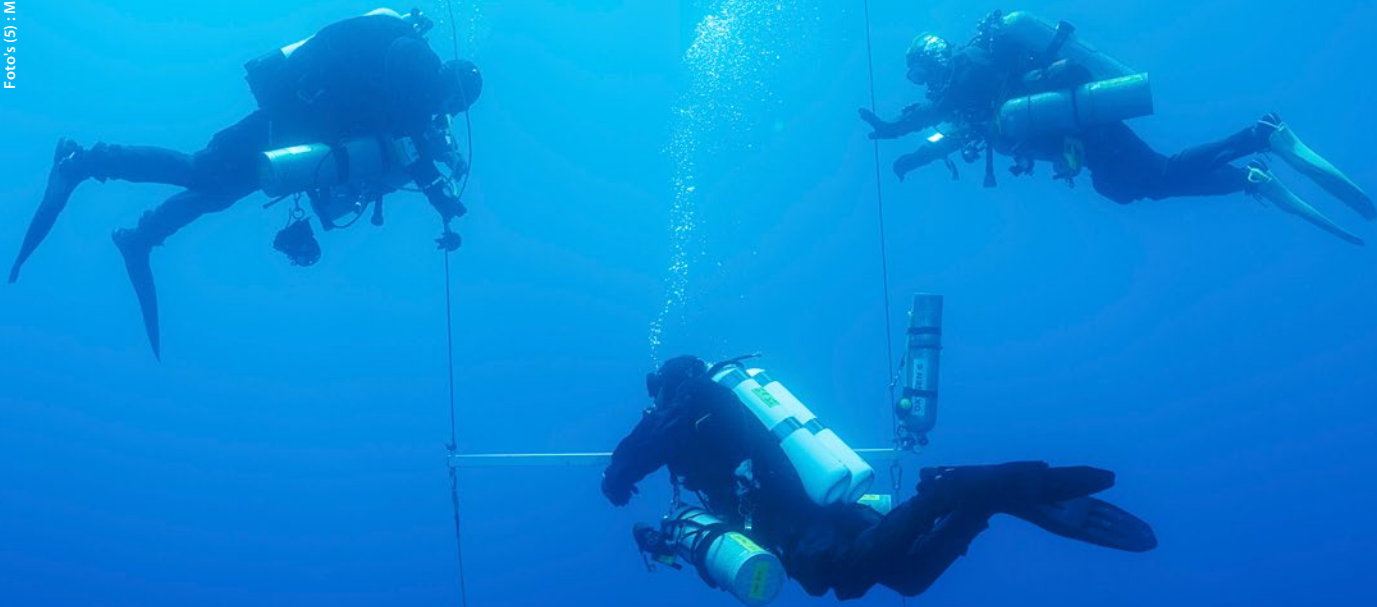
dalen langs de shotline, gaan over de boeg en zoeken even de zone 80 m op. Terug bovenop het dek krijg ik het scenario 'caustic cocktail' voorgeschoteld (ingelopen scrubber waardoor er een chemisch, niet adembaar gas, ontstaat). Omwille van de veiligheid beperken we de bodemtijd, waardoor onze trappen niet té lang zijn.

Ik schakel over op mijn deep bail-outgas, zet de stijging in, switch mijn computers en schakel op een diepte van 40 m over op mijn intermediair bail-outgas. Ik laat mij assisteren, waarbij men vanaf 12 m mijn deep bail-outgas wegneemt en ik een nitrox 70 in de plaats krijg. Alles loopt prima en mijn totale gasverbruik is zoals voorzien.

Het vliegtuig BR20 van Santo Stefano al Mare.

Foto's (2) : Michel De Brouwer.

Decompresseren aan het decostation.

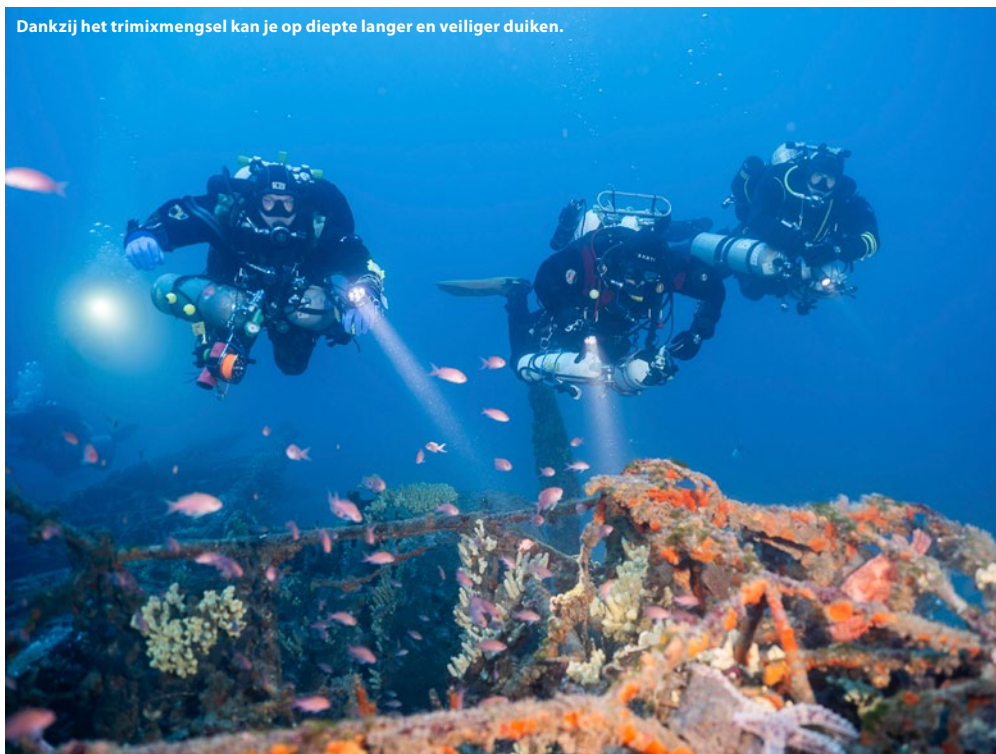
21, 22 & 23 mei: stageduik 3, 4 en 5 op het Atlantis wrak (diepte 80 m)

Het weer speelt ons parten, waardoor we golven hebben tussen de 1 m en 1,5 m. Het duikcentrum ziet het niet zitten om verder uit te varen. We maken dus nog drie duiken op het Atlantiswrak en ik ben telkens duik-leider. Dit houdt in dat we uitgebreid de tijd nemen om de duiken te plannen met plan-ningssoftware en te bespreken tijdens het avondeten.

De gesprekken zorgen ervoor dat we net wat verder denken dan we gewoon zijn en we nieuwe inzichten krijgen, maar ze brengen ons ook soms eens van ons stuk. Het is een wisselwerking, waarbij iedereen van elkaar bijleert.

We leren het wrak goed kennen: plaats van het reserve-anker, de ruimen, de uitbundige aanwezigheid van garnalen en natuurlijk blijven de 'drills' komen.

Dankzij het trimixmengsel kan je op diepte langer en veiliger duiken.

Narwal garnalen (*Plesionika narval*).

Het anker van de Atlantide.

Oranje schorpioenvis (*Scorpaena scrofa*).

Groepsfoto van de deelnemers aan de Technische Stage.

We krijgen de toelating van het duikcentrum om onze duiken te richten naar maximum 150 min. Dat resulteert in duiken van 2 uur 20 min en dus een TTS van 100 min. Het is eens iets anders.

Onze laatste stageduik zit erop. Iedereen is tevreden, we hebben mooie duiken gehad, veel bijgeleerd en niet onbelangrijk: alle duiken zijn veilig en zonder incidenten verlopen. De instructeurs zitten in de namiddag samen om alle kandidaten en kandidaat-instructeurs te bespreken naar hun kunde.

's Avonds gaan we met z'n allen gezellig eten en krijgen we de leuke boodschap van de stagevoorzitters dat alle kandidaten full-trimix in zowel gesloten als in open circuit geslaagd zijn. Ook dikke proficiat aan Peter Vaes die zich nu 'Closed-circuit Full Trimix Instructor' mag noemen en Bart Van Passel die geslaagd is als 'Open-circuit Advanced Trimix Instructor'.

vr. 24 mei: ervaringsduik op het Tirpitzwrak (diepte 85 m)

Het weer is ons vandaag gunstig gezind, waardoor we verder kunnen uitvaren naar de Tirpitz. Dit is een cargoschip uit 1921 dat tot zinken is gebracht door een Britse onderzeeër in 1941 voor de kust van San Remo. Het schip heeft een lengte van 145 m en ligt op bakboordzijde op een diepte van 67 tot 85 m.

Doordat de zeebodem hier een andere structuur heeft, is de zichtbaarheid opmerkelijk beter. Het wrak ligt er prachtig bij, er zit heel wat leven op en er zijn duidelijk herkenbare structuren, zoals de davitsen die werden gebruikt om reddingsloepen te water te laten. We bereiken onze totale duiktijd van 130 min en zetten de stijging in. Laatste duik en einde van een fantastische week! ■

THOMAS PLOEM

De behaalde brevetten en titels:

Closed-circuit Full Trimix Diver (CCR-D-Tx):

- Jean-Marc Dewilde
- Dirk Devyver
- Thomas Ploem
- Johan Van Hemele

Open-circuit Advanced Trimix Diver (ATD):

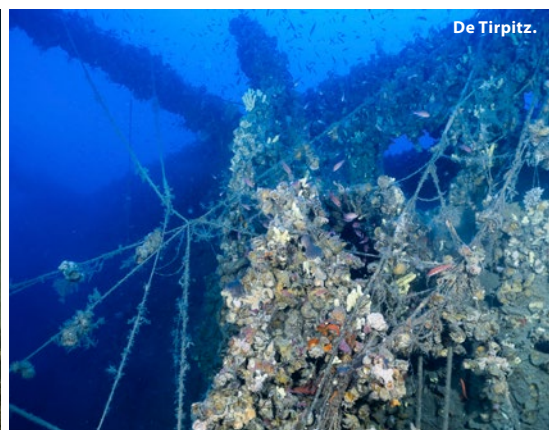
- Kris Amourette
- Martijn Bomans

Closed-circuit Full Trimix Instructor (CCR-I-Tx):

- Peter Vaes

Open-circuit Advanced Trimix Instructor (ATI):

- Bart Van Passel

De Tirpitz.

Stef en zijn Aurora Blue.

Jeugdruiken en de glimlach van het kind

Beste lezers van de Hippocampus, ik schrijf dit kleine voorwoord niet als voorzitter van de Subcommissie Jeugdruiken maar als een instructeur Jeugdruiken, die al 20 jaar het jeugdruiken in zijn hart draagt en op de dag van vandaag nog wekelijks zwembadtraining geeft en ieder jaar in open water te vinden is met onze jeugd.

Ik ben erin gerold via mijn zoon die wilde leren duiken of was het papa die een ambitie in zijn zoon zag? Hoe dan ook, nadat hij de leeftijd van 14 jaar had bereikt, ben ik mij blijven inzetten voor het jeugdruiken en dit op verschillende vlakken binnen onze federatie.

Wat mij opvalt is dat ik in alle jeugdruikscholen waar ik assistentie verleende, evaluaties deed, mentorschap verrichtte of gewoon langsgaan ben, ondervonden heb dat onze jeugdbegeleiders en hun instructeurs een passie hebben voor het jeugdruiken. Zij kunnen zich verplaatsen in de leefwereld van de jeugd en die is toch wat bijgesteld in die 20 jaar. Hun inzet is gewoon en ze kunnen nog altijd nieuwe mensen overtuigen om hetzelfde te doen. Dat is pas vrijwilligerswerk ten top.

Skubba en Fred

Zie ook de verhalen van Skubba en Fred die we wat opgefist hebben en opnieuw zullen publiceren vanaf deze editie.

De verhaaltjes van Skubba en Fred resulteerden tot het boek 'Jeugdruiken voor jeugdruikers', dat bedoeld is voor ouders en kinderen. Dat boek gaan we binnenkort ook updaten.

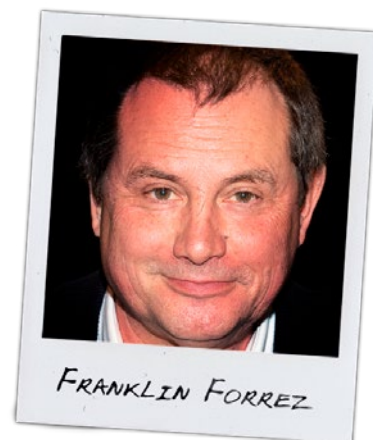
Vanaf Hippo 300 starten we niet enkel met de opgefiste reeks Skubba en Fred, maar brengen we elke editie nog meer artikeltjes voor de jeugd.

passie voor jeugdruiken

En dan vraag je je af vanwaar deze passie komt? Als ik naar mijzelf kijk, dan is dat de glimlach van een kind dat na de duik vraagt wanneer het nog een keer kan duiken. Ik vind het ook ontzettend fijn dat mijn ervaring op een positieve manier wordt overgebracht op onze jeugd. Misschien – en ik hoop en geloof – dat zij de instructeurs van morgen zullen zijn die met dezelfde inzet de duiksport verder laten leven.

In nov./dec. 2008 brachten we het eerste verhaaltje over Skubba & Fred uit. Het laatste verhaaltje werd in sept./okt. 2016 gepubliceerd. De gebundelde verhaaltjes kunnen gedownload worden op: www.nelos.be/hippo-archief.

Geniet van het verhaaltje over 'Skubba en Fred', 'Wist je dat?' en 'Onderwaterbiologie' die je elders in deze Hippocampus onder de rubriek 'Jeugdruikhoekje' kan terugvinden.

FRANKLIN FORREZ,
INSTRUCTEUR JEUGDRUIKEN

Van het boek 'Jeugdruiken voor jeugdruikers' mag je in 2025 een geüpdate versie verwachten.

NELOS-structuurbrochure

Om alles in goede banen te leiden binnen onze liga zijn er heel wat vrijwilligers actief en is er binnen een vereniging zonder winstoogmerk (vzw) een bepaalde structuur nodig met een bestuur, een secretariaat en specifiek in het geval van onze liga NELOS vzw een Commissie Sportduiken met verschillende subcommissies en comités. Ook al de andere commissies, onder de koepel van NELOS, zijn van belang voor de goede

werking. Deze structuur is niet altijd voor iedereen even duidelijk of gemakkelijk te achterhalen. Sommigen kennen de structuur van onze liga wel, maar weten soms niet meer wie nu welke functie vervult. Daarnaast is het ook gewoon leuk om te weten hoe iemand er eigenlijk uitziet. De Commissie Marketing & Communicatie geeft sinds september 2013 regelmatig (bijna jaarlijks) de NELOS-structuurbrochure uit om je wegwijs te maken in de

NELOS-structuur en een gezicht te plakken om de personen binnen één van onze vele organismen.

De laatste versie, die van augustus 2024, kan je downloaden in documentencentrum in DIVES.

IVO MADDER,
NAMENS DE COMMISSIE MARCOM

Winnaar coverfoto Hippo 300

In september 2023 deden we een eerste oproep naar een mooie foto, afbeelding, tekening of digitaal ontwerp van een zeepaardje om op de cover te plaatsen van ons jubileumnummer Hippocampus nr. 300. Uit alle ingezonden beelden selecteerde het redactieteam een foto van Jef Driesen.

We ontvingen uiteindelijk 23 foto's en 2 tekeningen. Eén tekening werd ingestuurd door Aeden Sercu. Het was een veel te kleine scan (697x997 pixels) van een originele foto die in de duikwinkel Black Pearl te Vrboska (Kroatië) hangt. Het zeepaardje werd door Aeden getekend voor zijn instructeur, na het zien van zeepaardjes tijdens hun duik. Aeden Sercu, lid van AJD Edegem, was toen 10 jaar oud – ondertussen is hij 12. Hij verdient een eervolle vermelding.

Een andere tekening, ingezonden door Jessica Raes, viel in de smaak van enkele redactieleden, op voorwaarde dat ze er ook een zeepaardje in zou verwerken. Maar aangezien we toch al over een voldoende groot aantal mooie foto's van zeepaardjes beschikten, werd deze optie niet weerhouden.

Uit de 23 foto's, die door 3 verschillende onderwaterfotografen ingezonden werden, kwamen 3 foto's in aanmerking als coverfoto. Vrij snel viel de beslissing dat het mannetje met een hoofd dat opgetuigd lijkt te zijn met een parelnetwerk, van de hand van Jef Driesen, de winnende foto zou zijn om de cover van ons jubileumnummer te sieren. We vroegen Jef wat meer info over deze prachtige foto.

Hippo: Jef, waar heb je deze foto gemaakt?

Jef Driesen: Zeepaardjes zijn fascinerende diertjes die door hun bijzonder uiterlijk erg geliefd zijn bij duikers én natuurlijk ook bij fotografen. Deze foto heb ik gemaakt in de Filipijnen. De bestemming van de duikreis was de regio rond Cebu. Wij hadden gekozen voor een 'island hopping' formule met een verblijf in Moalboal (Kasai Village Resort) en Dumaguette (Pura Vida Resort). Ik was al eerder in de Filipijnen geweest, maar dit was wel mijn allereerste duikreis met mijn gloednieuwe Nikon D7000 spiegelreflexcamera. Dat was natuurlijk extra spannend. Na een daguitstap naar Pescador Island maakten we 's avonds nog even een nachtduik op het huisrif van het resort. Tijdens

Winnende foto voor de cover

Soort: *Hippocampus kelloggi*
Locatie: Kasai Wall, Moalboal, Filipijnen
Camera: Nikon D7000
Lens: 60 mm macro
Flitsen: twee Inon YS-110 flitsers
Instellingen: F22, 1/320, ISO 200

die duik spotten we dit prachtige zeepaardje dat zich met zijn staart stevig vastklampte aan een stukje koraal.

Hippo: Zeepaardjes zijn goed gecamoufleerd en draaien vaak hun hoofd weg van de camera. Was deze foto gemakkelijk te maken?

Jef: Zeepaardjes fotograferen is vaak een hele uitdaging. Ze houden niet zo van fel licht en proberen zich dan al snel te verbergen. Geholpen door de duisternis kreeg ik deze keer het zeepaardje toch zonder veel moeite mooi in beeld.

Hippo: De foto kwam me bekend voor en bij nazicht bleek ze al in mijn archief te zitten.

Jef: Een paar jaar nadat ik de foto maakte heb ik hem ngezonden voor de wedstrijd 'Guylian Seahorses of the World 2014'. Helaas zonder succes, maar nu siert hij toch maar mooi de cover van onze Hippocampus!" ■

IVO MADDER

De twee andere foto's die genomineerd werden. Links: een foto van Jef Driesen. Rechts een foto van Peter Huybrechts

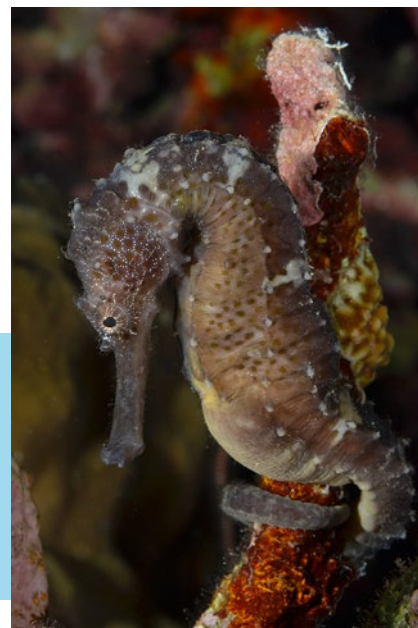

Foto: Jef Driesen.

Tekening: Aeden Sercu.

Tekening: Jessica Raes.

CMAS-wereldkampioenschap 2024 onderwaterfotografie & -video

Vlnr: Tim Steensens, Gery Beeckmans, Thomas Van Puymbroeck, Jean Pierre Dupont, Cathy Grimonpont en Danny Van Belle.

Foto: Christiane Munster.

Het wordt ondertussen een jaarlijkse gewoonte, een CMAS-wereldkampioenschap onderwaterfotografie dat gelijktijdig wordt georganiseerd met het CMAS-wereldkampioenschap onderwatervideografie.

Plaats van afspraak is dit keer het geheel onbekende Albanië. Voor onderwaterfotografie wordt dit het 20e kampioenschap, voor onderwatervideografie het 6e. De baai van Vlora zal de vele deelnemende landen verwelkomen van 7 tot 13 oktober 2024.

Wat maakt deze plaats zo speciaal? Het samenkomen van twee zeeën, de Adriatische en de Ionische zee. Dat kan resulteren in prachtig zicht, maar kan ook plots keren naar Zeeuwse toestanden.

De vier verplichte duikstekken zijn vrij onbekend, op één na, het Po-wrak, een Italiaans hospitaalschip dat tot zinken werd gebracht door Britse bommenwerpers in 1941. Nu rustend op de bodem op een diepte van 35 meter, een uitdaging voor de deelnemers.

Voor wie graag een opzoeking doet naar de vier duikstekken:

- ✓ Hospital Ship Po wreck, GPS-positie: 40°22'55.59"N, 19°27'55.38"E (40.382108, 19.465383);
- ✓ Haxhi Ali Cave, GPS-positie: 40°25'58.30"N, 19°18'17.65"E (40.432861, 19.304903);
- ✓ Lighthouse Sazan Island 1, GPS-positie: 40°28'25.29"N, 19°17'16.50"E (40.473692, 19.287917);

- ✓ Galoveci cape, GPS-positie: 40°26'20.81"N, 19°19'14.44"E (40.439114, 19.320678).

De reservecompetitiezones zijn:

- ✓ Karaburun Lighthouse, GPS-positie: 40°22'35.31"N, 19°24'23.53"E (40.376475, 19.406536);
- ✓ Sazan Island 2, GPS-positie: 40°30'52.78"N, 19°16'15.87"E (40.514661, 19.271075).

Over de overige stekken is weinig terug te vinden. Een vroege aankomst is dus een noodzaak om tot goede resultaten te komen.

CMAS België stuurt een ervaren team. Vanuit NELOS gaan de huidige Belgische kampioenen: Thomas Van Puymbroeck voor fotografie en Gery Beeckmans als videograaf. Thomas neemt zijn vaste buddy Tim Steensens mee, waarmee hij in Cuba 2023 de nodige ervaring opdeed.

Gery Beeckmans verkiest terug een buddy van de organisatie, enkel als veiligheidswaakhond. Het zoeken en navigeren moet door hem zelf gebeuren.

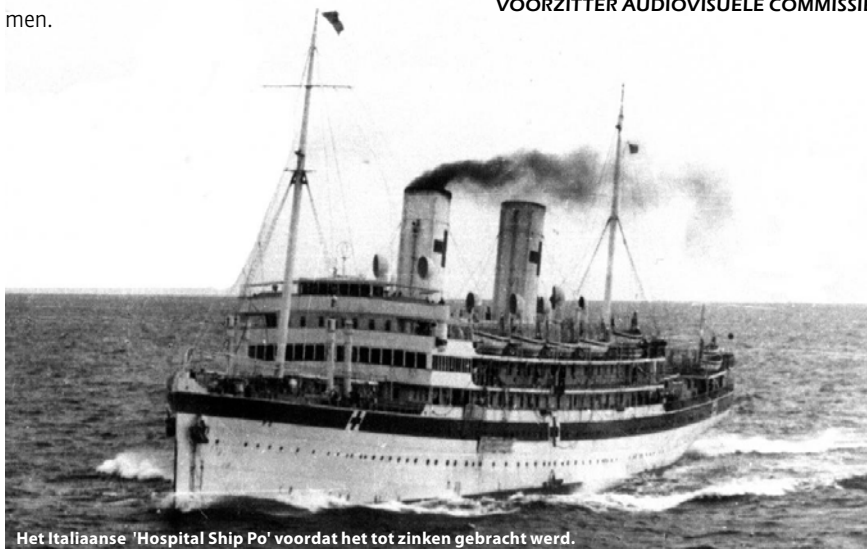
Lifras stelde opnieuw Danny Van Belle aan. Na zijn bronzen medaille in 2023 gaat hij nu op zoek naar goud en dit met Catherine (Cathy) Grimonpont als buddy. Lifras vaardigt ook nog Jean Pierre Dupont af als kapitein van het team.

Voor de fotografen lijkt het een zware klus te worden om een spannende macrofoto af te leveren. Als thema kwam 'Porifera beautiful colors' (kleurrijke sponzen) uit de bus. Dit naast de klassieke opdrachten: visportret, macro, groothoek met model, groothoek zonder model en creatief.

Bij video is er de keuze tussen gewone film van 2 tot 4 minuten, een documentaire van 1 tot 2 minuten of de clipmontage tussen de 55 en 60 seconden (een montage van drie clips die niet mogen bewerkt worden: groothoek, visportret en macro).

De Belgische ploeg is een week voor het kampioenschap aanwezig om vrij te trainen en zo optimaal te kunnen presteren. Elke deelnemer met zijn eigen plan en droom voor goud. ■

**GERY BEECKMANS,
VOORZITTER AUDIOVISUELE COMMISSIE**

Het Italiaanse 'Hospital Ship Po' voordat het tot zinken gebracht werd.

Statistieken sociale media

Ook tijdens de vakantieperiode was NELOS vzw actief op de diverse socialemediakanalen.

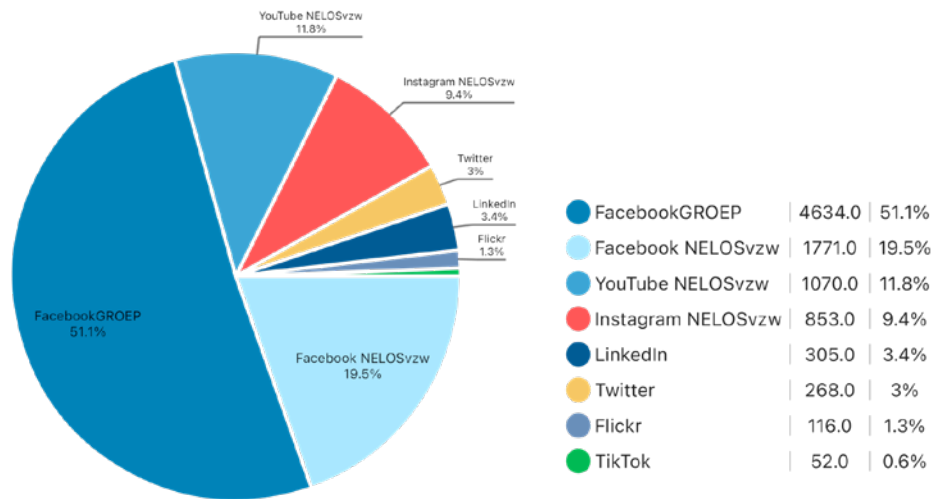
Van de Scubapro Testdagen in het Zilvermeer Mol plaatsten we enkele fotoalbums op onze NELOS-flickr-pagina. Erik De Groef van de Audiovisuele Commissie maakte er ook een videoverslag, dat op ons YouTubekanaal bekeken kan worden.

Op onze officiële Facebookpagina brachten we uiteraard melding over de video en de foto's van die Scubapro Testdagen, maar deden daarnaast ook diverse NELOS-gerelateerde aankondigingen en we plaatsten info over over onder andere het 23e CMAS-wereldkampioenschap indoor vzwswemmen, het wereldrecord onderwatertentoonstelling met 171 foto's van duikschool Heist-op-den-Berg, het onderzoek naar rivierkreeften, enz.

een logboekje en/of DIVES

Op Facebook stelden we de vraag wie naast het logboek op DIVES nog gebruikmaakt van het papieren logboekje en daar kregen we meer dan 100 antwoorden op. Een greep uit de antwoorden en reacties:

- Heel zeker, en nog lang ... (hoop ik toch).
- Natuurlijk, ben net begonnen aan logboekje nr. 13.
- Ja natuurlijk, na 45 jaar al een mooie collectie aan logboekjes.
- Zeker, want als je zou stoppen bij NELOS ben je anders al je duiken kwijt.
- Je kan je DIVES-logboek bewaren als je NELOS zou verlaten.
- De vraag moet omgekeerd gesteld worden: "Het logboek primeert en dives is een noodzakelijk additief".
- Blijkbaar moet je DIVES gebruiken als je instructeur bent. Maar blijf ook het logboekje gebruiken.
- Natuurlijk, want stempels blijven niet staan op een scherm, wel in het logboekje.
- Voor eeuwig en altijd, zou niet zonder kunnen. Altijd alles net opschrijven en laten ondertekenen door je divebuddy. Geeft een extra touch aan deze duik ... Zo wordt elke duik iets persoonlijk en een mooie herinnering naar later toe.

- Dat zal wel zijn. Ik gebruik DIVES nog maar pas echt naast het logboekje. Het logboekje is ook leuk voor het nageslacht als ze later in oude dozen van hun ouders of grootouders deze interessante duikgeschiedenis ontdekken.
- Al lange tijd enkel digitaal, daar kan ik veel meer in kwijt dan in het boekje. Al gebruik daarvoor wel het programma MacDive naast DIVES.
- DIVES is een fantastisch werkinstrument, zowel voor NELOS als voor het kader.
- Ja, handig in offlinemomenten en veel persoonlijker.
- Het papieren logboekje is nog altijd mijn referentie, dit is altijd up-to-date. Daarnaast gebruik ik twee apps die kunnen linken met verschillende duikcomputers. Dit geeft meer details dan je op kunt schrijven (of in Dives kunt zetten). Denk aan het profiel, luchtverbruik, locatie direct van GPS, etc. DIVES hou ik ook bij, maar dan vooral i.v.m. opleidingen, etc. Het zou mooi zijn als DIVES direct informatie uit een duikcomputer zou kunnen importeren!
- Het boekje invullen samen met je buddy geeft ook veel meer aanleiding tot gesprek over de duik.
- Tuurlijk. Veel meer charme en handig om iets op te zoeken.
- Nee, ik heb een hekel aan dubbel werk. DIVES is perfect voor mij.
- Zeker... Als straks een server gehackt wordt zijn de Chinezen er mee weg.
- Ik gebruik beide. Details van wat ik gezien/gedaan heb staan alleen op papier.

Dat het logboekje nog steeds populair is, blijkt ook uit de verkoop ervan in de webshop; het is het best verkopende item.

YouTube promo

Ben je geabonneerd op ons YouTube kanaal 'nelosvzw'? Dan maak je nog steeds kans op een leuk extraatje. Vijfmaal per jaar selecteren we willekeurig een winnaar uit al wie geabonneerd is op www.youtube.com/nelosvzw. Je hebt nog meer kans om gese-

lecteerd te worden als je reacties plaatst op de video's. Wie wint, ontvangt een cadeaubon van € 20,00 om te verzilveren in onze NELOS-webshop. De cadeaubon, met een eenmalig te gebruiken kortingscode, wordt via e-mail naar de winnaar verzonden en zijn of haar naam wordt gepubliceerd in Hippocampus. De vierde winnaar dit jaar is: **Nathalie De Weerd**.

statistieken (18 augustus)

Een overzicht van de sociale media waar we actief op zijn:

- www.fb.com/NELOSvzw
- www.fb.com/groups/NELOS
- www.fb.com/hippocampusredactie
- <https://twitter.com/NELOSvzw>
- linkedin.com/company/nelos-vzw
- www.flickr.com/photos/nelos-vzw
- www.instagram.com/nelosvzw
- www.youtube.com/nelosvzw
- www.tiktok.com/@nelosvzw

- ✓ **Facebook NELOSvzw:** de officiële NELOS-Facebookpagina (NELOSvzw zonder spatie) met 1.771 volgers.
- ✓ **Facebook GROEP NELOS:** 4.634 leden.
- ✓ **Instagram NELOSvzw:** 853 volgers.
- ✓ **YouTube NELOSvzw:** we zitten nu aan 1.070 abonnees.
- ✓ **Twitter NELOSvzw:** 268 volgers.
- ✓ **LinkedIn NELOS vzw:** 305 volgers.
- ✓ **NELOS-Flickr:** met 37.882 foto's van diverse NELOS-activiteiten. Slechts 116 geregistreerde volgers.
- ✓ **TikTok @NELOSvzw:** 52 volgers.

MarCom zoekt versterking

We zoeken iemand die vertrouwd is met het maken van 'reels' om onze sporten (duiken, vrijduiken, vzwswemmen en onderwaterhockey) in de picture te zetten. Ben je daar bedreven in en kan je af en toe tijd vrijmaken? Geef ons dan een seintje via marcom@nelos.be en we kijken wat we voor elkaar kunnen betekenen. ■

Tips van het Veiligheidscomité

Foto: Wijs - Van Berendonk.

Verliesprocedure Better safe than sorry

Eén van de basisprincipes die we hanteren in de duiksport is dat we duiken in een buddiesysteem en dat een duikploeg uit twee leden bestaat. Als er een goede zichtbaarheid is, kunnen duikploegen uit meerdere duikers bestaan. Helaas kenmerken onze wateren zich door hun beperkte zichtbaarheid. Als duiker kunnen we niet anders dan hier rekening mee houden, want hierdoor kunnen we onze buddy gemakkelijker uit het oog verliezen.

We willen graag sensibiliseren over hoe omgaan met het element verliesprocedure en tegelijkertijd herhalen welke maatregelen je kan nemen om de kans op het kwijtraken van een buddy te minimaliseren. Het duiken in een buddiesysteem biedt meerdere voordelen. Dit voornamelijk naar veiligheid toe op alle niveaus:

- ✓ **Briefing:** door elkaar te brieven, overloop je nauwgezet alle elementen van de duik en vul je elkaar aan.
- ✓ **Buddycheck:** bij het controleren van de uitrusting, heb je ook hier een controle met het vier-ogen-principe, waardoor je elkaars materiaal grondiger checkt en het risico op het vergeten van een uitrustingsstuk beperkt wordt. Ook de controle op het opendraaien van de kranen hoort hierbij.
- ✓ **Te water gaan:** bij het in en uit het water gaan, kan je rekenen op hulp bij het aandoen van het materiaal en op de steun en houvast die je buddy biedt. Op een boot is het buddiesysteem uitermate handig, omdat je er vaak nog meer hulp nodig hebt bij het aantuigen van je duikmateriaal.
- ✓ **Onder water:** je weet dat je hier steeds kan terugvallen op je buddy in geval van een materiaaldefect, twijfel over oriëntatie en vooral op moment dat zich een noodsituatie zou voordoen door bijv. luchttekort of een lichamelijk probleem.
- ✓ **Je ziet meer tijdens de duik:** met twee zie je steeds meer dan alleen, waarbij je dus ook de pracht van het onderwaterleven met elkaar kan delen.

- ✓ **Uit het water gaan:** ben je op een boot of op een moeilijke dijk, ook dan is je buddy je hulp en steun om uit het water of aan boord te komen.

Je buddy is dus je beste verzekering om een duik veilig te laten verlopen. Eén van de voorwaarden om verzekerd te duiken bij NELOS is trouwens ook dat we steeds minstens met twee duiken en het buddiesysteem steeds toepassen.

Ga je toch alleen duiken, weet dan dat je niet verzekerd bent via je NELOS-verzekering. Enkel in een situatie waarbij je zou duiken om hulp te bieden, ben je toch verzekerd als je op dat moment alleen duikt.

buddylijn

De buddylijn is een belangrijk buddyduik-attribuut en heeft drie functies: veiligheid, comfort en communicatie.

De buddylijn is een belangrijk buddyduik-attribuut.

Foto: Ivo Wadder

Om ervoor te zorgen dat we elkaar niet kwijtraken onder water door onder andere slecht zicht, is het meest gekende en beproefde hulpmiddel de buddylijn. Voor water met beperkte zichtbaarheid en/of stroming is dit onderdeel van de uitrusting voor elke duiker sterk aanbevolen. Duiken met een buddylijn heeft in deze omstandigheden meer voor- dan nadelen. Je moet nooit zoeken naar je buddy, wat rust en comfort geeft. Daardoor heb je meer vrijheid om te genieten van het onderwaterleven, omdat je geen schrik moet hebben elkaar te verliezen en je elkaar steeds snel terugvindt aan het einde van de lijn. Je kan het, door een korte ruk aan het touw te geven, ook gebruiken om snel de aandacht te trekken bij slecht zicht.

Een buddylijn van 1,5 tot 2 meter is lang genoeg om elkaar vrijheid en bewegingsruimte te geven onder water. Er worden maximaal twee duikers verbonden met een buddylijn. Het duiken met twee buddylijnen en drie duikers creëert gevaarlijke situaties onder water en is niet toegelaten. Afhankelijk van het zicht kan je zelf beslissen om toch wat dicht bij elkaar te blijven en desnoods de buddylijn te gebruiken om je buddy aan te geven waar je zit of om dichtbij te komen. Soms kom je in stofwolken die zo intens zijn dat je amper een hand voor je ogen ziet. Richt je lamp dan even schuin naar de bodem toe naar de kant van je mededuiker,

zodat hij ziet waar je bent. Kijk dus tijdens de duik ook regelmatig eens rond om te weten waar je mededuiker zich bevindt en check of alles oké is. Met de buddylijn weet je dat je elkaar niet kwijt speelt, terwijl het zonder een hele klus wordt om bij elkaar te blijven. Het minste verschil van richting kan er na enkele seconden al voor zorgen dat jullie meters van elkaar verwijderd zijn en elkaar nog moeilijk terugvinden. Vooral na het toepassen van een verliesprocedure valt het aan de oppervlakte soms op dat er reeds een afstand van enkele tientallen meters verschil is tussen de plaats waar de duikers boven komen.

Toch zijn er bepaalde situaties waarbij een buddylijn achterwege gelaten wordt om goede redenen. In een steengroeve of op een wrak zijn er soms nog bepaalde uitsteeksels onder water, waardoor een buddylijn eerder een ongemak is dan een hulp. Dit zijn elementen die in elke briefing uitvoerig besproken moeten worden.

Gebeurt het in extremis toch dat buddy's elkaar kwijtspelen, dan wordt er teruggeval- len op de gekende verliesprocedure. Deze procedure dient verplicht in elke briefing door de duikleider vermeld te worden en dient meteen bij verlies toegepast te worden door alle duikers uit de gesplitste ploeg. Het snel en correct handelen kan een wereld van verschil maken voor een duiker die om

welke reden dan ook toch in de problemen zou gekomen zijn. Om die reden is het ook belangrijk dat elke duiker beschikt over een eigen OSB (oppervlaktesignalisatieboei).

verliesprocedure

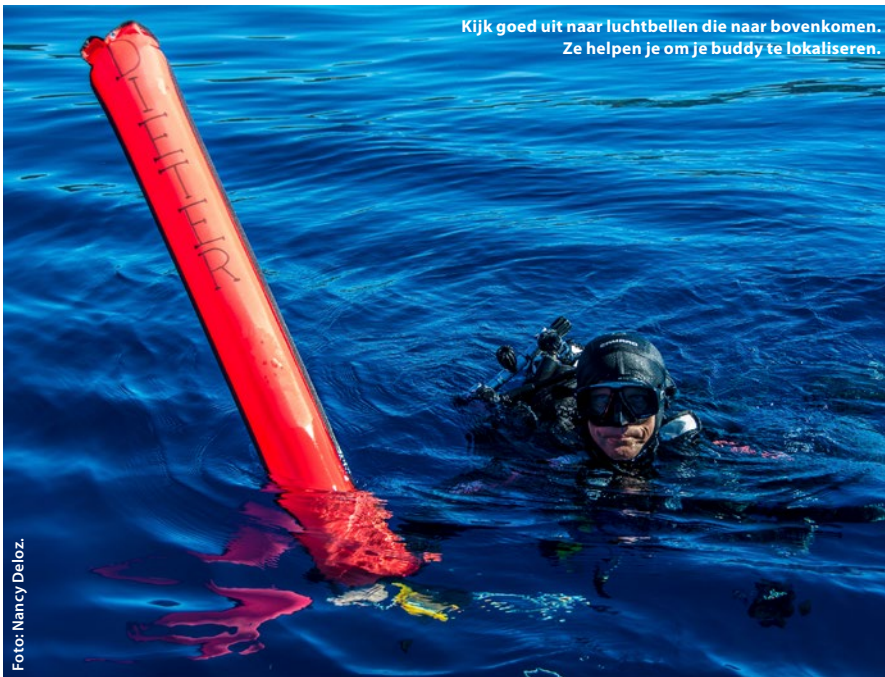
De verliesprocedure wordt uitvoerig beschreven in de NELOS-Infomap 2024 op pagina 32 onder paragraaf 7.7. en bestaat uit een procedure zonder decompressieverplichtingen en een procedure met decompressieverplichtingen. We herhalen ze hier even voor de goede vorm:

Algemene basishandelingen:

- Stijg enkele meters.
- Kijk goed rondom je, waarbij je een 360° draaibeweging maakt.
- Kijk zowel onder als boven je.
- Dit duurt maximaal 30 seconden en stijg daarna aan een stijgsnelheid van 10 m/min.

Bijkomende tips:

- Doof ook even je lamp en kijk naar mogelijk lichtschijnsel om je heen.
- Vind je geen spoor terug van je buddy, blijf dan rustig onder water.
- Een stijgsnelheid van 10 m/min komt overeen met het stijgen aan hetzelfde tempo als je kleinste belletjes.
- Ben je dicht tegen de vaargeul of loop je het risico dat zich vaartuigen boven je bevinden, dan is het

oplaten van een OSB vereist. Een bijkomend voordeel is dat je positie ook onmiddellijk zichtbaar is voor zowel je buddy, als die eerder dan jij boven is, als voor de veiligheid aan de waterkant of op de boot.

- Eens je bovengekomen bent, kijk dan goed uit naar luchtballen die naar boven komen. Ze helpen je om je buddy te lokaliseren.
- Bij een nachtduik is het aangeraden om je duiklamp onderaan in je OSB te steken, wat als effect heeft dat je OSB goed oplicht en duidelijk zichtbaar is in het schemerdonker of donker.

In geval van decompressieduiken dienen de mogelijke opties uitvoerig op voorhand in de briefing aan bod te komen. Is je multijduik een decompressieduik geworden, dan zijn er twee mogelijke opties:

☞ Decompressieduik – optie 1:

- Je stijgt op volgens de standaardprocedure tot op een diepte van 12 m.
- De duikleider stijgt niet verder tot aan de oppervlakte, maar blijft bij de rest van de ploeg.
- De duikleider laat onmiddellijk een OSB op of duidt iemand aan om dit te doen.
- De noodzakelijke decostops worden uitgevoerd onder leiding van de duikleider.

☞ Decompressieduik – optie 2:

- Je stijgt op volgens de standaard-

procedure tot op een diepte van 12 m.

- De duikleider stijgt tot aan de oppervlakte. De rest van de ploeg stijgt tot trapdiepte, volgens de specifieke instructie van de duikleider.
- De duikleider verwittigt de oppervlakteveiligheid of start zelf een zoekactie, indien de oppervlakteveiligheid niet kan verwittigt worden.
- De rest van de ploeg laat onmiddellijk een OSB op en maakt de nodige decostops onder leiding van de hekkensluiter. De ploeg tracht in de buurt van de duikleider te blijven.
- De duikleider voert de procedure 'onderbreking van decostops' uit.

Welke optie gekozen wordt, kan je onder water nog beslissen in functie van de omstandigheden. Het is echter wel belangrijk dat de opties in de briefing doorgenomen

worden. Stel dat je duikt met een minder ervaren duiker, waarover je bezorgd bent, dan kan je als duikleider de keuze maken om in functie van de conservatieve instelling van je computer, toch een beperkt aantal trappen te doorbreken zodat er sneller duidelijkheid is over het verlies van je buddy. Afgesproken, maar niet noodzakelijke, veiligheidsstrappen kunnen dan ook worden overgeslagen, gezien de onverwachte en prioritaire verliessituatie.

Bij een stevige decompressieduik met ervaren mededuikers, is het dan weer een logische keuze om aan je decompressieverplichtingen te voldoen en ze voldoende te reduceren. Een ervaren mededuiker zal zich ook minder ongemakkelijk voelen als hij toch eens in een situatie terechtkomt waarbij hij gescheiden is van de duikploeg.

In de meeste gevallen vinden jullie elkaar snel terug en na een korte check kan beslist

worden om de duik verder te zetten of te beëindigen in functie van hoe jullie zich voelen of de resterende luchtvoorraad. Als je in getijdenwater duikt, dan weet je dat je ook rekening moet houden met de diepte waar je op kan terugvallen als je je opnieuw laat zakken. Is het water al aan het terugtrekken, dan riskeer je dieper te zakken, doordat je mogelijk al wat afgedreven bent. Dit kan je opvangen door eerst wat richting de veilige kant terug te zwemmen.

Je vindt je buddy niet terug aan de oppervlakte, wat nu?

Kijk eerst goed rondom je of je een OSB ziet verschijnen of bellen aan de oppervlakte ziet komen. Vind je je buddy na een paar minuten niet terug en had hij al boven moeten zijn, verwittig dan de kantveiligheid door het noodteken op het water te maken. Hierbij maak je met gestrekte arm een neerwaartse beweging richting het wateroppervlak. Hierdoor kunnen meer mensen gericht meezoeken vanop de kant of vanop de boot. Ook een reserveploeg kan ingezet worden om mee te zoeken.

Op sommige duikplekken heb je ook een onregelmatig oeverpatroon en mogelijk kwam je buddy boven op een plaats waar jij hem niet kon waarnemen. Het oplaten van de OSB biedt ook hier een oplossing en zorgt voor betere visibiliteit. De OSB markeren met je naam wordt dan ook sterk aanbevolen.

De regel zegt dat de hulpdiensten verwittigd worden van zodra de DDmax of maximale duikduur overschreden wordt. Die wordt door elke Algemene Duikverantwoordelijke (ADV) in de briefing opgelegd samen met de maximale duikdiepte (Dmax). Er wordt soms nog een beetje speling voorzien, gelet op het feit dat er wat afwijking kan zijn tussen het noteren van de tijd en het werkelijk te water gaan. Als de overschrijding van de DDmax evenwel te groot wordt en de duiker nog steeds niet gevonden of gelokaliseerd is, dan dien je zeker de hulpdiensten te verwittigen vermits alles wijst een abnormale duik. Verwittig beter te vroeg dan veel te laat! Komt de duiker toch nog aan de oppervlakte, dan kan je snel melding maken dat de duiker gevonden werd en indien alles in orde, kan alle hulp afgeblazen worden.

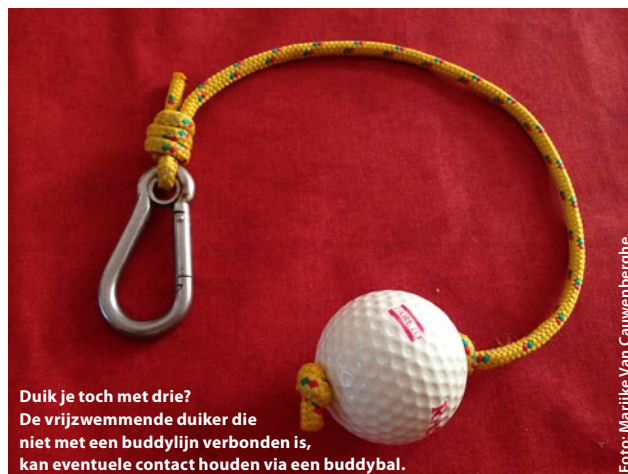
Als ADV kan je in je briefing meenemen dat elke ploeg die uit het water komt even stand-by blijft aan de waterkant tot de volgende ploeg bovenkomt. Hierdoor heb je steeds een ploeg die snel opnieuw te water kan gaan om hulp te bieden indien nodig.

debriefing

Besteed voldoende tijd aan een goede debriefing, zeker wanneer de verliesprocedure werd toegepast. Hierdoor kan iedereen zijn verhaal kwijt en dat is belangrijk zowel naar de toekomst toe als voor het verwerken van het incident. Heb je het mentaal moeilijk na een duikincident, weet dat je dan steeds terecht kan bij het team van Mental Coaching, dat je kan bereiken via: mental.coaching@nelos.be.

Elementen die bijdragen tot het voorkomen van het verlies van je buddy:

- ✓ Geef een goede briefing met vermelding 'veilige kant' en het parcours onder water.
- ✓ Blijf steeds in dezelfde positie van elkaar duiken.
- ✓ Bespreek gekende obstakels.
- ✓ Let op zichtbare elementen zoals boeien die kunnen wijzen op fuiken.
- ✓ Neem de zichtbaarheid en de meteorologische grondig door.
- ✓ Maak duidelijke afspraken over de maximale duikduur en respecteer die.
- ✓ Zorg ervoor dat elke duiker, naast een OSB, ook beschikt over een eigen goed opgeladen duiklamp, en hou elkaars lichtgloed regelmatig in het oog om zo nodig een lichtteken gepast te beantwoorden.
- ✓ Probeer buddyparen zoveel mogelijk per twee in te delen en vermijd waar mogelijk ploegen van drie. Is er toch een oneven aantal duikers, zorg er dan voor dat er slecht één ploeg is die oneven is. De meest ervaren duiker duikt dan met een buddylijn samen met de minst ervaren duiker en de andere duiker bevindt zich vrij zwemmend aan de andere kant van de duikleider. Bij slecht zicht kan er afgesproken worden dat je fysiek contact houdt tot het zicht verbetert.
- ✓ Duik je toch met drie, weet dan dat bij beperkt zicht de kans op verlies van de vrij zwemmende duiker een stuk groter is. Duik daarom met een drieledige duikploeg bij voorkeur binnen de nul-tijd. Zeker wanneer een minder ervaren duiker deel uitmaakt van de ploeg, zodat een eventuele verliesprocedure

Duik je toch met drie?
De vrijzwemmende duiker die niet met een buddylijn verbonden is, kan eventuele contact houden via een buddybal.

Foto: Marijke Van Cauwenberghie

niet vertraagd wordt door verplichte decompressietrappen.

- ✓ Bij relatief helder water met meerdere losse duikploegen op dezelfde duikspot, kan een verstrooide duiker plots een andere, nabije duikploeg onbewust beginnen volgen. Neem bij aanvang van de duik een 'mentale foto' van al je mededuikers, naar hun opmerkelijk persoonlijke duikmateriaal en attributen (flescombinatie, vorm en kleur van vinnen, bijzondere lamp, enz.). Doe dit zeker in de functie van de hekkensluiters. De verloren duiker kan dan snel opnieuw opgespoord worden bij de elkaar kruisende duikploegen, alvorens een verliesprocedure zou moeten worden ingezet.
- ✓ Gebruik ook je duiklamp om in geval van slecht zicht visueel contact te houden, waarbij je regelmatig schijnt in de richting van je buddy.

Het buddysysteem biedt de beste garanties op veilig duiken. Als attribuut is de buddylijn een handig middel, waardoor je op een comfortabele manier samen kan duiken en het risico op verlies quasi tot nul herleid wordt. Door het strikt en nauwgezet toepassen van de verliesprocedure zorgen we ervoor dat we elkaar snel terugvinden bij verlies. Doet zich toch een noodsituatie voor, dan kunnen door snel handelen de noodzakelijke reddingsmaatregelen opgestart worden, waardoor de kans op een goede afloop aanzienlijk toeneemt.

We wensen iedereen een veilig najaarsseizoen toe! ■

**DIRK CALLAERT,
NAMENS HET VEILIGHEIDSCOMITÉ**

Foto: Ivo Madder.

Tiny Heremans, AV NELOS 2013.

Hilbertine tiny Heremans gaat duiken

Meer dan een halve eeuw al is ze lid van dezelfde duikschool en sinds mensenheugenis het gezicht van de 'Commissie Biologie' (die enkele jaren geleden omgedoopt werd tot de 'Wetenschappelijke Commissie'). Decennialang heeft ze mee de kar getrokken bij Poseidon, BRAVOS en NELOS. Redenen genoeg om enkele pagina's aan haar te spenderen in deze feesteditie. Dit is het verhaal van professor 'Tiny' Heremans, een krasse dame uit Leuven.

Na mijn opleiding dierkunde in Leuven werd ik door de onderzoekslaboratoria van de KUL (katholieke universiteit Leuven) gecontacteerd. Zo startte een loopbaan aan de faculteit Geneeskunde. Veel opties kreeg ik er niet, eigenlijk had ik geen andere keuze dan les geven. Ik belandde dus voor de klas, eerst als docent en later als hoogleraar.

Eens mijn studententijd achter de rug, viel ik een beetje in een zwart gat. Mijn enige uitlaatklep was zwemmen. Dat deden wij in Leuven toen nog in het stedelijk zwembad naast het Pauscollege op het Hogeschoolplein. Het was na zo een uurtje baantjes trekken, dat ik toevallig toeschouwer was van de plaatselijke duikschool die het zwembad had ingepalmd. Wat er daar allemaal onder water gebeurde, fascineerde me enorm en zo werd ik lid van duikschool Poseidon.

Vandaag, met meer dan 55 jaar trouw lidmaatschap ben ik er nog steeds actief. Na vele jaren in het bestuur en als duikschoolverantwoordelijke heb ik een stap opzij gezet. De 'jongere' duikers hebben op hun beurt hun schouders onder het bestuur van de club gezet en met hun eigen ideeën gaan ze ertegenaan, duikschool Poseidon zit goed.

Als duiker ging er een nieuwe wereld voor mij open. Door mijn natuurlijke nieuwsgierigheid als dierkundige moest ik alles wat ik tegenkwam onder water natuurlijk leren (her)kennen. In die tijd konden we niet terugvallen op 'google', dus moest alles via zelfopzoeking gebeuren. Jarenlang hebben

Ik vormde ooit een jury met Tiny bij de 2*Stage (toffe ervaring). We zijn beiden gekend als biologiespecialisten en dat schrikte de kandidaten erg af. In die tijd kregen kandidaten nog theoretische ondervragingen tijdens de gesprekken. Een kandidaat vertelde ons dat hij ons op de duik een reuzentijgerworm zou tonen. We waren erg verrast en benieuwd, want tijgerwormen komen enkel voor in mesthopen. De kandidaat sprintte naar beneden, creëerde zelf een stofwolk waar hij uit tevoorschijn kwam met een rood-zwart-geel gekleurde sok waarin een grote springveer zat. Het geheel had de 'look' van een supergrote worm. Tiny stikte bijna van het lachen. De kandidaat heeft dan voor de rest van de duik zorg moeten dragen voor 'zijn' worm. Hij kreeg uiteindelijk goede punten en was geslaagd!

Ronny Margodt, 3*Instructeur

we met de commissie (en bij uitbreiding met de collega's van NOB) samengewerkt om de fauna en flora van onze wateren te determineren en te illustreren. Ik werkte mee aan verschillende NELOS-publicaties:

- In 1989 bracht NELOS het eerste officiële cursusboek 'Duiksport' uit met daarin het hoofdstuk 'Het leven in zee'.
- In 1990 brachten we het groene boek 'Mariene biologie voor de sportduiker' uit. Getypte tekst geïllustreerd met zwart-witte tekeningen. André Anys, Veerle Darras, Sammy De Grave, Tiny Heremans, Jurgen Tack en Frank Van der Auwera stelden het boek samen.
- In 2008 bracht NELOS het cursusboek 'Theorie sportduiken' uit, waarin de inhoud van het boek 'Mariene biologie voor de sportduiker' opgenomen werd, maar dan rijkelijk geïllustreerd werd met onderwaterfoto's. In dit cursusboek werd het gedeelte over biologie trouwens nog verder uitgebreid met meerdere hoofdstukken.
- In 2012 brachten we het boek 'Specialisatie Onderwaterbiologie' uit. Het was een samenwerking tussen NELOS, NOB en Nationaal Park Oosterschelde. Het boek dat rijkelijk geïllustreerd is met kleurenfoto's en tekeningen van het onderwaterleven werd samengesteld door Theo Bakker, Peter van Bragt, Wim Van Doeselaer, Tiny Heremans, Runa Kuller, Anne Lamers, Ivo Madder, John Maes en Desmond van Santen. Het wordt nog steeds gebruikt bij de opleiding 'Specialisatiebrevet Onderwaterbiologie'.
- In 2020 werd het NELOS-cursusboek 'Theorie sportduiken' een heus naslagwerk, waaraan het hoofdstuk zoetwaterfauna toegevoegd werd.

René Van Leeuwen en Tiny Heremans verbeteren het examenedeelte biologie tijdens het examen theorie 2^oI in 2012.

- Bij de update van dat naslagwerk, in 2023, werd er het hoofdstuk over de flora in zoet water toegevoegd.

van 't Hogeschoolplein naar Bendor

Duikschool Poseidon in Leuven is één van de grotere duikscholen in Vlaams-Brabant. Ze werd opgericht in 1965. Ik behaalde er mijn brevet van 1^oDuiker in 1969. De volgende brevetten volgden elkaar snel op en in 1976 werd ik 1^oInstructeur. Ik nam even de tijd voor de volgende horde en in 1981 ging ik voor 2^oInstructeur. De opleiding voor 2^oInstructeur viel best mee en ik slaagde bij mijn eerste deelname. De laatste stap was een pak moeilijker voor mij, ik mocht liefst drie keer aantreden op de Zeestage voor 3^oInstructeur. Nu, zegt men niet: alle goede dingen bestaan uit drie? Mijn eerste Stage voor 3^oInstructeur deed ik in Bendor, de tweede en derde Stage deden we vanop een boot. Dit was toen nog een Nationale Stage met Walen en Vlamingen samen (in 1990 werden de Stages pas opgesplitst). De kandidaten en de juryleden moesten voor de proclamatie terug naar Bendor en dat bleek toch een extra belasting. Deze formule werd dan ook niet herhaald. Mijn tweede deelname was dus vanop een zeilboot, tijdens mijn laatste Stage was onze uitvalsbasis een live-aanvoer vanop een zeilboot, heel basic. De Stages waren toen een stuk fysieker dan vandaag. Bij de laatste twee deelnames moesten we vooraf alles aan boord verzamelen en daarna stonden we naast het duiken en organiseren eveneens aan het fornuis en aan de afwas. Het was heel avontuurlijk, maar su-

Tijdens een jurering van een examen theorie 1^oI werd ik ingedeeld met Tiny. Eén van de kandidaten was lid van mijn club en kon de standaardvragen over biologie niet oplossen. Iemand van de duikschool van Ivo die niet zou slagen in biologie, dat vond Tiny niet kunnen. Vooral niet omdat ik toen zoveel artikels over onderwaterbiologie publiceerde in Hippocampus. Dus begon Tiny vragen te stellen over de biologische weetjes uit die artikels, zodat de kandidaat toch voldoende punten kon scoren.

Ivo Madder, 3^oInstructeur

In 2005 schreef de Commissie Biologie een wedstrijd uit om een logo te ontwerpen. Tijdens een officiële bijeenkomst werd het logo, een ontwerp van Ireen Loots, door Tiny voorgesteld.

perleuk. Geen twee zonder drie dus, in 1987 behaalde ik mijn titel van 3^oInstructeur, samen met Marc Verstrepen (+), Walter Willems en Marc Hiernaux (Lifras).

Zo werd ik de derde vrouwelijke 3^oInstructeur na Monique Demoustier en Jeannine De Kimpe. Als vrouw moesten we 'top' zijn, we werden niet gespaard en moesten echt wel ons 'mannetje' staan. Eens 3^oInstructeur word je daarna gevraagd om in de jury van de Zeestages te zetelen. Tot mijn spijt ben ik slechts twee Zeestages opgeroepen als jurylid. De eerste keer werd de Stage dan nog stopgezet door het slechte weer. De golven rolden toen echt over het eiland. Daarna volgde nog een tweede Stage, maar daar hield het op. Ik denk dat de toenmalige NELOS-voorzitter, en goede vriend trouwens, dacht dat de Stages mij niet interesseerden maar dat was een misvatting. Ik vond het echt wel leuk om jurylid te zijn op de Zeestages.

Als instructeur, en zeker als 3^oInstructeur, heb ik me niet enkel ten dienste van duikschool Poseidon, maar ook ten dienste van de federatie gesteld. Ik ben voorzitter van de Wetenschappelijke Commissie (voorheen Commissie Biologie) sinds de oprichting in 1988 tot op vandaag. Daarnaast ben ik voorzitter van BRAVOS geweest en heb ik meerdere jaren in het NELOS-Veiligheidscomité gezeteld. Het zijn drukke tijden geweest, maar nu ben ik stilletjes aan het afbouwen, zowel in clubverband als bij NELOS. Er is een tijd van komen en gaan.

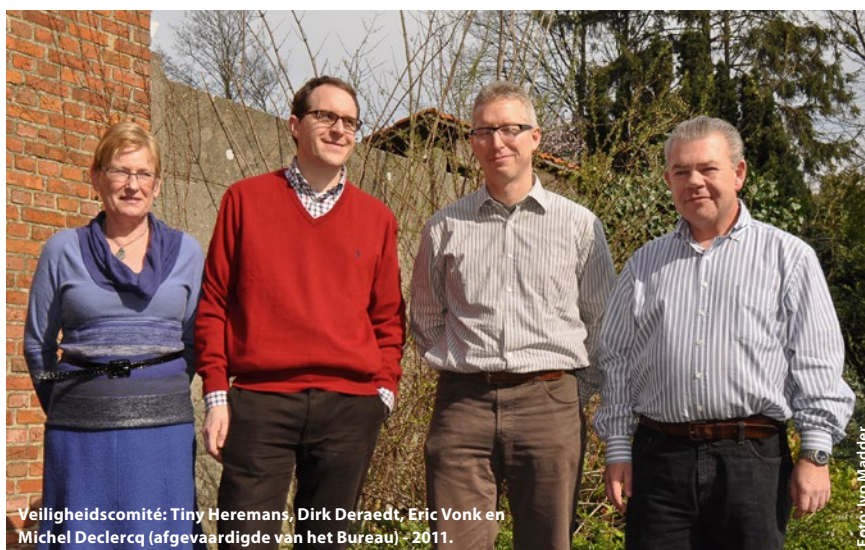
Tiny, de voorzitter van de Wetenschappelijke Commissie, verzorgt de kantveiligheid tijdens de jeugdduikdag (2023).

Ik heb een 2.250 gelogde duiken, daar ben ik best fier op. Door studies, COVID en enkele heelkundige ingrepen zijn het er helaas niet meer geworden. Op de koop toe ben ik ooit een logboek kwijtgespeeld in Spanje en toen was er nog geen DIVES, ik kan er dus wel enkele naast zitten.

Vandaag duik ik niet meer in de winter, ik heb zelfs mijn droogpak al weggedaan. Daarnaast kies ik enkel nog duikstekken die makkelijk toegankelijk zijn. Het meeste spijt heb ik echter dat ik nooit de tijd nam om een duikje mee te pikken als ik voor de universiteit in het buitenland zat, daar zaten toch wel een paar tot de verbeelding sprekende locaties bij.

duikschool Poseidon

Poseidon kwam bij mij steeds op de eerste plaats, ik deed de meeste duiken dan ook in clubverband. Naast proeven- en opleidingsduiken vond ik gelukkig ook nog de tijd voor een 'snuffelduikje' voor mezelf. Met Poseidon hadden we vroeger een vaste stek in Opprebais waar het fijn duiken was en we achteraf gezellige momenten beleefden in het clublokaal van DDT. De Oosterschelde, dat is langer rijden natuurlijk, maar je krijgt zoveel meer in return. Zoetersbout vind ik mooi en met onze beginners naar de Bergse diepsluis gaan, is nooit een straf geweest. Je kan er soms wel op de koppen lopen, wat je spijtig genoeg ook onder water merkt. Een ontmoeting met een sepie, een snotolf of een naaktslakje kan mijn duik goedmaken.

Veiligheidscomité: Tiny Heremans, Dirk Deraedt, Eric Vonk en Michel Declercq (afgevaardigde van het Bureau) - 2011.

Foto: Ivo Madder.

Bij mijn duikorganisatie met 4 ploegen (1*1) in Ekeren, vroeg ik Tiny als 3*1. Thema van de duik: zuurstofplanten. Ik besepte pas achteraf dat ik me toen toch wel op glad ijs begaf... Tijdens onze duik in 'de Put' viel Tiny even uit haar rol als jurylid, haar oog was gevallen op een bruin organisme op de wand en ze wou ons duidelijk maken dat het om een zoetwaterspons ging. Omdat we haar 'gebrabbel' door haar ademautomaat niet begrepen, begon ze zichzelf dan maar denkbeeldig te wassen. Het is nooit een officieel NELOS-teken geworden, maar wanneer ik nog eens een zoetwaterspons tegenkom, denk ik er steeds aan terug.

Jan Dieu, 2*Instructeur

Met de duikschool deden we ook geregeld verre duikreizen. Ik ging onder andere mee naar Lanzarote, Malapascua op de Filipijnen en Hamata in Egypte. In de Filipijnen mochten we meemaken hoe walvishaaien gelokt werden met krill. Seconden later moest je oppassen dat er geen ongelukken gebeurden want, al noemt men walvishaaien 'gentle giants', ze hadden honger en bewogen kriskras door elkaar. De dieren verdrongen elkaar voor de aangeboden maaltijd, er was niets natuurlijks meer aan. Gelukkig zagen we nog een walvishaai in meer natuurlijke omstandigheden ook. Ook voor macro was dit een prachtige bestemming. Ik denk dat onze lokale gidsen er alle pygmeezeepaardjes wisten wonen. Volgend jaar gaan we met de club naar Indonesië, een volgende droombestemming.

opleiding biologie

De laatste jaren hebben we met de Wetenschappelijke Commissie goed werk geleverd. Ik ben blij dat onderwaterbiologie nu aan alle brevetten wordt onderwezen, beginnende met het filmpje voor de kandidaat 1*Duikers. In het naslagwerk 'Theorie Sportduiken van NELOS' brengen we heel uitgebreid info over de fauna en flora in zowel zoet als zout water. Een teampresentatie met foto's en tekeningen van heel wat NELOS-duikers. De Wetenschappelijke Commissie organiseert ook themaduiken met een gastspreker, waarna we de theorie omzetten in de praktijk tijdens een duik in de Oosterschelde. Tot slot worden ieders bevindingen overlopen na de duik. Binnen de regionale organisaties, de (V)OSSEN, organiseren we daarnaast ook voordrachtavonden. Sinds twee jaar organiseren we ook een jeugdduikdag met als uitgangspunt

Enkele auteurs van het boek 'Specialisatie Onderwaterbiologie'. Vlnr. Peter H. van Bragt, Marcel Waijers, Ivo Madder, Rûna S. Kuller, Wim Van Doeselaer, Anne Lamers, Tiny Heremans en John Maes.

Foto: Ivo Madder.

... uit 50 jaar
duikschool Poseidon
(jubileumjaar 2015)

Rosas

Waar ik mijn eerste duik heb gedaan. Ik was er op verlof met mijn ouders en Fernand Van Steenbeek zat een paar kilometers verderop. Hij nodigde me uit op zijn camping en ik zou met hem mijn allereerste duik gaan doen. Ik vertrok met de trein en de bus, ging een stuk te voet en deed autostop tot ik op die camping geraakte. Toen ik eindelijk arriveerde, vertelde Fernand dat ze net al gedoken hadden. Maar omdat ik zo ver gekomen was, wilden ze wel opnieuw gaan duiken. Ik mocht een kostuum lenen van één van de jongemannen. Vrouwenkostuums bestonden in die tijd nog niet, mijn eerste kostuum heb ik later op maat laten maken in Brussel.

Het bootje, dat was een soort badkuip waar je maar met 3 personen in kon. Daarom bedacht Fernand dat hij ons met een touw achter het bootje kon slepen. Wij dus met onze fles op de rug en tuba in de mond, Fernand aan een touw achter het bootje en ik achter Fernand aan datzelfde touw. Maar er waren te veel golven en ik werd naar beneden getrokken. "Fernand", riep ik, "ik ben aan het verdrinken". "Pak uw mondstuk", was zijn respons. Maar hij had mijn fles niet opengedraaid. Uiteindelijk zijn we op 7 m op zand beland en het enige dat er te zien was, was afgebroken zeegras en een klein visje.

Mijn tweede duik was al even rampzalig, het was in Mol met Monique Demoustier. Ik had geen duikpak, dus is Monique eerst gaan duiken met haar duikmaat, waarna ik in haar natte pak mocht kruipen. Nat, koud, duik nummer twee was echt niet gezellig. Gelukkig is het vanaf toen beter en beter gegaan.

Tiny Heremans, 3*Instructeur

Guy Bosmans en Tiny Heremans bemannen de NELOS-boetiek tijdens de Academische Zitting van 2006.

Foto: Ivo Maeder.

biologie. De eerste was aan de Put van Ekeren voor de jeugddividuescholen van AVOS en BRAVOS. Ook de tweede vond daar plaats, maar dan voor de jeugddividuesers van de regio's LIMOS, OVOS en WEVOS. Deze zomer gingen we met alle jeugddividuescholen van NELOS naar de Oosterschelde. Aan de hand van geplastificeerde foto's tonen we de jeugddividuesertjes wat ze allemaal zouden kunnen zien, daarna volgen de kandidaatjes (met hun begeleider jeugddividuesen) een parcours overeenstemmend met hun niveau. Tijdens de duik worden er opdrachten uitgevoerd en nadien krijgen ze een stempel en een sleutelhanger. Je ziet dat wie zin heeft om meer te weten te komen over onderwaterbiologie, best aan zijn trekken kan komen. We staan natuurlijk ook open voor nieuwe initiatieven dus mensen met 'frisse' ideeetjes zijn van harte welkom.

duivel-doet-al

Naast de Wetenschappelijke Commissie, het Veiligheidscomité, Poseidon en BRAVOS ben ik ook steeds actief geweest bij andere bezigheden binnen de federatie. Zo bemande ik bijv. vele jaren mee de NELOS-boetiek tijdens officiële NELOS-bijeenkomsten en was ik steeds van de partij als toezichter op het examen theorie Duiker-Hulpverlener in Leuven. Duiken, onderwaterbiologie, NELOS, het geeft me zoveel voldoening hé ...

goede raad

Als ik nog een tip mag geven aan iedereen die meer uit zijn duik willen halen: probeer tijdens je duik meer te 'snuffelen', maak er

niet altijd een race van om op diepte te geraken en dan weer (aan de maximale stijgsnelheid) omhoog, ga met je buddy op zoek tussen wieren en blokken. Je zal verbaasd zijn over je vondsten. Observeer de organismen goed voor je weer verder duikt, zo kan je je vondsten boven water makkelijker opzoeken. Een ontmoeting met een naaktslakje van enkele centimeter groot of een – in het zand verscholen – juveniele sepiä maken van een doorsnee duik een mooie duik. Maak dus wat meer tijd om te 'snuffelen'.

Bedankt Tiny, tot duiks! ■

JAN DIEU

Tiny Heremans, AV NELOS 2023.

Foto: Ivo Maeder.

Duik der 3* Instructeurs CMAS Belgium

Wanneer we naar het instructeurskader NELOS kijken, vergeten we soms dat er aan de andere kant van de taalgrens binnen ons kleine België ook instructeurs gevormd worden die op identiek dezelfde manier functioneren en tot dezelfde CMAS-familie behoren, namelijk instructeurs van CMAS Belgium. En dan heb ik het over de kaders van onze zusterliga Lifras.

Uiteraard is het belangrijk dat de hoogste kaders van NELOS en Lifras, die samen het kader vormen van CMAS Belgium, periodiek vergaderen om ervoor te zorgen dat beide liga's in dezelfde richting evolueren en dat de wederzijds erkenning van brevetten (wat wereldwijd een unicum is) behouden blijft. Hiervoor vergaderen de Bureaus van NELOS en Lifras periodiek om de evolutie van onze duiksport te bespreken en kennis uit te wisselen.

Maar natuurlijk zijn er meer 3*Instructeurs dan zij die in het Bureau zetelen en waar de 3*Instructeurs vóór de afsplitsing van NELOS en Lifras (een verplichting vanuit de overheid) elkaar kenden van de BEFOS/FEBRAS-Zeestages (BEFOS/FEBRAS is de voormalige naam van CMAS Belgium), is dit nu niet meer het geval. Daarom was het hoog tijd om de 3*Instructeurs nogmaals verzamelen voor een gezamenlijk duik, als ook voor het ophalen van mooie herinnerin-

gen. Jaren geleden werd dit al eens georganiseerd op Gorishoek (n.a.v. 50 jaar BEFOS/FEBRAS) en nadien in Vodelée, maar nu zoveel jaar later werden de 3*Instructeurs uitgenodigd voor een gezellig samenzijn in het 'Centre de Plongée Barrage Eau d'Heure'.

Vincent Leroy, 3*Instructeur NELOS en Moniteur Nationale Lifras, nam de organisatie voor zijn rekening en verzamelde de Belgische 3*Instructeurs op 26 mei 2024 in de Barrage waar een duik werd aangeboden door het duikcentrum.

Na de kennismaking en de obligate speechen konden de ploegen worden ingedeeld waarbij niet de 5-sterrenregel van toepassing was, maar wel de ligaregel, namelijk alle ploegen bestonden uit 3*Instructeurs van zowel NELOS als LIFRAS. En hoewel de briefings soms gemengd in het Nederlands-Frans verliepen, werden degelijk begrijpbare briefings gegeven waarna de duiken van start konden gaan.

De duiken verliepen feilloos en waren verfrissend, waarna gedebriefd werd om vervolgens het 'glas van de vriendschap' te heffen over de Belgische taalgrenzen heen. Er werden mooie anekdotes van weleer van onder het stof gehaald, maar tegelijkertijd werden er ook plannen gemaakt om verdere informatie uit te wisselen ten voordele van onze geliefde sport: de duiksport.

Het was een mooi initiatief, de afwezigheid hadden ongelijk en dit smaakt naar meer ... Op naar de 'Duik der 3*Instructeurs van 2025'. ■

SVEN VANDEKERCKHOVE,
TECHNISCH DIRECTEUR NELOS
& COVOORZITTER NATIONALE RAAD
CMAS BELGIUM
&
PATRICE FINET,
DIRECTEUR TECHNIQUE LIFRAS
& CO-PRÉSIDENT CONSEIL NATIONALE
CMAS BELGIUM

Foto: Maxim Vanhockerhout.

Foto's (3) Carl Vanderhulst.

Tijdens het weekend van 29-30 juni 2024 vonden de Scubapro Testdagen plaats in het Zilvermeer in Mol en we kunnen terugkijken op een zeer succesvol evenement.

Op zaterdag hebben we maar liefst 48 initiaties gedaan, waarvan 16 deelnemers zich vooraf hadden ingeschreven. De opkomst op zondag was opnieuw top, met 45 initiaties en 25 voorinschrijvingen. Opmerkelijk is dat het aantal inschrijvingen voor zondag op zaterdag al naar 35 was gestegen, wat de groeiende interesse in onze activiteiten aantoonde.

Heel wat duikers hebben daarnaast ook gebruikgemaakt van de kans om het materiaal van Scubapro te komen testen.

Nuclea en Amfibie werden door Scubapro, Huis Cuylaerts en de Watersportcentrale in de bloemetjes gezet met mooie prijzen. Zij waren immers de twee clubs die het meest actief aanwezig waren. Hun toewijding en enthousiasme hebben aanzienlijk bijgedragen tot het succes van de Scubapro Testdagen.

We willen ook graag alle medewerkers bedanken voor jullie harde werk en inzet. Dankzij jullie verliep het evenement soepel en was het voor alle deelnemers een fantastische ervaring. Zonder jullie hulp en enthousiasme zou dit evenement niet mogelijk zijn geweest. Dank je wel!

Van deze testdagen werd een video gemaakt, die je op het NELOS-YouTube-kanaal kan bekijken door de qr-code hiernaast te scannen. ■

INGE DEKORT

Op onze NELOS-flickr-pagina staan er 3 mappen met foto's die gemaakt werden tijdens de Scubapro-testdagen 2024 in het Zilvermeer Mol op 29 en 30 juni.

www.flickr.com/photos/nelos-vzw/albums

Foto: Maxim Vanhockerhout.

Foto: Maxim Vanhockerhout.

Dive-Expo 2024

Dive-Expo, een organisatie van Stefan Panis, is een beurs voor zowel recreatieve als technische duikers en vindt plaats op 7 en 8 december 2024. NELOS mag 10 vrijkaarten weggeven.

Stefan Panis.

De organisator Stefan Panis is een fervent technisch duiker en daarnaast ook een wrak-, grot- en mijn-duiker. Jarenlang hielp hij mee met de organisatie van de Tekdive Shows in Antwerpen, maar in 2019 vond hij het tijd om zijn eigen vleugels uit te slaan en toen werd Tec-Expo geboren. Het was een vernieuwende beurs, gedragen door een gepassioneerd, jong team met frisse ideeën.

Ondanks het feit dat 'Start To Tec' erg leeft en er een grote interesse is bij beginnende

(recreatieve) duikers in vinzwemtechnieken, uitloding, materialen, ... bleek de term 'Tec' voor velen een drempel om naar de beurs te komen. Om die reden werd het concept aangepast en is Dive-Expo sinds 2023 een beurs waar zowel luchtduikers als technische duikers aan hun trekken komen. Die nieuwe formule bleek een succes.

Na het succes van de beurs in Sint-Niklaas – vorig jaar – én de té kleine beursoppervlakte aldaar, verhuist Dive-Expo naar een grotere locatie: **Antwerp Expo**.

van recreatief tot technisch

Dive-Expo 2024 is de ultieme duikbeurs voor elke duiker, van recreatief tot technisch! Dive-Expo biedt een breed scala aan stands met fabrikanten, duikscholen, winkels en meer. Geniet van boeiende presentaties door nationale en internationale experts over fotografie, duikmedische aspecten, wrakduiken, grotduiken, beroepsduiken en exotische reisbestemmingen.

NELOS ondersteunt Dive-Expo en de Commissie Marketing & Communicatie mag 10 vrijkaarten weggeven.

Heb je interesse voor een vrijkaart? Stuur dan een e-mail naar marcom@nelos.be met als onderwerp 'vrijkaart Dive-Expo' en vermeld je naam, voornaam en je adresgegevens.

Dit jaar werd er dus gekozen voor een nieuwe locatie, met een veel grotere beursoppervlakte, heel centraal gelegen met veel parking en een vlotte verbinding met het openbaar vervoer. Dive-Expo 2024 op 7 en 8 december 2024 van 09.30 tot 18.00 uur.

Locatie: Antwerp Expo, Jan van Rijswijcklaan 191, 2020 Antwerpen.

Op Facebook www.fb.com/DiveExpo en op de website www.dive-expo.be vind je meer info over de standhouders en gastsprekers.

IVO MADDER

Advertentie

UW EXPERT IN ONDERWATERFOTO & -VIDEOGRAFIE

WIJ SERVICEN ALLE MERKEN IN EIGEN ATELIER

ONDERHOUD HERSTELLING MAATWERK VERKOOP

MES
MARINE EXPEDITION SERVICES

WWW.MES-BVBA.BE

Evolutie binnen de redactie

In het jubileumnummer Hippocampus nr. 200 brachten we de geschiedenis van ons bondsblad dat uitgroeide van een gestencild informatieblaadje tot een duikmagazine in vierkleurendruk. Je hebt nu opnieuw een jubileumeditie in handen. Tijd om even kort stil te staan hoe we evolueerden.

Foto: Ivo Madder.

Vlnr: Roland Wantens, Jacques Bernaerts en Ivo Madder (27 januari 2003).

Lees zeker eerst het artikel 'Hoe het begon' in deze periodiek. Daarin hebben we een interview met Rudi Schollaert, de eerste hoofdredacteur van Hippocampus. Hij vertelt over de complexe opstart en de doorgroei van Hippocampus tot een eigen Nederlandstalig bondsblad, samengesteld door een redactieteam dat bestaat uit NELOS-leden.

Rudy trok 11 jaar lang de Hippokar (van 1978 tot 1989) en gaf in 1989 de fakkel door aan Jacques Bernaerts, die gedurende 3 jaar hoofdredacteur bleef (van 1989 tot 1992). Wijlen Roland Wantens nam het toen over en na 11 jaar (tot 2003) zocht en vond Roland een vervanger. Sinds 27 januari 2003 is Ivo Madder de hoofdredacteur van ons duikmagazine, dat gemaakt wordt door een gemotiveerd redactieteam dat er heel veel uren vrijwilligerswerk insteekt. Bij deze een dubbelinterview met Jacques en Ivo.

Hippo: Jacques, wanneer kwam jij bij het redactieteam terecht en waarom wilde je er deel van uitmaken?

Jacques: Van bij de stichting in 1978 tot in 1985 was ik penningmeester bij NELOS en mijn echtgenote Renée verzorgde de boetiek. Ik werkte in een groot grafisch bedrijf en bijgevolg kende ik iets van opmaak en

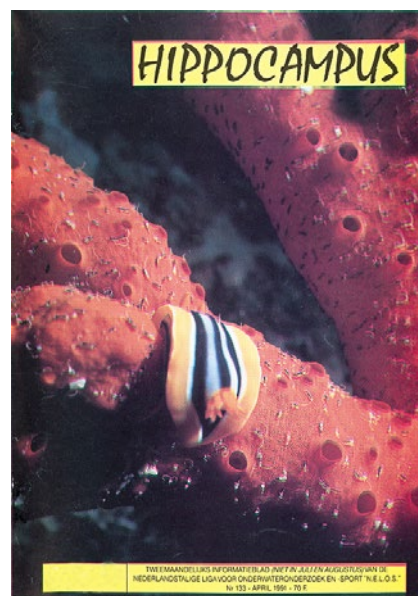
drukken. De toenmalige Hippocampus zag er eertlijk gezegd nogal slordig uit. De opmaak was een zootje en zo nu en dan verscheen er zelfs een witte pagina. Ik ergerde mij daar mateloos aan. Bij duikschool Amphora was ik één van de grondleggers van het clubblad Sepia. Op een keer liep het weer eens fout met de opmaak van het bondsblad en nam ik een Sepia mee naar het NELOS-Bestuur als voorbeeld van hoe het moest. Voorzitter Jef Van den Berghe gaf toe dat het zo niet verder kon en vroeg mij om voortaan een oogje in het zeil te houden bij de opmaak van Hippocampus.

Ivo: En toen Rudi Schollaert met zijn duikzaak startte, wilde hij geen belangenvermenging en vond hij het deontologisch niet verantwoord om hoofdredacteur te blijven. Het NELOS-Bestuur zocht iemand die snel het roer kon overnemen. Veel keuze was er niet en zodoende werd Jacques de Chinese vrijwilliger.

Jacques: Juist, en je mag het beroepsmisvorming noemen, maar weer ging mijn eerste bekommernis uit naar een genormaliseerde blad- en zetspiegel. Monique Demoustier typte de teksten en liet mij per telefoon weten welke titels zij nodig had. Ik liet die dan opmaken en stuurde ze op per post. Het bleef echter amateuristisch tot ik

Jacques Bernaerts zorgde ervoor dat ons A5-bondsblad een omslag in kleur kreeg (Hippo nr. 84 - juni 1981).

Nog steeds op A5-formaat, maar de foto bedekt vanaf Hippo nr. 133 (april 1991) de volledige cover.

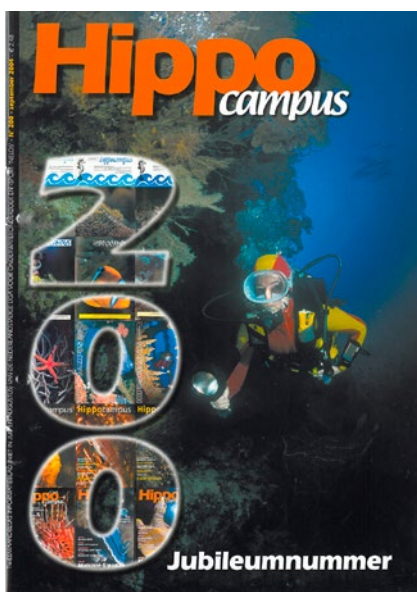
Hippocampus nr. 146 (december 1993) was de eerste Hippocampus in A4-formaat. Op de cover de dochter van Roland Wantens.

Pascal Eeckhoudt paste de vormgeving van de cover aan (Hippo nr. 177 - februari 2000).

Hippo nr. 189 (juni 2002) kreeg van Pascal opnieuw een wijziging qua vormgeving.

In het jubileumnummer Hippocampus nr. 200 brachten we de geschiedenis van ons bondsblad.

onze problemen besprak met specialist en collega Karel Ooms. Hij was bovenal een goede vriend die later deel ging uitmaken van het redactieteam. Met heel veel geduld wijdde Karel ons in in de geheimen van de opmaak. Van computers en wordprocessors was toen nog geen sprake. Het was desktop publishing 'avant la lettre'.

Op Sinterklaasdag 1989 kochten we een ATARI-286-computer. Dat was een geweldig krachtige machine voor die tijd met een geheugen van 1 MB en een harddisk van 60 MB met DOS 3.3. Na een weekend studeren en met veel vallen en opstaan, slaagde Monique erin om vol trots een A4-document te printen. Om de leesbaarheid te bevorderen, werkten we voortaan in twee kolommen met titels over de ganse breedte. Zoiets was met een typemachine onbegonnen werk, maar met de computer werd dat plots veel eenvoudiger. Karel bleek in die periode van onschatbare waarde te zijn, want hij gaf Monique een echte computeropleiding.

Ivo: Dankzij Jacques evolueerde Hippo-campus toen van een nogal slordig uitziend tijdschrift naar een verzorgd magazine met genormaliseerde blad- en zetspiegel. Hij zorgde er ook voor dat ons bondsblad een omslag in kleur kreeg. Jacques is bovendien een NELOS-adept in hart en nieren en houdt alles bij over de geschiedenis van onze federatie, wat vaak nuttige info opleverde als we – zoals nu – historische feiten in onze artikels moesten verwerken.

Jacques: Op een schone dag gaf onze wondermachine de geest. De nikkel-cadmiumbatterij bleek stuk te zijn. Die moest worden besteld in de VS en dat kostte tijd. Zoals gewoonlijk waren we al achterop met de afwerking en we zaten met de handen in het haar. Karel heeft toen de volledige opmaak van Hippocampus op zich genomen, ook toen we overstapten op A4-formaat. Het verschil in opmaak tussen een A5- en een A4-formaat is zeer groot en hij was daar de geschikte persoon voor. In het begin bleef Monique de teksten typen en ze bezorgde die dan met floppydisks aan Karel. Later, toen de PC was ingeburgerd, typten de auteurs hun teksten zelf en kregen we die op een schijfje. Tegenwoordig gaat het hoofdzakelijk per e-mail.

Hippo: Jacques, in 1989 werd jij hoofdredacteur voor een termijn van slechts 3 jaar. Een vrij korte periode in vergelijking met het mandaat van je collega's.

Jacques: Het was nooit mijn bedoeling om lang hoofdredacteur te blijven. Gelukkig was Roland Wantens, die in februari 1991 bij het redactieteam kwam, bereid om mijn taak over te nemen. We vulden elkaar goed aan. Roland zorgde voor de inhoud en de illustraties en hij kon op mijn steun rekenen voor de technische afwerking. Onder zijn leiding werd Hippo volwassen: het formaat evolueerde van A5 naar A4 en kleurfoto's binnenin deden hun intrede.

Hippo: Ivo, hoe kwam jij bij het redactieteam terecht?

Ivo: Bij Moby Dick, de duikschool waar ik in 1979 op 16-jarige leeftijd met de duiksport begon, was ik vrij snel één van de leden die regelmatig een artikel aanleverde voor het clubblad. Ik schreef toen vooral artikels over onderwaterbiologie en werd op zeker moment ook jarenlang de verantwoordelijke voor de samenstelling van dat clubblad. Roland Wantens was toen ook lid van die duikschool en zo op de hoogte van mijn talenten. In november 1993 werd duikschool The SeaMasters opgericht. Als mede-oprichter maakte ik er vanaf het begin het A4-clubblad, in 'full colour', geprint op een A3-laserprinter en nadien met twee nietjes geniet in de vouwlijn. In die tijd was het de gewoonte dat de clubs hun clubblad ook naar de redactie van Hippocampus stuurden. Roland zag daardoor dat ik wellicht een meerwaarde voor het redactieteam kon betekenen en hij nodigde me eind 1999 uit voor een redactievergadering in het clubhuis van duikschool Amphora. Jacques, lid van Amphora, was daar aanwezig en wist me te vertellen dat de vergadering geannuleerd was. Ik stond er dus voor niets, want ze hadden me vergeten te verwittigen. Mijn enthousiasme daalde toen zeer erg.

Een half jaar later, na meerdere uitnodigingen, ben ik dan uiteindelijk toch op een uitnodiging ingegaan en sinds september 2000 maak ik deel uit van het redactieteam Hippocampus. De motivatie waarom ze bij het team wilden en die ik te horen kreeg tijdens de eerste redactievergadering, was wel frappant. Ze wilden meer artikels over biologie en vermits ik al regelmatig artikels geschreven had voor Hippocampus, die toen echter nooit gepubliceerd werden en zelfs tegengehouden waren, hadden ze me graag bij het team. Regelmatig artikel geschreven voor Hippocampus? Het waren er slechts twee. Die twee artikels die eerder niet voor publicatie aanvaard waren, wer-

den uiteindelijk wel gepubliceerd van zodra ik bij het team zat: 'Aids en duiken' en 'Bescherming tegen hyperoxie'.

Hippo: En 3 jaar later werd jij hoofdredacteur?

Ivo: Ja, nadat Roland met spijt in het hart te kennen gaf dat hij met zijn dagelijks werk bij een bijkantoor van een Noorse rederij eigenlijk geen tijd meer had voor Hippo. Daarom zocht hij iemand om hem te vervangen.

Jacques: Om Roland te ontlasten had Ivo had hem eerder al een paar keer vervangen en de definitieve aflossing van de wacht is goed verlopen. Gelukkig maar, want kort nadat Ivo hoofdredacteur werd, werd Roland ernstig ziek.

Ivo: Hippo bracht wel zoveel extra werk mee in mijn vrije tijd, dat ik moest stoppen met de opmaak van het clubblad van The SeaMasters.

Hippo: Het huidige redactieteam bestaat uit elf leden en sommigen zijn er al bij sinds NELOS een eigen, autonome redactie kreeg.

Jacques: Inderdaad, het redactieteam van Rudi Schollaert bestond uit zes redacteurs, waaronder Luc Beets en Wim Van Doeseleer, die nog steeds deel uitmaken van het huidige redactieteam.

Ivo: Een aantal van die zes bleven onder mijn voorzitterschap nog lange tijd deel uitmaken van ons team: Monique Demoustier en Willy Wellens. Willy, die tevens afgevaardigde van de Geneeskundige Commissie was (toen nog Medische Commissie genoemd), bleef bij ons tot hij in mei 2011 overleed.

Monique was tot de laatste editie van het kleine A5-formaat verantwoordelijke voor de lay-out (vormgeving), maar ze bleef nadien nog een tijd verantwoordelijke uitgever. Ze bleef tot 2016 actief als redactielid. Jacques, die jarenlang penningmeester was, stopte ermee in 2018.

Ook Jozef Van den Berghe, erevoorzitter van NELOS, maakte een tijdje deel uit van ons redactieteam, van 2010 tot 2022.

Hippo: Vanaf het moment dat Hippocampus op A4-formaat gedrukt werd, stopte Monique dus met de vormgeving. Waarom?

Jacques: Dankzij Roland stapten we vanaf Hippocampus nr. 146 (december 1993) over naar het A4-formaat. De inhoud was half in steunkleur uitgewerkt en half in 'full colour'. Vanaf dan veranderde de manier van werken compleet. Daarom werd de eerste A4-vormgeving door Karel Ooms gedaan en nadien door drukkerij Imtra van Raymond (Mon) Henderickx. Vanaf Hippo nr. 169 (juni 1998) werd de vormgeving en het drukken overgenomen door Patrick Swinnen van drukkerij Swinnen Printing.

Hippo: Maar enkele jaren later deden jullie de vormgeving opnieuw zelf?

Jacques: In februari 2000 kwam Pascal Eeckhoudt als personeelslid bij NELOS werken om onder andere Hippocampus in lay-out te zetten. Vanaf dan maakte hij ook deel van het redactieteam en was hij de verantwoordelijke voor de vormgeving en advertenties. Pascal paste direct de lay-out aan met artikels die vanaf dan gemarkeerd werden met rubriektitels (Hippo nr. 177). Op de cover stond Hippocampus nu in twee kleurtinten bovenaan i.p.v. in het wit links verticaal. De pre-press lieten we nog wel door Swinnen Printing uitvoeren.

Ivo: Hippo nr. 189 kreeg van Pascal opnieuw een wijziging qua vormgeving. Ook het uitzicht van de naam van ons magazine op de cover werd gerestyled. Voor sommigen leek het nu of de titel Hippocampus uit twee aparte woorden (Hippo en campus) bestond. Tot Hippo 299 (juni 2024) bleef die titelstijl behouden. In april 2004 liet ik de lay-out van de rubriek- en tussentitels aanpassen, een stijl die we aanhielden tot eind 2013.

Pascal bleef bij NELOS werken tot het voorjaar van 2004. Hippo 198 (april 2004) was de laatste periodiek die hij in lay-out zette. Hij bleef nog wel redactielid tot februari 2012. Miriam Hagendorens, die al langer deel uitmaakte van het redactieteam, nam de taak van Pascal over en kwam vanaf april 2004 in loondienst bij NELOS en werd de verantwoordelijke voor de vormgeving en advertenties. Ze bleef dat doen tot ze elders kon gaan werken. In april 2008 gaf ze haar ontslag bij NELOS en moest ze omwille van te veel werk spijtig genoeg ook het redactieteam verlaten.

Katrijn Ools werd in dienst genomen bij NELOS om onder andere Hippocampus in lay-out te zetten.

Jacques: Om de 'workload' van Katrijn te beperken, begon Ivo vanaf september 2016

In Hippo nr. 250 (sept./okt. 2014) brachten we info over de geschiedenis van ons bondsblad, maar we vertelden ook hoe een artikel tot stand komt, het ontstaan van een duikreisverhaal, het mysterie van het katern, de Hipporedactie en hoe je lid kan worden van ons redactieteam.

Hippocampus mee te lay-outen. Zo kon Hippocampus ook bij afwezigheid van Katrijn verder in lay-out gezet worden.

Ivo: Met de hulp van Patrick Swinnen leerde ik Katrijn hoe ze een perfecte hoge resolutie pdf kon aanmaken, zodat we Swinnen Printing niet meer nodig hadden voor de pre-press, maar nog enkel voor het drukken. Katrijn introduceerde vanaf Hippo 247 (jan./feb. 2014) de rubriektitels verwerkt in een golfvorm, een stijl die toen ook doorgevoerd werd in andere NELOS-publicaties. We behielden die stijl tot Hippo 299 (juni 2024).

Wat we door de jaren heen ook aanpasten, was dat het bondsnieuws niet meer vooraan stond, maar afgewisseld werd met de reportages. In 2006 volgde ik samen met Katrijn een cursus eindlay-out en we kregen onder andere de tip om de reportages volledig te scheiden van het bondsnieuws en het bondsnieuws achteraan te plaatsen, met vooraan een inhoudspagina over bondsnieuws, geïllustreerd met verwijzende foto's. We voerden dat onmiddellijk in.

Hippo: Een periodiek magazine uitbrengen vergt heel wat werk. Dat er nog iemand extra mee in lay-out kon zetten, was dus zeker een meerwaarde?

Ivo: Inderdaad, want voordien hadden we omwille van plotse afwezigheden al een twee keer beroep moeten doen op Swinnen

In het jubileumnummer Hippo 300 brengen we een stukje geschiedenis over ons magazine en hebben we enkele aanpassingen gedaan aan de vormgeving.

Printing om Hippocampus in lay-out te zetten. Iemand extra van het redactieteam die in lay-out kon zetten was dus aardig meegenomen. Een paar jaar later heb ik dat zelfs uitgebreid. Ook Marijke Van Cauwenberghe en Jan Dieu helpen al enkele jaren mee met het lay-outen.

Jacques: Hippocampus komt tot stand met vrijwilligers. NELOS-leden en redactieleden die artikels schrijven, die nagelezen en geëditeerd moeten worden. Dan moet nog het nodige fotomateriaal aangeleverd worden en vaak komen de artikels en foto's veel te laat binnen, waardoor het stressen is om ons magazine tijdig bij de drukkerij te krijgen. Enkele extra handen voor de vormgeving zijn zeker niet overbodig.

Ivo: Artikels komen inderdaad vaak veel te laat binnen. Dat we Hippocampus telkens tijdig bij de drukker krijgen, is te danken aan onze redactieleden die op het laatste moment hun vrije tijd opofferen en een tandje bijsteken om alles op tijd rond te krijgen. De kwaliteit en het tijdig verschijnen van ons magazine staat en valt met hen.

Jacques: De verwerkingsstroom van tekst tot afgewerkt artikel werd door Ivo vanaf het begin onmiddellijk aangepast. Teksten werden niet meer nalezend tijdens vergaderingen, maar worden nu via e-mail verspreid. De pdf's van artikels in lay-out worden door de redactieleden nagelezen en voorzien van opmerkingen, die nadien verwerkt worden in de opmaak. De status van elk artikel kan opgevolgd worden door elk redactielid. Dankzij de moderne communicatietechnieken konden we het aantal redactievergaderingen verminderen en is er tijdens de bijeenkomsten meer tijd over om te brainstormen, wat ook zorgt voor een hogere productiviteit (meer artikels, meer pagina's).

Ivo: Katrijn bleef bij NELOS in dienst tot september 2022, waarna ze haar carrière een volledig andere wending gaf als lerares. Vicky Naveau werd in november 2022 aangeworven als vormgeefster, maar verliet NELOS in januari 2024. Sinds januari 2024 zijn het enkel de redactieleden Ivo, Marijke en Jan die alles in lay-out zetten. Om die extra werklast een beetje te beperken, wordt het binnenhalen en opvolgen van advertenties door Lien Aerts, een NELOS-personeelslid, gedaan.

Hippo: Lukt dat wel zonder een vast personeelslid voor de lay-out?

Ivo: De werklast is nu wel een stuk hoger, waardoor ik nu nog minder tijd heb om te gaan duiken. Mochten de artikels tijdig binnenkomen, dan kunnen we de teksten meer gespreid nalezen, hebben we meer tijd om foto's te zoeken en te selecteren en kan het lay-outwerk beter verdeeld worden. Dit alles moet immers in onze vrije tijd gebeuren. Dus nog even afwachten hoe het evolueert. Ik heb in ieder geval een heel goed team. Zonder hen zou ons magazine er niet zo goed uitzien.

Teksten die binnenkomen, al dan niet van onze redactieleden of andere commissies of NELOS-leden, worden door mij geëditeerd en nadien grondig nagelezen door Natalie Decrock, die tevens ondervoorzitter is. Ze kan mij dus indien nodig tijdelijk vervangen als voorzitter. Foto's en afbeeldingen worden bijeengezocht en iemand zet het in lay-out. De pdf van die lay-out wordt nagelezen en de opmerkingen worden verwerkt. Wim Van Doeselaer en Luc Beets zijn samen met mij de personen die zich nog bondsnieuws vanuit het verleden herinneren, nuttig om bepaalde gegevens te corrigeren. Naast het lay-outen neemt Jan Dieu regelmatig interviews af. Stefan Van Uffel is vaak de redder in nood om nog snel een artikel uit zijn pen te toveren. Patrick Swinnen plant ruim op voorhand biologische artikels en reisverhalen in en levert ze tijdig aan. Patrick Van Hoerlande is de specialist in geschiedenis van onder andere duikmateriaal en van het uitpluizen van het internet. Melanie Gevaert geven we naast het nalezen al eens een opdracht om de info van een bijscholing

De hoofdredacteur met zijn redactieleden en de verantwoordelijke uitgever.

uit te schrijven en Marijke Van Cauwenberghe maakt naast het nalezen en in lay-out zetten, regelmatig tijd om een reisverhaal te schrijven. Ook Wim Bolleijn draagt geregeld zijn steentje bij aan de redactionele inhoud. Kortom een redactieteam dat goed aan elkaar hangt en perfect op elkaar ingespeeld is. En dan hebben we nog Ronny Margodt, voorzitter van NELOS en verantwoordelijke uitgever, die ook af en toe een artikel schrijft.

Hippo: Jullie spraken al een enkele malen over lay-outwijzigingen, maar de grootste wijziging was toch wel dat de Hippocampus nu volledig in kleur wordt gedrukt?

Jacques: De grootste wijziging nadat we een eigen redactieraad hadden, was eigenlijk het moment dat we van A5- naar A4-formaat overgingen.

Ivo: Daar ben ik het volledig mee eens. Maar daarnaast is er nog de verdienste van Jacques die het klaar kreeg om van de Hippocampusredactie een commissie te maken. Pas dan waren we een 'echte' redactie. Toen ik hoofdredacteur werd, was één van mijn wensen om ons bondsblad verder uit te

breiden van 76 naar 100 pagina's. Dat lukte vrij snel en regelmatig was hij zelfs dikker. Het was ook een streven om af te stappen van het gedeelte in steunkleur. Twee jaar later was het dan eindelijk zover. Sinds september 2005 (Hippo 205) is ons bondsblad volledig in 'full colour', wat een stuk eenvoudiger is voor de vormgeving. Het geeft ons duikmagazine daarnaast een nog meer professionele uitstraling.

De kwaliteit van de cover werd ook enkele keren gewijzigd: een vernislaag, matte plasticlaag, blinkend gelamineerd en nu al een paar jaar een eenzijdig matte silcoseal. Een andere doelstelling is dat de verzending in de toekomst niet meer onder plasticfolie gebeurt. Dat is iets waarover we al een paar jaar overleggen met onze huidige drukkerij Moderna en waarvoor we ook offertes vragen bij andere drukkerijen. Op dit moment is het echter nog geen haalbare kaart. Als ik zie hoe de verzending van andere magazines steeds meer in die richting begint te evolueren, verwacht ik dat het vanaf 2025 misschien wel zal lukken.

Hippo: Met Hippocampus nr. 300 is er nu een nieuwe mijlpaal. Daar ging wellicht heel wat voorbereiding aan vooraf?

Ivo: Patrick Swinnen, die altijd al nauw betrokken was bij Hippocampus, eerst via Swinnen Printing en later toen hij zijn bedrijf stopte en het redactieteam verwoegde, vond dat we ook een nieuwe lay-out moesten realiseren. Ik gaf een voorzet en die werd nadien uitgewerkt door Vicky en Marijke, waarna ik samen met Marijke het finetunen deed.

Het plan was om alle hoofdredacteuren nog eens samen te brengen voor een gezamenlijk interview. Door het onverwacht heengaan van Roland was dat niet meer mogelijk en wijzigde één en ander. Binnen het redactieteam stelden we een planning op over welke artikelen er zeker in moesten komen. De taken werden verdeeld en het eindresultaat mag gezien worden. De rubriektitels zijn strakker en het woordje van de redactie, de inhoud van het bondsnieuws, de lopende agenda en de cover ogen moderner.

Jacques: Ik ben benieuwd naar die nieuwe lay-out en de artikelen. De redactie kennende zal dat zeker heel goed zijn. ■

HET REDACTIETEAM HIPPOCAMPUS

Advertentie

DIVE AND TRAVEL
www.diveandtravel.nl

EGYPTE - SRI LANKA - **INDONESIË** - MALTA/GOZO - CURAÇAO - GALAPAGOS
BAHAMAS - MEXICO - MALEDIVEN - FILIPIJNEN - THAILAND - OMAN
ST. EUSTATIUS - BONAIRE - JORDANIE - COSTA-RICA - LIVEBOARDS

INDONESIË

Murex Dive Resort

Vanaf: € 2117,-

Kleinschalig en gastvrij resort, een echte topper in deze regio met dagelijks duiken in het schitterende Bunaken National park. 10D / 7N 2-pers poolside bungalow o.b.v. volpension en 10 bootduiken en 5 onbegeleide huisrif duiken.

CURAÇAO

All West Apartments

Vanaf: € 1272,-

Gelegen op de westpunt van Curacao weg van de drukte. 9D / 7N 2-pers studio o.b.v. logies en onbegeleid kantduiken duikpakket.

MALTA - GOZO

Block Gozo Appartementen

Vanaf: € 843,-

Gelegen op Gozo dit kleinschalige appartementen complex met duikcentrum en restaurant is de perfecte uitvalsbasis om Gozo onderwater te ontdekken. 8D / 7N 2-pers studio o.b.v. logies en onbegeleid 10 kantduiken duikpakket.

Prijzen zijn incl. retourvluchten en luchthaven transfers v.v. De duikpakketten zijn incl. fles/lucht/lood excl. duikmateriaal. Bagagekosten kunnen van toepassing zijn.

WWW.DIVEANDTRAVEL.NL
TEL: (033) 457 15 94

Kijk voor meer uitgebreide duikreis adviezen en een compleet bestemmings aanbod op onze website **WWW.DIVEANDTRAVEL.NL**

Volg ons op Facebook en Instagram en blijf als eerste op de hoogte van het laatste nieuws.

Organisatie van vrijduikevents in nieuw jasje

Na lang zoeken hebben we een oplossing gevonden om de organisatie van vrijduikevents makkelijker te maken!

We zijn een samenwerking aangegaan met SportEasy. Dit is een webapplicatie waar ook een app voor je mobiele telefoon aan verbonden is. Dit betekent dat je kan kiezen om via een pc of laptop, maar ook via je gsm alles op te volgen.

vrijduikevents

Vanaf heden zullen alle vrijduikevents enkel nog langs die weg aangekondigd worden. Je kan er in de applicatie zelf voor kiezen om via je eigen e-mailadres en/of via push-notificaties op je gsm op de hoogte gehouden te worden.

Ook de inschrijvingen voor duiken in Nemo33 of Duiktank Transfo én de betalingen hiervoor zullen langs deze weg georganiseerd worden.

Eerstvolgende data Nemo33:

- zo. 15 sept. 2024, 08.00 – 10.00 u (voorlopige ADV Walter Mellaerts);
- zo. 20 okt. 2024, 08.00 – 10.00 u (voorlopige ADV Bart Denys);
- za. 23 nov. 2024, 08.00 – 10.00 u (voorlopige ADV Bart Denys);
- zo. 8 dec. 2024, 16.00 – 18.00 u (voorlopige ADV Bart Denys).

Onze jaarlijkse Duiktank ledendag mét BBQ: zondag 6 oktober 2024.

praktische informatie

Daarnaast zullen we de applicatie SportEasy ook gebruiken om alle praktische informatie door te sturen aan onze vrijduikleden. Er zit namelijk een handige tool in om e-mails en berichten op te stellen. Dit zorgt ervoor dat de mensen die vrijwillig achter de schermen werken het makkelijker krijgen.

Daarom vragen we een beetje begrip van jullie kant. We weten dat niet iedereen staat te springen voor nog een nieuwe app of een nieuwe login. Je kan deze kleine inspanning van jouw kant zien als jouw vrijwillige bijdrage aan onze organisatie.

uitnodiging

Je mag eerstdaags een uitnodiging verwachten die verstuurd wordt vanuit de systemen van SportEasy. Het enige wat je dient te doen is de instructies te volgen en de rest wijst zichzelf uit. Maar voor de zekerheid toch een korte procedure:

- ☞ Klik op 'Kom bij mijn club', die in de e-mail staat die we via SportEasy versturen.
- ☞ Je komt nu op de website van SportEasy waar je persoonlijke gegevens (naam, voornaam, e-mailadres) al ingevuld staan. Eventueel kan je die nog aanpassen. Je moet nu ook een wachtwoord aanmaken van meer dan 8 tekens, met minstens één hoofdletter, één kleine letter, één nummer en één speciaal teken.
- ☞ Je kan ook nog aanvinken of je af en toe nieuws over SportEasy en de mogelijkheden ervan wenst te ontvangen. Wil je af en toe informatie over speciale aanbiedingen van partners van SportEasy ontvangen, dan kan je dat ook aanvinken.
- ☞ Als je akkoord gaat met de gebruiksvoorwaarden en de 'Privacy Policy', dan kan je klikken op 'Een account aanmaken'. Je krijgt dan een verificatie e-mail.
- ☞ Aanmelden met Facebook behoort ook tot de mogelijkheid.
- ☞ Had je al eerder een account aangemaakt, bijv. via de SportEasy app, dan vervalt bovengaande procedure en klik je uiteraard op 'Ik heb al een account', waarna je de nodige gegevens invult.

Als je account in orde is, kan je via de website of via de SportEasy app inloggen en daar vind je een overzicht van de events, alsook van de club onder de

NELOS Commissie Vrijduiken. In de app kan je meldingen inschakelen, zodat je steeds op de hoogte gebracht wordt van vrijduikevents.

Als er vragen zijn dan zijn we uiteraard stand-by om jullie te ondersteunen. We kunnen al meegeven dat er met deze applicatie nog veel meer mogelijk is, maar daarover meer in de nabije toekomst. ■

BART DENYS,
VOORZITTER COMMISSIE VRIJDUIKEN

Ben je nog geen vrijduiker en ook nog niet bezig met de opleiding ervan, dan zit je niet in de 'pool' van vrijduikers. Ben je van plan om met een opleiding vrijduiken te starten, dan kan je via www.vrijduiken.be vragen om opgenomen te worden in de lijst van vrijduikers en dan krijg je nadien ook een uitnodiging om deel uit te maken van de vrijduikersgroep in SportEasy.

DIVES-nieuws

Foto: Rob Aarsen.

Op het moment dat ik dit artikel schrijf, is het softwarebureau nog bezig met het implementeren van een aantal aanpassingen (dat noemt men in het vakjargon een sprint). Indien sommige zaken nog niet werken zoals beschreven, dan kan dat de oorzaak zijn. Op de help-pagina van DIVES zal een overzicht komen van wat er sinds mei is gewijzigd.

Hieronder een kort overzicht van de belangrijkste aanpassingen die voor jou zichtbaar zijn. Er gebeuren immers ook aanpassingen op de achtergrond in modules voor onderhoud van het systeem.

opleidingen voor niet medisch gekeurde leden

Momenteel kan je niet-medische gekeurde leden inschrijven voor onderstaande opleidingen:

- ✓ Compressoroperator
- ✓ Blender
- ✓ Duiker-Hulpverlener

Voor alle andere opleidingen krijg je een melding dat dit niet mogelijk is.

Voor duiken en vrijduiken is het nu niet meer mogelijk om een activiteit aan te maken als de kandidaat niet medisch gekeurd is. Je kan de persoon wel opzoeken, wat vroeger niet het geval was. Hierdoor kan je je buddy aansporen om zich in orde te maken of het kan zijn dat het een vergetelheid is geweest van de secretaris en dan kan dit worden rechtgezet. Je ziet dergelijke kandidaten in het grijs staan en als je ze wilt selecteren, krijg je een melding.

wijzigingen in persoonlijke tagging

De knoppen sidemount en scooter zijn verplaatst naar een lijst onder tags waar nu ook deco-duik, fotografie, videografie en biologie als vaste keuzetags zijn toegevoegd om te kunnen gebruiken als voorwaarden voor opleidingen. De persoonlijke tags kunnen toegevoegd worden na het opslaan van de activiteit. Deze tags gelden enkel voor jou persoonlijk en zullen dus niet zichtbaar zijn voor andere leden.

Voeg persoonlijke tags toe

Beheer je persoonlijke tags voor deze activiteit. Deze tags gelden enkel voor deze activiteit en niet voor andere leden.

Deco-duik

Tags

- Biologie-duik
- Deco-duik
- Duiken met scooter
- Duiken met sidemount
- Fotografie-duik
- Videografie-duik

Er werd ook een migratie doorgevoerd bij de persoonlijke tags, waarbij 'deco' een nieuwe vaste keuzetag is. Dit was nodig voor de kandidaten 2^oI, 3^oI en hun jury. Deze voorwaarde is nu ook opgenomen op de brevetkaart. Verder kan je het aantal deco-duiken nu ook opvolgen op je profielpagina.

Er kan nu ook gezocht worden op tags via het logboek.

tijdzone-informatie

Er waren diverse fouten met de juiste tijd in de duiken en de e-mails. Die stond twee uur vroeger dan de reële tijd. Dat zou normaal nu moeten opgelost zijn, maar als je het nog vaststelt laat het ons dan weten.

brevetkaart aanpassingen

Het aftekenen van het uittreksel strafregister bij opleidingen Assistent-Instructeur, Begeleider Jeugdruiken en Duikers met een Handicap (DmH) gebeurt op het einde van de opleiding op basis van het beschikbaar zijn van dit attest in de databank. Dit attest mag maximaal één maand oud zijn. Dit werd ook verduidelijkt op de brevetkaart.

Gedoken van een boot

Buddy's

Lutgart STALS
WILRIJKSE D

Zoek enkel binnen clubleden

Zoek een buddy om toe te voegen
lydia

Buddy mag niet duiken

heeft geen geldige medische keuring en mag dus niet deelnemen aan een duikactiviteit.

Sluiten

3*Duiker 3*D

Opleiding vervalt op 24/01/2028 en de eerste proef verviel op 01/02/2023

3*D: theorie en zwembad 3/3

3*D: OW-proeven en duikleidingen 9/15

Het is nu ook mogelijk om vrijstellingen bij een proef in te brengen op basis van een behaald brevet. Dit was al in voege voor de opleiding 4*D en AI, maar is nu ook verder uitgebreid.

De opleidingsverantwoordelijke kan nu via de clubpagina en open detailkaart ook vervallen brevetkaarten consulteren. Dit wordt nog verder uitgebreid naar de kandidaat en de duikschoolverantwoordelijke (DSV) in een volgende sprint.

De DSV, OPLV, ledenadministrateur en de kandidaat zelf krijgen nu ongeveer 6 maanden voor het verval van een brevetkaart een melding in de inbox en – indien dit ingesteld is – ook via e-mail. Om e-mails te kunnen ontvangen dien je dit via profiel/instellingen in te stellen. Je kan ze 1x week, dagelijks of per uur laten binnenkomen.

rapportering

De rapportering in Excel is verplaatst naar links onder de rapporteringstab en is nu ook beschikbaar voor ledenadministrators.

De ledenadministrateur kan nu ook vervallen brevetkaarten raadplegen.

bugcorrecties

- ✓ Proeven komen nu terug beschikbaar bij het herinschrijven na het verval van een brevetkaart.
- ✓ Correctie verkeerde meldingen in de historiek, zoals vermelding van een verkeerde proef.
- ✓ Bij bepaalde combinaties van aanpassingen aan proeven kwamen meerdere lijnen van dezelfde persoon als deelgenomen op de activiteit te staan.
- ✓ Het was niet meer mogelijk iemand te verwijderen als deelgenomen na het opslaan van de activiteit.
- ✓ Rapportering: correctie tussen overzicht en brevetkaart rond vervaldata.
- ✓ Aanpassen van een persoonlijke naar een publieke locatie.

Daarnaast zijn er nog wat optimalisaties aan de lay-out gebeurd.

profielpagina

Op de profielpagina is ook een tabbeheer dat je kan gebruiken om zelf aangemaakte buddy's, duikplaatsen en tags aan te passen. In het najaar wordt dit uitgebreid, zodat je dit via deze pagina kan aanmaken en verwijderen.

Door de extra nieuwe functionaliteiten die we als DIVES-team in 2024 moesten voorzien, lopen we wat achter met het implementeren van een verbeterde manier rond het aanmaken van nieuwe duikplaatsen.

Omdat elke sprint nogal wat naweeën heeft gehad en er momenteel een grote achterstand is in het verwerken van de tickets (momenteel nog een 50-tal tickets open), hebben we beslist om geen nieuwe functionaliteiten meer te bouwen tijdens het lopende en komende jaar, maar wat al een tijdje openstaat af te werken in een najaars- en voorjaars-sprint. Hierdoor kan voldoende tijd voorzien worden om te zorgen dat het systeem correct functioneert.

In 2025 zal de focus dus vooral liggen op het inbrengen van alle overige brevetten en hopen we werk te kunnen maken van het uitdenken van een module voor duikplaatsen.

**LUTGART STALS,
NAMENS HET DIVES-TEAM**

Advertentie

Nieuws vanuit de NELOS-webshop

De boetiek voor de Duiker-Hulpverlener (DHV)

Binnenkort vinden de examens Duiker-Hulpverlener opnieuw plaats. Kandidaten DHV kunnen verschillende producten in de NELOS-webshop aanschaffen die hen zullen helpen bij de voorbereiding van hun examen. Zo hebben we het beademingsmasker en het cursusboek Duiker-Hulpverlener. Voor zij die slagen hebben we het fluo-

hesje, waarmee ze zich kenbaar kunnen maken aan de waterkant.

Weldra zal ook de nieuwe DHV-badge verkrijgbaar zijn via de webshop. Alle producten kunnen gemakkelijk teruggevonden worden via het label 'Duiker-Hulpverlener'.

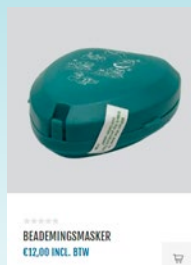
Opmerking: het beademingsmasker is enkel zichtbaar voor NELOS-leden die ingelogd zijn met een clubaccount of een individueel clublidaccount. Ook om te genieten van de ledenprijs moet je ingelogd zijn met één van die twee accounts. ■

RIK OLIEVIER

PRODUCTEN GELABELD MET 'DUIKER-HULPVERLENER'

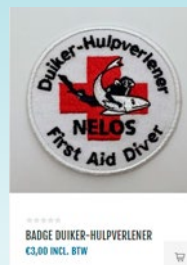
CURSUSBOEK DUIKER-HULPVERLENER
€20,00 INCL. BTW

BEADEMINGSMASKER
€12,00 INCL. BTW

FLUO HESJE DUIKER-HULPVERLENER
€10,00 INCL. BTW €15,00 INCL. BTW

BADGE DUIKER-HULPVERLENER
€3,00 INCL. BTW

BADGE DUIKER-HULPVERLENER -
VERSIE 2024
€6,00 INCL. BTW

Polo's en T-shirts voor clubs

Op <https://webshop.nelos.be/newproducts> moet je zijn om de clubkledij te bestellen.

Je kan via de NELOS-webshop ook polo's en T-shirts met je eigen clublogo laten maken. Deze clubkledij zal standaard voorzien zijn van het NELOS-logo op de rug en het aangeleverde clublogo op de linkerborst.

De polo's en T-shirts zijn in verschillende kleuren en maten verkrijgbaar, zowel in een dames- als in een herenmodel. Het clublogo moet aangeleverd worden in PDF hoge resolutie (min. 300 dpi) of in een grafisch vectorbestand (.ai of .eps). Je verstuurt het via e-mail naar boetiek@nelos.be.

De polo's en de T-shirts hebben een vaste prijs, maar de prijs van de opdruk is afhankelijk van het totaal aantal te bedrukken kledingstukken. Ook de clubkorting (15% vanaf een bedrag van 150 euro) is van toepassing als je de bestelling uitvoert met een geldig clubaccount.

Bij een bestelling in de webshop moet enkel de polo of het T-shirt besteld worden. De opdruk zal automatisch als een artikel toegevoegd worden in de winkelwagen naar rato van het totaal aantal bestelde kledingstukken.

De bestelling zal in principe binnen 2 à 3 weken na goedkeuring van de zetjepruf gratis geleverd worden. Gezien het hier gaat om kledij die specifiek voor jullie club met een eigen clublogo gemaakt wordt, kunnen de polo's of T-shirts achteraf niet meer omgeruild worden. ■

RIK OLIEVIER

AED-set voor clubs

De verantwoordelijke van de NELOS-boetiek onderhandelt met een firma voor de groepsaankoop van een unieke draagbare AED-set, specifiek samengesteld voor duikers, zodat die kan meegenomen worden aan boord of tot aan de waterkant.

Door middel van een groepsaankoop zal je als NELOS-club een korting kunnen krijgen op de aankoopprijs. De kostprijs, inclusief 6% btw, zal later kenbaar gemaakt worden op de NELOS webshop en via een NELOS-info.

De set bestaat uit een waterdichte groene koffer met daarin een AED van het type 'DefiSign Life'. In de koffer is een mal voorzien die naast de uitsparing voor de AED een extra vak heeft om nog extra materiaal (niet inclusief in de set), zoals een beademingsmasker en een schaar in onder te brengen.

De 'DefiSign Life AED' is een semiautomatische meertalige AED die gemakkelijk is in gebruik. De AED geeft duidelijk gesproken instructies en is van de 'categorie 1'. Hij mag dus door iedereen bediend worden. De AED is inzetbaar bij iedereen.

Bij gebruik van de optionele kinderelektroden (dus niet inbegrepen in set) wordt de schok aangepast aan het kleinere lichaam.

Als de klep aan de voorzijde geopend wordt, start het apparaat automatisch op. De AED begint onmiddellijk met het geven van gesproken instructies. Deze instructies worden ondersteund door afbeeldingen die met behulp van led's uitgelicht worden. Stap voor stap wordt de hulpverlener uitgelegd wat er gedaan moet worden.

De elektroden zijn in één oogopslag zichtbaar en reeds bevestigd aan de AED. De plakkers kunnen onmiddellijk op de ontblote borstkas van het slachtoffer geplakt worden. Hierdoor worden er kostbare seconden gewonnen.

De levensduur van de AED is 8 tot 10 jaar. De batterij gaat ongeveer 6 jaar mee in stand-bymodus en is afzonderlijk verkrijgbaar. De elektroden hebben een levensduur van ongeveer 2,5 jaar.

Naast een exacte replica van de AED als trainingstoestel is er ook een universele AED-trainer beschikbaar, die waarschijnlijk ook via de NELOS-webshop verkocht zal worden.

Voor de aankoop zal er gewerkt worden met voorinschrijvingen (afsluitdatum ergens midden november). Afhankelijk van het aantal voorinschrijvingen zal er door de firma een korting toegekend worden die zal verrekend worden bij de eindafrekening.

Tijdens de NELOS-Zeestage is er alvast een set beschikbaar voor demonstraties.

RIK OLIEVIER

Voorzitter: Marc Lycops
Avenue de la Liberté 158 boîte 7 – 1080 Bruxelles
Gsm 0473 81 68 62 – president@lifras.be

Medevoorzitter: Ronny Margodt
Gistelsteenweg 385 F 011 – 8490 Jabbeke
Gsm 0473 96 13 50 – voorzitter@nelos.be

Penningmeester: Margaux Montrieux
Tel. 015 29 04 86 – secretariaat@nelos.be

Bestuursleden:

Michel Declercq
Pladijsstraat 8, 8370 Blankenberge
Gsm 0475 56 56 18 – michel.declercq@nelos.be

Frédéric De Deyn
Gsm 0476 63 06 13 – frederic.dedeyn@lifras.be

Philippe De Wilde
Gsm 0477 57 24 23 – philippe.dewilde@lifras.be

Yvan Barthélemy
Gsm 0496 55 30 99 – yvan.barthelemy@lifras.be

Sven Vandekerckhove
Acaciastraat 76 – 9890 Asper
Gsm 0476 34 00 64 – duikonderricht@nelos.be

Secretariaat CMAS Belgium:

Margaux Montrieux
Jules Broerenstraat 38 – 1070 Anderlecht
Tel. 015 29 04 86 – secretariaat@nelos.be

Président: Marc Lycops
Avenue de la Liberté 158 boîte 7 – 1080 Bruxelles
Gsm 0473 81 68 62 – president@lifras.be

Vice-Président: Frédéric De Deyn
Gsm 0476 63 06 13 – frederic.dedeyn@lifras.be

Secrétaire Général: Laurie Brodtkom
Gsm 0472 74 20 37 – secrtaire.general@lifras.be

Trésorier: Philippe De wilde
Gsm 0477 57 24 23 – philippe.dewilde@lifras.be

Administrateurs:

Yvan Barthélemy
Gsm 0496 55 30 99 – yvan.barthelemy@lifras.be

Patrick Bogaert
Gsm 0494 73 96 82 – patrick.bogaert@lifras.be

Laurence Sénéchal
Gsm 0497 31 53 20 – laurence.senechal@lifras.be

Thibaut Vandermeulen
Gsm 0479 45 69 69 – thibaut.vandermeulen@lifras.be

Secrétariat:

Katia Van De Veegaete – katia@lifras.be
Muriel Van Blommen – muriel@lifras.be
Comptabilité: comptabilite@lifras.be
Jules Broerenstraat 38 – 1070 Anderlecht
Tel. 02 521 70 21

Start 2 UWH

3-delige lessenreeks onderwaterhockey voor slechts 10,00 euro.

Hou je van water maar zoek je wat meer uitdaging dan baantjes zwemen? Hou je van de dynamiek van een team, maar kan je ook wel de stilte onder water appreciëren? Zoek je een sport waarbij je je adem inhoudt van de spanning, maar ook af en toe echt wel moet gaan ademen? Dan is onderwaterhockey (OWH of UWH in het Engels) vast iets voor jou! Onderwaterhockey is een teamsport op de bodem van het zwembad. Een tactische & fysieke sport die door mannen en vrouwen van over de hele wereld meestal samen wordt gespeeld. Je kan perfect in je eigen club spelen, maar ook de wereld afreizen om te spelen met 's werelds leukste community.

lessenreeks Start 2 UWH

Hebben we nog steeds je aandacht? Kom eens proberen! In september organiseren alle OWH-clubs in Vlaanderen een 'START 2 UNDER WATER HOCKEY'. Leer onze sport beter kennen door drie lessen te volgen bij een club bij jou in de buurt. Tijdens deze 3-delige lessenreeks, waarmee we leden trachten te werven, leer je alles van OWH en krijg je de smaak te pakken om deze competitie sport te blijven doen.

De promotie van deze campagne begon al in juli 2024. We hebben promomateriaal op de sociale media en websites van elke OWH-club geplaatst. Ook via de sociale media van

NELOS werd Start2UWH kenbaar gemaakt. Er werden posters opgehangen bij de lokale bakker en slager. Flyers werden uitgedeeld tijdens de eerste schooldag.

Geïnteresseerden en toekomstige OWH-leden kunnen zich aanmelden en inschrijven via de website belgiumuwh.be door op 'lees meer' in de banner 'Start 2 UNDER WATER HOCKEY' te klikken. Klik daarna op de regio van je keuze (Antwerpen, Bilzen, Brugge, Genk, Zwevegem of Sint-Pieters-Leeuw). Je vindt er de nodige info om in te schrijven. ■

KATRIEN VERBAKEL

De Wetenschappelijke Commissie nodigt je uit om deel te nemen aan de themaduik en de voorafgaande voordracht, die zal plaatsvinden in het Dorpshuis 'De Stove' in Stavenisse op zondag 8 september 2024 om 10.00 uur. Gast-spreker: Jan-Pieter Ploem. Alle NELOS-leden zijn welkom. Aansluitend mogelijkheid tot een duik bij LW om 13.10 uur.

wereld van de platwormen

Stel je voor dat je afdaat in de mysterieu-

Themaduik: Platwormen

ze diepten van de zee, omringd door een adembenemend landschap vol leven. Daar, verborgen in het zand en tussen de koralen, schuilt een groep bijzondere wezens die je verwachtingen volledig zullen uitdagen: de platwormen.

Tijdens deze introductievoordracht nemen we je mee op een ontdekkingsreis door de fascinerende wereld van de platwormen, ook bekend als *Platyhelminthes*. Je zult versteld staan van hun verbazingwekkende regeneratievermogen, hun complexe fysio-

logie en hun rol in diverse ecosystemen, van zoetwatermeren tot de uitgestrekte oceanen.

We zullen de unieke kenmerken van deze dieren onthullen, hun uiteenlopende habitatten verkennen en hun ecologische en medische betekenis bespreken.

Duik met ons mee in de enigmatische wereld van de platwormen en ontdek wat deze, vaak onbekende, dieren te bieden hebben. ■

TINY HEREMANS

De Nederlandstalige Liga voor Onderwateronderzoek en -Sport vzw (NELOS) is lid van de Koninklijke Belgische Federatie voor Onderwateronderzoek en -Sport vzw (CMAS Belgium), stichtend lid van de Wereldbond voor Onderwateractiviteiten (CMAS), erkend door Sport Vlaanderen en EUF-gecertificeerd.

NELOS-Bestuur

Voorzitter & Public Relations: Ronny Margodt
0473 96 13 50 – voorzitter@nelos.be

Vicevoorzitter: Dirk Callaert
0477 88 14 68 – dirk.callaert@nelos.be

Penningmeester: Lutgart Stals
0492 23 07 06 – lutgart.stals@nelos.be

Boetiekverantwoordelijke: Rik Olievier
0475 64 31 71 – boetiek@nelos.be

Bestuurslid: Michel Declercq
0475 56 56 18 – michel.declercq@nelos.be

Bestuurslid: Franklin Forrez
0492 25 12 33 – franklin.forrez@nelos.be

Bestuurslid: Ivo Hubert
0475 49 87 24 – ivo.hubert@nelos.be

Bestuurslid: Ivo Madder
0475 73 32 01 – ivo.madder@nelos.be

Bestuurslid: Sven Vandekerckhove
0476 34 00 64 – sven.vandekerckhove@nelos.be

Secretariaat, ombudsman & API

Duikershuis – Margaux Montrieux
Brusselsesteenweg 313-315 – 2800 Mechelen
Tel. 015 29 04 86 – secretariaat@nelos.be
www.nelos.be/secretariaat

Ombudsman: Eric Sels
0475 36 88 23 – ombudsman@nelos.be

Aanspreekpunt integriteit: Eric Sels
0475 36 88 23 – api@nelos.be

Solidariteitsfonds

Beheerder solidariteitsfonds: Lutgart Stals
solidariteitsfonds@nelos.be

Ongevalsangiften-administratie

Arena NV: tel. 02 512 03 04 – www.arena-nv.be
arena@arena-nv.be (contactpersoon Inge Ghijssels)

Dodelijk ongeval: binnen de 2 dagen ongevalsangifte (maak een kopie voor jezelf) naar het NELOS-secretariaat verzenden. Zo snel mogelijk erna een verslag over de omstandigheden van het ongeval, vergezeld van een medisch attest over de doodsoorzaak. Arena NV mag ook op de hoogte gebracht worden.

Andere ongevallen: binnen de 15 dagen ongevalsangifte naar het NELOS-secretariaat verzenden, vergezeld van de geneeskundige getuigschriften (maak een kopie voor jezelf). Attesten moeten door de dokter worden afgeleverd binnen de 3 dagen na het ongeval!

Hulpdiensten

Universitair ziekenhuis Antwerpen
Tel. 03 821 30 55 (24/24 uur)

Militair Hospitaal Koningin Astrid
Centrum voor hyperbare zuurstoftherapie
Bruynstraat 1, 1120 Neder-over-Heembeek
(afrit 6 op de ring rond Brussel), Tel. 0800 12382

ALGEMEEN ALARMNUMMER Tel. 112

Medisch Centrum Hyperbare Zuurstoftherapie
's-Gravenpolderseweg 114, Goes, Nederland
Tel. 0031 113 23 42 90 (24/24 uur)

NELOS-noodnummer: +32 15 20 61 58

Erevoorzitters

Jozef Van den Bergh
Willy van der Plas willy.vanderplas@nelos.be

Commissies

Commissie Sportduiken

Voorzitter: Sven Vandekerckhove
0476 34 00 64 – voorzitter.sportduiken@nelos.be

Verantwoordelijke der brevetten: René Van Leeuwen
0475 65 53 55 – rene.vanleeuwen@nelos.be

Ereraad: Tony Devolder
0478 45 51 42 – voorzitter.ereraad@nelos.be

Subcommissie Jeugdruiken: Franklin Forrez
0492 25 12 33 – voorzitter.jeugdruiken@nelos.be

Subcommissie Technisch Duiken (STD): Rik Olievier
0475 64 31 71 – voorzitter.std@nelos.be

Subcommissie Duikers met een Handicap: Dirk Damen
0475 44 83 14 – voorzitter.dmh@nelos.be

Subcommissie Hulpverlening: Dirk Saman
0475 26 79 20 – voorzitter.hulpverlening@nelos.be

Brevetcomité: Bruno Vanderbeken
0476 32 32 08 – voorzitter.brevetcomite@nelos.be

Comité Duikinnovatie: Lars Putteneers
0474 09 37 86 – voorzitter.duikinnovatie@nelos.be

Comité Didactiek: Lutgart Stals
0492 23 07 06 – voorzitter.edit@nelos.be

Veiligheidscomité: Dirk Callaert
0477 88 14 68 – voorzitter.veiligheidscomite@nelos.be

Commissie Vrijduiken

Voorzitter: Bart Denys
0479 279 403 – bart.denys@nelos.be

Commissie Vinzwemmen

Voorzitter: Free Duerinckx
0486 12 89 63 – free.duerinckx@nelos.be

Commissie Onderwaterhockey

Voorzitter: Niels Balens
niels.balens@nelos.be

Geneeskundige Commissie

Voorzitter, dopingpreventieverantwoordelijke en contactpersoon medisch verantwoord sporten:
Herman Van Bogaert – 0475 48 23 35
voorzitter.duikgeneeskunde@nelos.be

Commissie Mental Coaching

Voorzitter: Elfrie van Poppelen
0497 44 60 03 – mental.coaching@nelos.be

Audiovisuele Commissie (NELOSAC)

Voorzitter NELOSAC: Gery Beeckmans
0472 27 96 67 – voorzitter.audiovisueel@nelos.be

Voorzitter Subcommissie Foto: Marc Vermeiren
0472 27 96 67 – owf@nelos.be

Voorzitter Subcommissie Video: Erik De Groef
0478 25 09 21 – owv@nelos.be

Wetenschappelijke Commissie

Voorzitter Subcommissie Biologie: Tiny Heremans
Tel. 016 22 56 98 – voorzitter.biologie@nelos.be

Commissie Marketing & Communicatie

Voorzitter: Natalie Decrock
0485 17 86 79 – MarCom@nelos.be

Commissie Redactieteam Hippocampus

Voorzitter/hoofdredacteur: Ivo Madder
0475 73 32 01 – voorzitter.redactieteam@nelos.be

Juridische Commissie

Voorzitter: René Van Leeuwen
0475 65 53 55 – rene.vanleeuwen@nelos.be

Hoofdredacteur: Ivo Madder

De Bisthovenlei 46 – 2100 Deurne (Antwerpen)
Tel. 03 290 54 06 – gsm 0475 73 32 01
redactie@nelos.be

Verantwoordelijke uitgever: Ronny Margodt

Gistelsteenweg 385 F 011 – 8490 Jabeke
ronny.margodt@nelos.be

Redactieteam: Luc Beets, Wim Bolleijn, Natalie Decrock, Jan Dieu, Melanie Gevaert, Ivo Madder, Patrick Swinnen, Marijke Van Cauwenberghe, Wim Van Doeselaer, Patrick Van Hoerlander, Stef Van Uffel

Vormgeving: Jan Dieu, Ivo Madder, Marijke Van Cauwenberghe

Publiciteit: Lien Aerts

Brusselsesteenweg 313-315 – 2800 Mechelen
Tel. 015 29 04 86 – publiciteit@nelos.be

Drukkerij: Moderna Printing

Schoebroekstraat 50 – 3583 Paal-Beringen
www.moderna.be

Hippocampus verschijnt 5 maal per jaar:
februari, april, juni, september en december.
Oplage: meer dan 10.000 exemplaren.
ISSN-nummer: 1782-8414.

Gedrukt op:

Deadlines artikels Hippocampus

Editie januari/februari: vóór 5 december
Editie maart/april: vóór 5 februari
Editie mei/juni: vóór 5 april
Editie september/oktober vóór 15 juni
Editie november/december: vóór 5 oktober

Advertentietarieven

Zie 'MediaPack' op: www.nelos.be/mediapack

Hippocampus kan je downloaden in pdf-formaat via de NELOS-website, meer bepaald op pagina: www.nelos.be/Hippo-archief

Hippocampus doorbladeren op Issuu via: <https://issuu.com/ivomadder>

De redactie en de uitgever zijn niet verantwoordelijk voor de inhoud van de geplaatste advertenties. Ongevraagd toegestuurd redactionele teksten en/of foto's worden niet teruggestuurd. De artikels ter publicatie in de Hippocampus moeten binnen zijn bij de redactie minstens 45 dagen vóór de maand van verschijning.

Overeenkomstig de Europese privacywetgeving (GDPR – General Data Protection Regulation – of ook genoemd Algemene Verordening Gegevensbescherming – AVG), die op 25 mei 2018 volledig van kracht werd in iedere lidstaat van de EU, melden wij dat je persoonsgegevens worden bijgehouden in een bestand. Wij verbinden ons ertoe deze gegevens enkel te gebruiken voor de verzending van ons tijdschrift en de administratie van de liga overeenkomstig het doel van onze organisatie. Je hebt inzage- en correctierecht.

Niets van deze uitgave mag overgenomen worden zonder schriftelijke toestemming van de verantwoordelijke uitgever.

Adresveranderingen

enkel via het
secretariaat van je
duikclub waar je als 1e
lid ingeschreven bent.

Lid van:

www.facebook.com/NELOSvzw
www.facebook.com/hippocampusredactie

September 2024

- 02-09 ONK 2024 Masters (NOB)**
4e periode foto- en filmkampioenschap
- 03 Regionale bijscholing rebreathers & trimix – OVOS**
De kreeft, Eeklo – 20.00 - 22.00 u
- 05 Opleiding ERD – theorie**
Zwembad Vita Den uyt, Mol – 19.30 - 22.00 u
- 05 Regionale bijscholing rebreathers & trimix – WEVOS**
Clubhuis DNBO, Bredene – 20.00 - 22.00 u
- 07 Verbodderingsduik AVOS 2024 - Familiedag + clean Put van Ekeren**
Put van ekeren – 09.00 - 19.00 u
Info en inschrijven: www.avos.be
- 08 Themaduik: Platwormen**
Gastspreeker: Jan-Pieter Ploem
Dorpsshuis De Stove, Voorstraat 42, Stavenisse, Nederland – 10.00 - 12.00 u
Aansluitend mogelijkheid tot een duik (LW 13.10 u)
- 08 College der 3*1 (+ workshop)**
Duikersshuis NELOS – 09.00 - 13.00 u
- 08 Zeestage 2*1 & 3*1 – Pré-Boulouris**
Duikersshuis NELOS – 14.30 - 17.00 u
- 12 Opleiding ERD – decompressietechnieken**
Zwembad Vita Den uyt, Mol – 19.30 - 22.00 u
- 12 Regionale bijscholing rebreathers & trimix – BRAVOS**
Park ter Relst, Kampenhout – 20.00 - 22.00 u
- 14-22 OBK 2024 shoot-out (NELOSAC)**
2e periode wedstrijd foto/video
Info: www.netos.be/OBK_2024
- 19 Opleiding ERD – planningssoftware**
Zwembad Vita Den uyt, Mol – 19.30 - 22.00 u
- 26 Opleiding ERD – workshop**
Zwembad Vita Den uyt, Mol – 19.30 - 22.00 u
- 29-03 Zeestage 2*1 & 3*1**
Port Boulouris – 08.00 - 22.00 u

Oktober 2024

- 07 Start opleiding GND – regio AVOS**
Info en inschrijven: www.avos.be
- 07-12 20e CMAS Wereldkampioenschap OW-fotografie en 6e -videografie**
Locatie: Vlora (Albanië)
- 09 Regionale bijscholing rebreathers & trimix – AVOS**
Sportcentrum Mariënborg, Edegem
20.00 - 22.00 u
- 10 Opleiding ERD – Examen**
Zwembad VITA Den Uyt, Mol
19.30 - 22.00 uur
- 12 Duiker-Hulpverlener – Examensessie 2**
Scholengroep Go! Next, Vildersstraat 3, 3500 Hasselt
08.30 - 14.00 u
- 13 Opleiding AI/Initiator – S2C**
Duikersshuis NELOS – 09.00 - 17.00 u
- 14 Regionale bijscholing DHV – OVOS**
Duikschool Orka, Lokeren – 20.00 - 22.00 u

- 16 Regionale bijscholing rebreathers & trimix – LIMOS**
GCOC Oosterhof, Lummen – 20.00 - 22.00 u
- 20 Opleiding AI/Initiator – M3**
Duikersshuis NELOS – 09.00 - 17.00 u
- 21 Regionale bijscholing DHV – BRAVOS**
Park van Relst, Kampenhout – 20.00 - 22.00 u
- 24 Regionale Ronde Tafels – WEVOS**
Clubhuis DNBO, Bredene – 20.00 - 22.00 u

November 2024

- 03 Examen 1*1 – theorie**
't Verloren Hofke, Dilbeek – 09.00 - 12.30 u
- 03 Zeestage 2*1 & 3*1 – Post-Boulouris**
't Verloren Hofke, Dilbeek – 13.00 - 15.00 u
- 04 Examen 3*1 – Limiet inschrijvingen**
- 05 Regionale Ronde Tafels – OVOS**
Huis van de Sport, Gent – 20.00 - 22.00 u
- 05 Regionale bijscholing DHV – LIMOS**
GCOC Oosterhof, Lummen – 20.00 - 22.00 u
- 06 Regionale bijscholing DHV – AVOS**
Sportcentrum Mariënborg, Edegem
20.00 - 22.00 u
- 09-16 NELOS-Vrijduikstage**
Dahab (Egypte)
- 13 Regionale Ronde Tafels – AVOS**
Sportcentrum Mariënborg, Edegem
20.00 - 22.00 u
- 14 Examen 1*1 – theorie – herkansing**
Duikersshuis Mechelen – 19.00 - 22.00 u
- 14 Regionale bijscholing zeemanschap: knopen leggen – BRAVOS**
Park van Relst, Kampenhout – 20.00 - 22.00 u
- 16 Specialisatieopleiding Jeugdduiken theorie deel 1**
Duikersshuis Mechelen – 09.00 - 17.00 u
- 17 Examen AI/Initiator - S2C + M3**
Duikersshuis Mechelen – 09.00 - 13.00 u
- 19 Regionale Ronde Tafels – LIMOS**
GCOC Oosterhof, Lummen – 19.30 - 22.00 u

- 23 Specialisatieopleiding Jeugdduiken theorie deel 2**
Duikersshuis Mechelen – 09.00 - 17.00 u
- 23 Prijsuitreiking van het ONK 2024 (NOB)**
Theater Vianen, Vianen (NL) – 19.30 - 23.00 u
- 23 Regionale bijscholing DHV – WEVOS**
Clubhuis Stingrays, Vichte – 14.00 - 17.00 u
- 24 Examen 1*1 - Fysieke fitheid**
Zwembad Strop, Stropstraat 31, Gent
13.00 - 18.00 u
- 25 Herexamen AI/Initiator - S2C + M3**
Duikersshuis Mechelen – 19.00 - 22.00 u

December 2024

- 04 Regionale bijscholing zeemanschap: knopen leggen – LIMOS**
GCOC Oosterhof, Lummen – 20.00 - 22.00 u

07-08 Dive-Expo 2024

Antwerp Expo, Jan van Rijswijklaan 191,
2020 Antwerpen – 09.30 - 18.00 u
Info: www.dive-expo.be

07-08 Lowland Photo Festival

Cultuurcentrum Ter Dilft, Bornem
08.00 - 17.30 u
Gratis: exposities & natuur- en fotografiebeurs
Tickets: lezingen en webshops
Info: www.landschapvzw.com

08 Proclamatie OBK shout-outwedstrijd onderwaterfotografie en -videografie 2024 (NELOSAC)

Cultuurcentrum Ter Dilft, Bornem
13.00 - 18.00 u

11 Regionale bijscholing zeemanschap: knopen leggen – AVOS

Sportcentrum Mariënborg, Edegem
20.00 - 22.00 u

12 Regionale bijscholing zeemanschap: knopen leggen – OVOS

Huis van de Sport, Gent – 20.00 - 22.00 u

18 Regionale bijscholing zeemanschap: knopen leggen – WEVOS

Clubhuis Stingrays, Vichte – 20.00 - 22.00 u

Januari 2025

09-12 Salon de la plongée de Paris (Duiksportbeurs in Parijs)

Exhibition Park, 1 place de la Porte de Versailles
75015, Parijs, Frankrijk
09.00 - 18.00 u
Info: www.salon-de-la-plongee.com

18-25 boot Düsseldorf

Messe Düsseldorf Exhibition Centre - D-40474
Düsseldorf, Am Staad (Stockumer Höfe)
09.00 - 17.00 u
Info: www.boot.com

Februari 2025

01-02 Duikvaker 2025 (Duiksportbeurs)

Expo Houten, Meidoornkade 24, 3992 AE Houten,
Nederland
za. 10.00 - 18.00 u
zo. 10.00 - 17.00 u
Info: www.duikvaker.nl

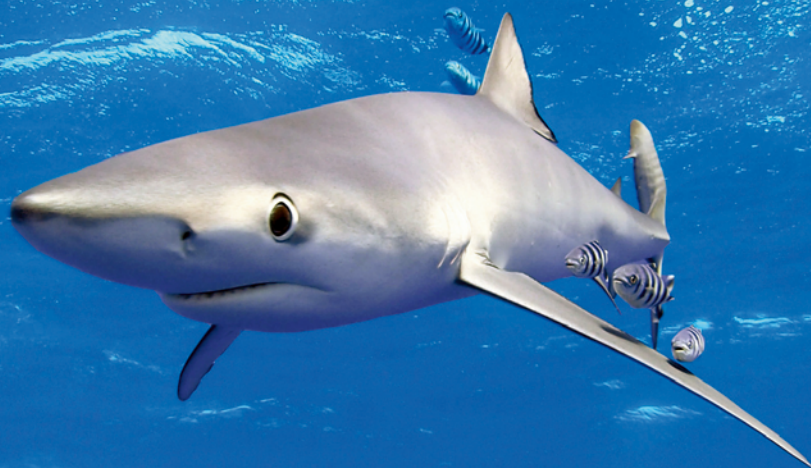
Raadpleeg de uitgebreide lopende agenda op www.netos.be voor meer info.

Opgelet! Inschrijven voor activiteiten, bijscholingen en examens georganiseerd door NELOS, gebeurt via Eventbrite tot uiterlijk 4 dagen voor de activiteit. De inschrijvingslink is terug te vinden in de lopende agenda op de NELOS-website of in één van de respectievelijke NELOS-info's.

Controleer even of het evenement inderdaad plaatsvindt. Items voor de onze lopende agenda kan je melden aan: Ivo Madder – redactie@netos.be.

ONDER
WATER
HUIS **NL**

WEEFINE SMARTFOCUS

Elk moment perfect belicht, videolamp mét flitsfunctie!

De krachtige Weefine Smartfocus videolampen met **COB-led** geven niet alleen **dimbaar** wit licht, maar ook **rood** en **blauw licht**. Daarnaast hebben deze lampen een krachtige **flitsfunctie** & **focus lamp met auto-off** tijdens flitsen. De Smartfocus serie is verkrijgbaar van 1.200 tot 10.000 lumen.

Bekijk de hele collectie via de QR-code!

Weefine
Videolampen

LET'S MAKE STORIES TOGETHER!

WWW.ONDERWATERHUIS.NL
Neon 25, Oud Gastel

SUUNTO

Adventure
Starts
HERE

Some call it
~~a sports watch~~
dive
computer

NEW
SUUNTO OCEAN
dive and sports combined